

Existence

ANARCHISTICKÁ REVUE

4/2015

vydává
ANARCHISTICKÁ
FEDERACE

TAJNÍ A REPRESE

40,-

Lovci z FBI / Kdo ohlídá hlídače? / Když kukačka zakuká...
Případ Tarnac / Poučení vyšetřovaným / Atentát chystá terorista
Abeceda revolucionáře / Jaroslav Hašek / Gulagy 21. století
H. Marcuse: Represivní tolerance / Místo určení: Keleti / Arménie
Dejme našim starým věcem život / AF: Pohnuli jsme se?

OBSAH

- 2 ... Editorial
- 3 ... Kvartál
- 8 ... Kdo ohlíká hlídače?
- 9 ... Ze světa
- 10 ... Téma *Existence*: Tajní a represe
- 11 ... Věci, o kterých se nemluví
- 12 ... Když kukačka zakuká...
- 14 ... Lovci z FBI
- 16 ... Případ Tarnac
- 17 ... Poučení vyšetřovaným
- 18 ... Atentát chystá terorista
- 19 ... Victor Serge: Abeceda revolucionáře
- 20 ... Trampoty policejního agenta Alexandra Maška
- 22 ... Herbert Marcuse: Represivní tolerance
- 25 ... Nesmíme přivykat útlaku
- 26 ... Arménie: Tohle není Majdan
- 28 ... Bělorusko: Gulagy 21. století
- 30 ... Místo určení: Keleti
- 32 ... AF: Pohnuli jsme se?
- 34 ... ABC: Vězeň Ilja Romanov
- 35 ... VAP: Takové obyčejné odpoledne / Pobyť ve vazebních věznicích
- 36 ... FNB: Dejme našim starým věcem nový život
- 37 ... A3
- 38 ... Recenze

Anarchistická revue
Existence

4 / 2015 (v pořadí 38. číslo)

vydává

Anarchistická federace (AF)

afed@afed.cz

www.afed.cz / nakladatelstvi.afed.cz

DISTRIBUČNÍ MÍSTA

Kde můžete *Existenci* (popř. další publikace Nakladatelství AF) zakoupit či objednat:

Kamenné obchody:

Infocentrum Salé
(Orebitská 14, Praha 3 - Žižkov; sale.451.cz),

Rekomando

(Trojanova 9, Praha 2; rekomando.eu),

Autonomní sociální centrum Klinika
(Jeseniova 60, Praha 3; 451.cz/klinika),

Café-bar Chilli
(Masarykovo nám. 25, Jihlava),

Klub Futra
(Masarykova třída 1000, Orlová; futra.cz),

Antikvariát Černý pes
(Sedláčkova 20, Plzeň),

Družstevní kavárna Inkognito
(Husova 24, Plzeň).

Internetové distribuce:

xBASTax
(xbastax.cz/produkty/a-b-c-collections),

Papagájův hlasatel (phr.cz),

Chyba crew (chyba.a-punk.cz),

Mirus Levyt (miruslevyt.cz).

Pro zájemce ze Slovenska doporučujeme objednávat na:

Kontrashop.sk
(kontrashop.sk, kontrashop@riseup.net),

StraightEdge.sk
(samotar.straight-edge.sk).

EDITORIAL

Toto číslo anarchistické revue *Existence* reaguje na vlnu represí vůči anarchistům a anarchistkám v Česku. Policejní akce nazvaná svými strůjci „Fénix“ byla teatrálně spuštěna razii na konci dubna. V médiích se tehdy mluvilo div ne o rozprášení sítě teroristů. Záhy se ukázalo, že celá kauza má podstatné díry a že tomu všemu předcházelo skoro roční působení dvou policejních agentů provokatérů v anarchopacifistické skupině VAP. Právě její členy se agenti snažili zatáhnout do akce, která spočívala v hození zápalné lahve na vlak s vojenskou technikou. K ničemu takovému sice nedošlo, ale i tak to policii stačilo k vykonstruování případu, zatčení několika anarchistů a jejich držení ve vazbě.

Represe proti radikální opozici není ničím novým, stejně jako nasazování agentů provokatérů, které známe z dřívějších režimů. Pro novodobé anarchistické hnutí v Česku však jde zatím asi o nejrozsáhlejší vykonstruovanou kauzu, které kdy muselo čelit. Při bližším pohledu je evidentní, že se česká politická policie nechává inspirovat nejen v minulosti, ale také v zahraničí. Z toho důvodu přinášíme pohled na policejní metody ve Spojených státech a ve Velké Británii. Britští tajní agenti neváhali navazovat sexuální kontakty s aktivistkami a mít s nimi i děti, stejně jako lhát pod přísahou atd. V USA zas FBI neváhá nabádat mladé nezkušené lidi k různým činům, aby je mohla následně stíhat a pomocí toho diskreditovat a marginalizovat celé hnutí. Podíváme se ale i do Francie, kde se po několika letech rozpadá policií pracně konstruovaný případ tzv. tarnacké skupiny, anarchistů původně obviněných z teroristických útoků na vysokorychlostní železnici TGV.

Pohled do minulosti policejní praxe přináší příběh Dmitrije Borgova, kterého v roce 1911 zřejmě využily represivní složky při likvidaci nepohodlného politika, ministerského předsedy Petra Stolypina. Následuje vtipné vyprávění datované jen o pár let dříve, v němž spisovatel a tehdy aktivní anarchista Jaroslav Hašek popisuje odhalení policejního agenta Alexandra Maška. Přetiskujeme i poučení dřívějších opozičních aktivistů. Je až překvapivé, do jaké míry jsou platná i v dnešní době. To starší je z pera

Victora Serge a vychází ze zkušeností s carskou policií. Další pochází od českých disidentů z dob normalizace a jasně vypovídá o tom, že nástupci tehdejší StB měli na co navazovat. V teoretické rovině se pak kontextem represí zabývá „Represivní tolerance“, text Herberta Marcuseho z 60. let.

I některé další texty v tomto čísle mají vztah k tématu represe, kupříkladu reportáže z akcí proti „Fénixu“ a na podporu vězněných kamarádů, jejich dopisy z vězení (v rubrice VAP „Vidíme to jinak“), kauza Ilji Romanova, anarchisty odsouzeného nyní v Rusku k deseti letům žaláře, nebo článek Igora Oliněviče „Gulagy 21. století“ o jeho zkušenostech z běloruských věznic.

Dále v *Existenci* najdete reflexi vývoje Anarchistické federace v uplynulých pěti letech, a to s ohledem na body anarchistické politiky, které si vytyčila. Nechybí recenze, texty posledních tří čísel nástěnných novin A3 či reportáže z akcí na podporu uprchlíků a proti projevům xenofobie, které se žel v Česku stávají normou.

Berme v potaz, že represe doprovází každé svobodomyšlné hnutí. A je na nás, abychom se jí nenechali zlomit, ale naopak se jí dokázali vzepřít.

ENGLISH SUMMARY

This issue of the anarchistic periodical *Existence* reacts to a repressive wave against anarchists in Bohemia. The police operation called “Phoenix” by its instigators was theatrically launched with a raid at the end of April. It was referred to as a roundup on terrorists in the media. Soon the whole case turned out to have loopholes, having been preceded by two police agents operating in the anarcho-pacifistic group VAP. The agents tried to embroil the group members in an operation during which they were supposed to attack a train with military machinery using Molotov cocktails. Nothing even close actually happened, but still it was enough for the police to trump up a charge, arrest several anarchists and keep them in custody.

Repression against radical opposition is not new, as well as using agents provocateur, which we know from previous regimes. However, for the new-age Czech anarchistic movement it probably is the largest trumped-up case it has had to face so far. On closer inspection, it is apparent that the Czech police seek inspiration both in the past and abroad. That is why we are bringing a look at the police methods in the USA and Great Britain. British secret agents did not hesitate to engage in sexual contacts with activists, have children with them, as well as lie under oath. In the USA FBI

encourage young and inexperienced people to take various actions, and prosecute them subsequently, then discredit them and marginalize the whole movement. A look into the history of police practice brings the story of D. Borgov, who was obviously used by the law enforcement authorities for elimination of an inconvenient politician, or a story by J. Hašek from the beginning of the 20th century about uncovering a police agent. We also reprint still relevant advice of former opposition activists, one by dissidents in the 70ies and 80ies, and another one from the 20ies by V. Serge. The study “Repressive Tolerance” by Herbert Marcuse deals with the context of repression on theoretical level.

Some other articles also relate to the topic of repression: coverage on operations against “Phoenix” and to support imprisoned friends, their letters from prison, the case of I. Romanov convicted in Russia, or the article “Gulags of 21st century” by I. Olinevich depicting his experience from Belarussian prisons.

You can also find here reflection on the development of the Anarchistic Federation during the past five years concerning the issues of anarchistic politics it established. Further there are book reviews, texts from the wall newspapers A3, and coverage on events supporting the refugees and events against manifestations of xenophobia which, unfortunately, are becoming standard in the Czech Republic.

KVARTÁL

Přehled veřejných aktivit širšího antiautoritářského hnutí za uplynulé tři měsíce od uzávěrky předešlého čísla *Existence*. Ne všechny akce jsme navštívili, některé reporty jsou proto zprostředkované dle informací uvedených na webech antiautoritářských skupin a projektů.

UHLÍ, NEBO ŽIVOT

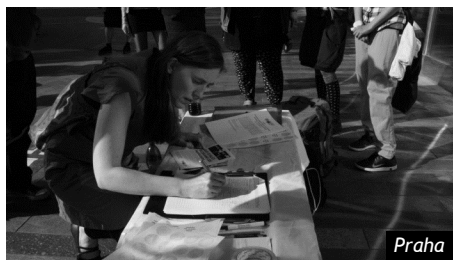
Anarchisté a anarchistky se individuálně zapojili do kampaně iniciativy *Limity jsme my*, která zorganizovala na 11. června protesty kvůli hrozbě prolomení limitů těžby hnědého uhlí a likvidace obce Horní Jiřetín. Svěvole, s jakou chce vláda zasahovat do stavu životního prostředí, ale i do životů lidí, je dostatečným důvodem, proč podobnou akci podpořit, a to bez ohledu na fakt, že kampaň byla organizátory připravena napříč „eko“ skupinami všeho druhu. I díky tomu ovšem měla celkem širokou kladnou odezvu.

„A zpochybňujete základní kameny kapitalistické demokracie – firma má usilovat o zisk,“ řekl reprezentantům kampaně *Limity jsme my* zaměstnanec Severní energetické, jenž nechápe, co je na další těžbě špatného. Tím v podstatě shrnul i přístup odborů, které najednou jako o život bojují za horníky, aby nepřišli kvůli těžebním limitům o práci. Ony i zglajchšaltované odbory u nás usilují o (svůj) zisk. Jinak by zřejmě na straně zaměstnanců stály pokáždě a důsledně, a ne tak výjimečně jako v tomto případě, kdy „náhodou“ současně hájí zájmy uhlobaronů a jimi naaranžovaných vládních maňášků.

KRISA NA HLAVÁKU

Násilí na lidech bez domova není mediálně příliš vděčné téma. Přitom deset procent vražedných útoků je vedeno právě na ně. Nejde ale jen o agresi ze strany neznámých násilníků. Na bezdomovcích a dalších „podezřelých živlech“ si rádi zařadí i městští strážníci či „ochranka“ nádraží. Právě na urážky, šikanu a násilí, které se stalo již běžnou rutinou, ze strany zaměstnanců bezpečnostní agentury Security na hlavním nádraží v Praze se rozhodla upozornit veřejnou akcí nově vzniklá Kritická sociální akce (KRISA).

Na středu 17. června svolala demonstraci, kterou přišla podpořit asi stovka lidí, mezi nimiž nechybělo ani několik lidí bez domova. Vpodvečer kolem šesté hodiny se před halou pražského „hlaváku“ objevil petiční stánek, u nějž mohli lidé svým podpisem požadovat „prošetření násilných praktik ze strany ochranky na hlavním nádraží“. Několik holohlavých sekuritáků zatím sledovalo dění přes sklo vestibulu a tajně dokumentovali kamerami a foťáky, kdože to přišel protestovat proti bezpráví a násilí na těch sociálně nejslabších.

Byl rozvinut transparent „*Sekuritka mlátí bezbranné lidi*“, kolemjdoucím se rozdávaly letáky vyzývající k podpisu petice a přítomní sami sebe označovali nálepkami „*Nemlatte mě, já mám lístek*“.

Kolem půl sedmé jedna z aktivistek shrnula důvody protestu. Podle jejích slov se již podařilo shromáždit desítky výpovědí lidí, kteří byli ochrankou nádraží uráženi, mláceni a bylo jim znemožňováno hlásit útoky na policii, která stejně taková hlášení ignoruje. Nádraží by mělo sloužit jako veřejný prostor, ten byl však privatizován svévolným chováním bezpečnostní agentury. Nikdo by neměl být šikanován na základě své sociální situace.

HOLD ATENTÁTNÍKŮM

Večer ve středu 17. června se sešli pražští antifašisté, aby uctili památku československých výsadkářů, kteří padli ráno 18. června 1942 v boji s nacisty v kostele sv. Cyrila a Metoděje, kde se skrývali po atentátu na zastupujícího říšského protektora Reinharda Heydricha. Antifašisté zároveň vzpomenu na všechny oběti heydrichiády položením květin se stuhou „*Nezapomeneme. AFA Praha*“.

BRATISLAVA BLOKUJE

V sobotu 20. června se v Bratislavě konala demonstrace proti přístěhovalcům, které se účastnilo na tři tisíce neonacistů a pravicově orientovaných fotbalových chuligánů ze Slovenska, Česka a Polska. Předseda Ludové strany Naše Slovensko Marián Kotleba přivítal z pozice hlavní hvězdy demonstrace účastníky s přáním pěkného „bílého dne“. Při zmínce o vlastizrádcích dav skandoval: „*Oběsit!*“ Maskovaní fotbaloví chuligáni přerušili mezinárodní cyklistický závod a napadli účastníky. Několik podnapilých nácků zaútočilo kameny na arabskou rodinu s dítětem v kočárku a přihlížejícího reportéra.

Mnohačetné přesile se postavilo na 300 lid-skoprávních aktivistů a antifašistů na shromáždění svolaném iniciativou Bratislava bez náckov. Ty se policie snažila odradit od účasti na protestní blokáde a zadržovala je několik hodin na jednom místě. Kotleba s ostatními nácky naopak doprovodila na neohlášenou část pochodu k budově slovenské vlády.

Neonacisté chtěli prohloubit strach z přístěhovalců ve společnosti, místo toho však jejich bojůvky naháněly strach obyvatelům i návštěv-

níkům Bratislavy. Je škoda, že se nenašlo více lidí, kteří by vyjádřili svůj odpor k jejich řádění.

PEVNOST ČESKO

Některé velké říše se proslavily stavbou zdí. Známé kupříkladu Velkou čínskou zeď. Nebylo by tedy vhodné potvrdit svou vlastní velikost aspoň takovou malou českou zeď, která by nás navíc ochránila od všeho cizího? Takovou otázku si položili organizátoři happeningu, který se odehrál ve čtvrtek 25. června v Praze na Václavském náměstí. A tak zatímco ve střední části „Vencplacu“ Člověk v tísní věrný své ideologické linii upozorňoval na ruské tanky v Praze v roce 1968, v horní části se přes 300 lidí zamýšlelo nad přece jen aktuálnější problém - tragickou situaci uprchlíků mířících do Evropy a reakcemi části společnosti, většiny médií a politiků, které lze označit za fašizující.

„Pod koněm“ se scházeli účastníci akce, rostla „malá česká zeď“ z donesených krabic a rozdávaly se letáky vyvracející osm nejčastějších mýtů o migraci. Ve čtvrt na sedm pak začala ironická show, které nechyběly nadsázka a vtip, jež asi nejlépe ukazovaly tragikomičnost protimuslimských aktivistů a politiků bránících se pár stovkám uprchlíků.

Moderátor začal zostra hrímat, že je třeba se vypořádat s islámskou hrozbou, a jak na to, nám ukázali demonstranti v Bratislavě, když hrdinně napadli muslimskou rodinu s kočárkem, která mířila na promoci svého syna. Na obranu civilizace je třeba zatnout tipec všem těm sluníčkářům. A tak dejme v tomto duchu vzniknout novému režimu, kde jinde než na Václavském náměstí. S uprchlíky ať si poradí ti, kdo mají moře. Nám moře nikdo nedal. Základem režimu „Pevnosti Česko“ bude „malá česká zeď“ a „nová ústava“ složená z výroků T. Okamury, B. Sobotky, P. Hampla, J. X(enofoba) Doležala, M. Ransdorfa, A. Babiše, J. Doubravy a samozřejmě i M. Konvičky.

Jejich citovaná vyjádření byla vskutku koncentrací omezenosti, nesnášenlivosti a buranství. Člověk nevěděl, jestli se smát či zvracet. Následně byl v posledních několika minutách „odcházejícího režimu“ (který - jak bylo několikrát ukázáno na konkrétních případech - už mnohdy připomíná ten „přicházející“) dán prostor zástupcům „nenáviděných sluníčkářů“. Matěj Spurný promluvil o migraci z Čech v minulosti a dluhu, jež je třeba splatit. Šádí Sha-

Existence

je anarchistická revue, která vycházela nejprve v letech 1998-2002 a znovuobnovena byla počátkem roku 2010. Vydává ji Anarchistická federace (AF, dříve ČSAF) coby čtvrtletník o rozsahu 40 stran. Proč tištěné médium v době internetu? Každý prostě nemá rád čtení delších textů z monitorů a navíc tištěný text nemíjí tak rychle jako ten ve virtuálním světě. I tak je ale každé číslo po svém vydání ihned dostupné

i zdarma ke stažení na webu federace. Existence má za cíl přinášet informace o dění v rámci domácího antiautoritářského hnutí, zprostředkovat teoretické texty, ale i praktickou inspiraci. Každé číslo je z nemalé části věnováno jednomu hlavnímu tématu, na které se snažíme mimo jiné nahlédnout z anarchistické perspektivy. Tento časopis je určen zejména do řad antiautoritářského hnutí, ale snažíme se, aby dokázal oslovit či něčím zaujmout i ty, kteří s anarchistickými myšlenkami přišli do styku jen okrajově.

naáh vyprávěl o svém otci, který se narodil v utečeneckém táboře a jehož děti se dostaly díky studiu na významné posty. Poukázal na to, že v Česku se najdou i lidé solidární a není jich málo. Věra Roubalová, která pracuje 24 let s uprchlíky, zrekapitulovala tyto roky a konstatovala, že jediné, o co jde, je dobrá vůle pomoci. Pár slov řekla i muslimská feministka Fátima a mohlo se přikročit k „referendu“ o „nové ústavě“. Ta však neprošla a „malá česká zed“ byla zbořena.

Lidé se dobře bavili, ale jak na závěr zaznělo: „*Legrace to být přestává.*“ Výhrůžky údajným vlastizrádcům, nové pochody neonacistů, atmosféra, která má v leccems velmi blízko k té během nástupu nacismu. Cítíme-li, že je s tím něco třeba udělat, musíme jednat hned.

„PODPORORA IMIGRACACE“

Inspirováni nazichuligánskou akcí v Bratislavě, kde se sešlo několik tisíc lidí, rozhodli se i čeští neonacisté svést na vlně protiuprchlické hysterie, která je úspěšně přikrmována mainstreamovými politiky a médii. Demonstrace nenávisti nazvaná „Braňme se! Proti imigračním kvótám, proti genocidě Evropy“ byla původně kamuflovaná novou iniciativou „Nechceme utečence v ČR“, nahlašovala ji ale neonacistická Dělnická mládež, pořadatelé (jedním z nich byl propuštěný vrah Pechanec) měli trička Dělnické strany (DSSS), hlavním řečníkem byl předseda DSSS Vandas a promluvil i zástupce neonacistického projektu Generace identity.

I když účast na demonstraci přislíbilo na Facebooku přes 4000 lidí, sešlo se jich nakonec v Brně něco přes 700. I tak se ale jednalo o jednu z největších akcí pořádaných v posledních letech neonacisty. Většinu tvořili ultrapravicoví chuligáni a podoba akce tomu také odpovídala. Zatímco v Bratislavě se krmili kebabem, v Brně se pokusili jednu prodejnu napadnout, po nenahášeném pochodu k nádraží, kde skandovali „*My jsme tady doma*“, házeli dělobuchy mezi lidi a vyděsili děti, které tudy procházely se svým otcem. Při odjezdu vlakem většina z nich neměla lístek a ti, co zůstali, se snažili vyvolat nějaký konflikt, jako třeba v kavárně Tři ocásci. O jejich úrovni asi nejvíce vypovídal transparent s nadbytečnými slabikami „*Podporora muslimské imigracace není humanismus ale vlastizrada*“. Společně se skandováním „*Čechy Čechům*“ to budilo vskutku tragikomický dojem.

Proti tomuto cirkusu nenávisti se rozhodla vystoupit místní iniciativa Brno blokuje, k jejíž výzvě se přidala i většina antiautoritářských skupin. Odpoledne 26. června v parku na Moravském náměstí přišlo vitality transparenty „*Vyměňme nácky za uprchlíky*“, „*V Brně neonacisty nechceme*“ či „*Neonacistům vstup zakázán*“. Další transparenty postupně přibývaly společně s účastníky, kterých bylo nakonec kolem pěti set. Zaznělo několik projevů, střídaných příspěvky vyvracejícími nejfrequentovanější předsudky a nepravdy, které se kolem tématu uprchlictví šíří. Následovalo hudební vystoupení a vůbec panovala happeningová atmosféra.

Kolem šesté se část účastníků antifašistické demonstrace odebrala směrem ke kostelu sv. Tomáše vyslat shromážděným ultrapravicákům vzkaz, že jsou tu i tací, kteří místo nenávisti volí solidaritu. To se nelíbilo policii, která se antifašisty snažila zatlačit co nejvíce zpět a vyhrožovala zásahem. Kvůli malichernostem byli velmi nevybíravě zadrženi dva demonstranti a policii se podařilo vytvořit dostatečný odstup a bariéru, aby byly projevy xenofobů co nejméně rušeny.

NA PANKRÁCI A V RUZYNI

V neděli 28. června se před pankráckou a ruzyňskou vazební věznicí sešlo přes čtyřicet lidí na další solidární demonstraci, pořádanou na podporu vězňů kamarádů, z nichž se experti na extremismus snaží před zákonem a veřejnosti udělat teroristy. Kromě muziky se po přečtení projevu přes vězeňské zdi tradičně posílal hluk a skandovala se hesla „*Naši zbrani je solidarita*“, „*Svobodu všem politickým vězňům*“ atd. Rozdával se text shrnující situaci vězňů anarchoistů.

Tajných policajtů bylo tentokrát na místo vysláno méně, ale o to větší byla jejich nervozita. Přeshlapovali či posedávali sice většinou na opačné straně ulice, ovšem nakonec předvedli i akci: jedné demonstrantce vytrhl tajný rambo piket a pak na ni chráněn kordonem policajtů ze zásahovky odvážně pokřikoval. (Moc se neuklidnil ani později před Ruzyní, jenže tam chudák dorazil ze své party jako první, takže musel cvičit trpělivost, než dorazily posily, co by mu případně kryly břicho i záda.)

Účastníci demonstrace se ovšem soustředili hlavně na předání solidárních vzkazů vězňům a před oběma věznicemi navíc sklízeli projevy sympatií náhodných kolemjdoucích. Muzika a skandování zkrátka z nějakého nepochopitelného důvodu vadily jen tajným fénixům. (Že by si oslavu dvouměsíčního výročí spuštění své velké protiteroristické blamáže představovali jinak?)

V PRAZE PROTI XENOFOBII I.

V Praze proběhly dva dny po sobě xenofobně až fašisticky zaměřené demonstrace. První pořádal pod heslem „*Ne islámské imigraci - Vláš, zavři hranice*“ Konvičkův Blok proti islámu v úterý 30. června na Palackého náměstí. Blok proti islámu oznámil před několika stovkami lidí svou kandidaturu do krajských voleb. Svou nevoli s touto oslavou xenofobie vyjádřila asi třicítka lidí různého složení, která rušila Konvičkovu vystoupení, a jeden z nich vajíčkem trefil Janu Volfovou, za což byl zadržen policií. Odpůrci xenofobů si přinesli i několik piketů, jako třeba „*Konvičku v ČR nechceme*“ či „*Islamofobie je bůh, Konvička je jeho prorok*“ a přímo na dlažbě náměstí se objevily symbolické hroby s nápisy „*Obět' pevnosti Evropa*“ a „*Neznámý uprchlík*“. Odpovědi antiislámistů byly vulgarismy a výkřiky „*Do plynu s nima*“ nebo: „*Zrůdy! Zapíchnem je! Ozbroyte se!*“

Na středu 1. července do spodní části Václavského náměstí svolal demonstraci „*Proti imigraci! Proti kvótám! Za vystoupení z EU!*“ poslanec Tomio Okamura společně s fašistou Adamem B. Bartošem. Opět je přišlo podpořit několik stovek lidí, včetně neonacistů z Generace identity. Účastníci přitvrdili a nechyběly ani makety šibenice a výzvy k věšení vlastizrádců. Zpěvák Aleš Brichta se na pódiu předvedl výroky jako „*Do prdele s humanitou*“. I této demonstraci nenávisti se postavilo několik desítek lidí. Ti se posléze pokusili zablokovat pochod novodobých fašistů směrem k budově Úřadu vlády. To vyburcovalo policii k akci, násilně odklidili protestující, aby xenofobové se šibenicemi mohli

bezproblémově projít. Jeden z aktivistů při zásahu policie přišel o část zubu. Pět zadržovaných bylo v antonech odvezeno na služebnu, přičemž jedna z nich zde strávila osm hodin a byla obviněna z trestného činu násilí proti úřední osobě.

Další vlna fašizace společnosti je v plném proudu. Policie při demonstracích xenofobů dává zřetelně najevo, na které straně jsou její sympatie, sbírá „*levicové extremisty*“ skoro jako filatelista známky a makety šibenice tak zanedlouho nemusí být jen maketami. Dějiny jsou v tomto směru více než výmluvné. Nezbyvá než se dál stavět nenávisti navzdory převládajícím předsudkům a represí.

V PRAZE PROTI XENOFOBII II.

V sobotu 18. července se na Václavském náměstí v Praze konaly dvě akce xenofobů. Ta první, organizovaná rasistkou Lucií Haškovou, žádala uzavření hranic a vystoupení z EU, zatímco druhá byla nejen xenofobní, ale také řádně nahnědlá, s řečníky A. B. Bartošem a T. Okamurou.

Proti nim se postavilo 400 lidí, kteří se sešli po 14. hodině v dolní části náměstí, aby odsoudili rostoucí xenofobii a rasismus v české společnosti. Mezi přítomnými bylo celé myslitelné spektrum lidí - od mládežnických organizací politických stran (které, mimochodem, neopomněly využít akci ke své propagaci) přes občanské či antirasistické aktivisty a socialisty až po nás, anarchisty. Akce začala projevy různých osobností odsuzujících rasismus a stavějících se za solidaritu napříč hranicemi a pokračovala průvodem na Karlovo náměstí, kde se konal menší piknik. Na vše celou dobu bedlivě dohlížela policie s mnoha tajnými a vše probíhalo v klidu.

Od 15.00 se konala první demonstrace proti imigraci, která skončila totálním fiaskem. Z facebookových 7000 účastníků se vyklubala upocená stovka a ze slibovaného zvukaře s aparaturou antifašista, jemuž organizátorka akce naletěla stejně jako podvodný náměstek a rasista Lukáš Kohout před rokem na Šluknovsku. Média glosovala, že projevy nebylo moc slyšet.

Situace eskalovala až v návaznosti na druhé, fašounské shromáždění - řada antirasistů se totiž vydala zpět na Václavské náměstí, aby akci nenásilně konfrontovali a za-blokovali chystaný pochod Prahou. Za účasti asi sta lidí se tak stalo a obě skupiny oddělila policie - následovalo dlouhé přervávání, hádky a maršová snaha o diskusi ze strany „*sluníkářů*“. Náčkové, kterých tu bylo požehnaně (mimo jiné i V. Pechanec, svého času odsouzený za vraždu, nebo obskurní postavičky z tzv. Českých lvů), si samozřejmě ve spolupráci se „*slušnými*“ Čechy neodpustili výhrůžky šibenice a argumenty do diskuse ve stylu „*jako od žida je to od tebe dost drží*“. Celkem se akce Národní demokracie účastnilo přes 400 lidí, takže se naše obavy z extrémního přečíslení ukázaly jako liché.

Když se xenofobové měli vydat na pochod, řada odpůrců nesnášenlivosti se rozhodla pro blokádu vsedě. Ze strany nácků následně přiletěla dýmovnice, která byla ale rychle uhašena

a blokující odmítli i přes snahu antikonfliktního týmu ustoupit. Xenofobové byli tedy provedeni kolem blokády za dozoru těžkooděnců za všeobecného rámusu a skandování antifašistických hesel.

Poté co těžkooděnci ještě chvíli hlídali ulici, kterou se odpůrci imigrace vydali, pro nás akce v podstatě skončila. Večer se konal hned na několika místech v Praze navazující kulturní program pod souhrnným názvem „Společně proti rasismu“, obsahující hlavně koncerty, ale také autorská čtení poezie i prózy či besedu „Jak bojovat s fašizací?“.

Ještě nutno dodat, že v sobotu měl své shromáždění i vůdce DSSS Tomáš Vandas, a to v Ostravě. V pekelném vedru se mu sešlo necelych třicet účastníků, čímž si vysloužil krátkou zprávu v lokálním deníku. Gratulujeme.

Sobotní události lze hodnotit vcelku kladně, i když situace zůstává stále velmi vyhrocená a žádá si nasazení všech antifašisticky založených lidí. Nenávist a ignorance je všude přítomná a je nutné, abychom ji konfrontovali.

ZNOVU U VAZEBNÍCH VĚZNIC

V úterý 28. července proběhla další solidární akce na podporu našich vězňů kamarádů. Začala opět kolem 18. hodiny před vazební věznicí na Pankráci, tentokrát za účasti zhruba sedmdesáti lidí. Po hudebním úvodu zazněl projev, který rekapituloval dosavadní průběh a důsledky policejní akce Fénix, určené k výrobě zdejším teroristů. Následovaly co nejlukratnější vzkazy do cely v podobě skandování a hluku, na závěr pak ještě proběhlo obligátní zadržení jednoho účastníka pohotovými těžkooděnci. Ti ostatně tentokrát společně s tajnými doprovodili demonstranty na cestě ke druhé vazební věznicí v Ružyni, kde se od poslední solidární akce ocitl další anarchistický vězeň.

Ružynská část solidární demonstrace zahrnovala kromě hudby, projevu a skandování také občerstvení od Food not Bombs a distro anarchistických tiskovin. Skandování skončilo pozdě večer na přání jedné místní obyvateľky, aby chom přišli do cely na něco dřív, protože v okolních domech už spí děti. Dodejme, že v reakci na český hon na smyšlené teroristy byl krátce po solidární akci v novinách uveřejněn text Petra Uhla, ve kterém byl poslední uvězněný kamarád označen za vězně svědomí.

Praha

MARTINOVÍ K NAROZENINÁM

V pondělí 10. srpna měl narozeniny Martin, jeden z anarchistů vězňů v rámci operace Fénix. Proto mu několik kamarádů a kamarádek přišlo popřát přímo před pankráckou vazební věznicí. Akce byla předem ohlášena na jednom z webů věnujících se policejní represí. Na skupinku pěti aktivistů a aktivistek proto na místě čekal nejméně dvojnásobný počet tajných policistů, kteří se velmi snažili, aby symbolické přání přes zdi věznic řádně zdokumentovali.

Protože k pořádným narozeninám patří také ohňostroj, kolem deváté večer se další skupina zhruba deseti lidí na místo vrátila. Odpálila slavnostní pyrotechniku a popřála našemu ka-

marádovi megafonem „Vše nejlepší!“. Nakonec došlo ještě na několikéré skandování „Naši zbrani je solidarita“. Tentokrát se vše událo bez přítomnosti uniformovaných i neuniformovaných příslušníků, kteří na spontánní akci nestihli nijak zareagovat.

Dalšího přání k narozeninám se Martinovi dostalo při benefičním koncertu na Anarchistický černý kříž (ABC), který se ten den konal v Plzni. Tři HC-punkové kapely a několik desítek posluchačů vytvořilo z tropického večera skvělou atmosféru. Během vystoupení první z kapel byla představena činnost ABC a kauza aktivistů zadržovaných v rámci policejní operace Fénix, stejně jako případ našeho vězněného kamaráda Igora. Koncert byl sice zdarma, ale kdo chtěl, mohl dobrovolně přispět na podporu stíhaných aktivistů. Nakonec se sešla překvapivě velká částka, již se během benefitu podobně malého rozsahu zpravidla nedosahuje ani při pevně stanoveném vstupném. Díky všem - pořadatelům, kapelám i návštěvníkům - za podporu stíhaným aktivistům.

PROTI BARTOŠOVÍ A SPOL.

V sobotu 15. srpna se nekonal pouze průvod Prague Pride, který jistě neunikl níčí pozornosti, ale také již třetí pražská akce náramně nahnědlé koalice, jejímž vůdcem je stále známější fašista Adam B. Bartoš. Tentokrát si Bartošova Národní demokracie a spřízněné organizace (od náků z Generace identity přes klerofašouny z D.O.S.T. až po bizarní spolky à la Holešovská výzva či Monarchistické občanské sdružení) vybrala pro svůj „Tábor lidu“ Vyšehradské sady.

Jak se dalo čekat, proti hlásání nenávisti a nacionalistického fanatismu se rozhodli postavit antifašisté a antifašistky svou akcí u rotundy sv. Martina s jasným názvem „Proti rasismu a islamofobii“. Po druhé hodině se jich na místě sešlo k osmdesáti pod dohledem běžné policie i známých tajných fízlů, „nenápadných“ jako vždy. Po přečtení projevů a rozdání piketů se někteří šli podívat na onen slavný „Tábor lidu“ a další se rozhodli počkat na místě na průvod, kterým měla akce Bartoše a spol. pokračovat.

Tehdy už byla akce nacionalistů v plném proudu. Na místě bylo asi dvě stě lidí, a těžko říct, kolik z nich tvořili organizátoři ze všech sedmnácti skupin napojených nějakým způsobem na akci. Takové množství organizátorů s sebou přineslo otřesnou délku shromáždění - zvláště protože toho někteří řečníci měli na srdci opravdu hodně. Vrcholem byl samozřejmě Bartoš, který v patetickém sáhodlouhém projevu napřed nadával na „vetřelce“, následně na Židy, média, politiky a další. Jeho žvásty vyvrcholily neuvěřitelnou hromadnou přísahou na koleno, přičemž shromáždění opravdu pokleklo a opakovalo po Bartošovi slib bránit vlast atd. Toto představení trapného fanatismu zakončil „vůdce“ podivným zaječením, které sice znělo poněkud bizarně, nicméně bylo opětováno všemi nadšenými nácky a polonácky. Během projevů si „vlastenci“ neodpustili napadení několika mužů, kteří proti nim přišli protestovat, a nějaké to porývání o plyn, když si všimli, že jeden z nich má na tričku Davidovu hvězdu.

Mezitím se antifašisté přesunuli formou spontánní demonstrace ke stanici metra, kde se následně začali scházet s dalšími skupinkami, které dosud nevěřičně pozorovaly Bartošovo představení a následný koncert. Bylo rozhodnuto, že chystaný pochod nacionalistů směrem k sídlu České televize bude zablokovan formou blokády vsedě. Po další hodině „Tábor lidu“ konečně vyrazil a současně s ním asi třicet

Praha

odpůrců, kteří se vynořili před zraků překvapených policajtů přímo u Tábořské brány, tedy východu z Vyšehradu. Blokádou byla obsazena brána, respektive její široká část - úzký průchod po straně zůstal prázdný a později posloužil policii k provedení rozrušených nacionalistů kolem blokády. Jakmile byla brána zablokována, začali se na místo samozřejmě hrnout policejní dodávky, tajní, antikonfliktní tým atd. Blokádníci byli obklopeni několika řadami těžkooděnců a zásobování obligátními výzvami k opuštění prostoru, které ale prakticky nebylo slyšet díky hlasitému skandování. Perličkou byl nácek (nebo tajný - občas je těžké poznat rozdíl), který na blokádníky sedící v lidském řetězu plivl s „odvahou“ příznačnou pro hrdého vlastence. Následně samozřejmě vyklidil pole.

Když byli Bartošovci provedeni již zmíněným postranním průchodem, policie postupně všechny antifašisty a antifašistky legitimovala. Zřejmě lze očekávat přestupkové řízení (neuposlechnutí výzvy) a jistě také poznámku na protiextremistickém oddělení.

Průvod nacionalistů pokračoval ještě k sídlu České televize, kde dav porýval cosi o vlastizrádcích (ve světě Adama B. Bartoše jsou veřejnoprávní média placená Izraelem, aby mluvila dobře o uprchlících).

Těšit nás může takticky dobré provedení blokády a velká akceschopnost i při malém počtu lidí, stejně jako nás může rozčilovat nízká účast. V tom sehrál velkou roli pochod Prague Pride, který se letos obzvlášť vyvedl a v barevném průvodu na Letnou šlo a bavilo se dle některých odhadů až 35 tisíc lidí. Ve srovnání s obrovitostí této duhy se akce xenofobů jeví jako vcelku zanedbatelná záležitost.

Ale i tak bychom neměli zapomínat na nutnost se stále stoupajícímu nacionalismu a rasismu postavit. Pokud Bartoš a jemu podobní mohou veřejně hlásat nenávist a je tu tolik lidí, kteří jim za to aplaudují, máme co dělat. Uvidíme se v ulicích.

ANARCHISTICKÝ TÁBOR 2015

V době letních prázdnin se konal již jedenáctý ročník anarchistického tábora pro malé i velké. Na týden strávený v přírodě a organizovaný na principech spolupráce a vzájemného respektu se každý dopředu těšil. Oproti loňskému ročníku mezi nás zavítala spousta nových tváří, počet účastníků se přehoupl přes padesátku, z čehož značnou skupinu tvořily děti. Tomu odpovídalo i programové ladění celého letního tábora. Pestré aktivity zahrnovaly jak rukodělné a výtvarné činnosti, tak poznávací a pohybové hry. Nechyběla ani stezka odvahy a výlet do blízkého okolí. Veganská kuchyně a zapojení všech účastníků do chodu tábora byly již osvědčenou praxí. Na shledanou zase za rok!

VEGANSKÉ HODY

V sobotu 22. srpna odpoledne se v Praze konaly další veganské hody. Na akci, která se již tradičně odehrává před Café na pül cesty

v pankráckém parku, šlo sice v první řadě o jídlo, ale už z podstaty etického přístupu k veganství se celá akce netýkala jen nacpaných pupků a prostor dostalo také několik antiautoritářských skupin. Kromě kolektivu infoshopu Salé zde měla stánek i Anarchistická federace, která se tentokrát spojila s Iniciativou Ne rasismu!, a obě organizace kromě veganských koláčů nebo vyhlášených bramboráků nabízely vedle bistra i distro.

Návštěvníci mohli mimo ochutnávání rozličných sladkých i slaných pokrmů „bez krutosti“ u některých stánků jejich zakoupením přispět na nějaký prospěšný projekt - kromě Kuchařek bez domova nechyběl třeba benefiční bazar na pomoc opuštěným zvířatům.

Doplněním hodování byl odpolední trénink pro dobrovolníky od skupiny Vegan sport fight nebo několik přednášek, třeba o úspěších Sea Sheperd nebo workshop na výrobu domácí přírodní kosmetiky. Vydařeně odpoledne, během něhož se v parku na Pankráci vystřídalo určitě několik stovek lidí, doplnil večerní koncert, na němž vystoupilo třeba raperské duo Kolona feat. Eia.

Obdobná akce proběhla 5. září na bratislavském Náměstí svobody. „Vegánske hody“ tu mají již svou tradici. Stovky návštěvníků mohli ochutnávat u třicetky stánků. Součástí programu byly přednášky na témata stravování, práv zvířat a ochrany přírody, ale i infostánky různých organizací. Nezapomnělo se ale ani na téma více než aktuální, a tak v rámci veganského festivalu fungovala i nefinanční sbírka pro uprchlíky.

K MEZINÁRODNÍMU TÝDNU SOLIDARITY S ANARCHISTICKÝMI VĚZNI 2015

Jako jedni z mála si anarchisté na východě připomněli mezinárodní týden anarchistických vězňů (pořádáný na konci srpna). Ačkoli je momentálně toto téma v hnutí víc než aktuální, oproti loňskému roku se toho moc nekonalo. A tak z popela nevstal jen Fenix, ale i AF-Východ, která se po několika měsících probrala z letargie. Akce, která proběhla v úterý 25. srpna, sloužila také jako benefice na shromáždění prostředků pro právníky, kteří zastupují naše kamarády ve vazbě. Osnova byla jasná: něco na koukání a něco k tanci a poslechu.

Ohledně tématu filmu nebylo pochyb, ale co se týče konkrétní podoby, svedly se krátké debaty k technické přípravě (titulky apod.). Proto to jedna z členek vyřešila návrhem promítnout něco z domácí produkce. O kapele bylo jasno od začátku. Od velkohubých plánů jsme přešli k vylepování plakátů, kapela slíbila, že přijede fakt brzo, a také jediný pravidelný návštěvník těchto akcí se vyjádřil, že mu to snad vyjde a přijde. Mohli jsme jít v klidu spát. Ono by ani nevadilo, že ten, kdo má vždycky nejvíc keců o včasném příchodu do klubu, přišel jako poslední, kdyby u sebe neměl notebook. Blbec! Hold život anarchisty nejsou jen debaty nad pivem a demo, ale i ten rodinný.

Promítlo se video o kauze Fénix, následovala projekce filmu *Konec agenta č. 312* na motivy povídky Jaroslava Haška, který vyloudil nejen úsměv na tvářích přítomných návštěvníků (a že se jich sešlo fakt hodně, možná až patnáct). Po skončení vystoupila už v podstatě domácí hardcore kapela Morrow. Zpěvák neponechal outfit náhodě a v tričku ABC vyzval přítomné, ať po skončení hodějí taky nějakou kačku do kasičky. To jim po skončení zopakoval i ten pozdní příchodí organizátor a možná to dohromady mělo váhu, jelikož se podařilo vybrat na zdejší poměry celkem dost peněz. Ty jsme předali poslovi a mohli se s klidným svědomím pustit do bujaré

oslav y úspěšné akce. Naplánovalo se toho při ní celkem dost, tak uvidíme, jak dlouho bude AF-Východ opět hořet.

HLÍDAČI V HLEDÁČKU

Ve středu 26. srpna, dva dny před demonstrací s názvem Kdo ohlídá hlídače, uspořádala AF ve spolupráci s INR na půdě autonomního sociálního centra Klinika panelovou diskusi zaměřenou na „protiteroristickou operaci“ Fénix a policejní represí jako nástroj k potírání aktivistů sociálních hnutí nabízejících alternativy k současnému statu quo.

Panelistka Tereza Reichová představila svou zkušenost z Baskicka, kde represivní složky již naprosto regulérně využívají protiteroristických zákonů při potírání místních aktivistů. Mají tak možnost kriminalizovat s tímto přílepkem i lidi ze skupin sdružujících rodiče a příbuzné zadržených nebo třeba sdružení mediků a právníků hájících zájmy zadržených. Po domovních prohlídkách se pak do médií dostávají bombastické informace o tom, že podezřelý doma přechovával *Manuál na výrobu teroristy*. Čtenář místních novin se pak už ovšem nedoče, že se jedná o dokumentární film, který Tereza Reichová natočila v reakci na svévolné řádění fízlů ve snaze umlčet všechny nesouhlasné hlasy. Policajti a jejich hlásné trouby se očividně rádi vzájemně inspiřují.

Panelu se účastnila také právnička Zuzana Candigliota, která rozebírala problematičnost policejních postupů při akci Fénix: policie se při své vlastní neschopnosti vypátrat členy záhadné skupiny SRB chlubit se zapálenými policejními auty rozhodla, že si za použití policejních provokatérů nějaké pachatele vyrobí a rovnou jim přišije nálepku teroristů. Toto označení samo o sobě vzbuzuje strach a legitimizuje tak v očích veřejnosti mírně řečeno nestandardní postup uniformovaných panáků.

Politolog Václav Walach problematizoval termíny extremisty a teroristy, kterými jsou vcelku snadno označovány všechny nežádoucí živly v rozvinutých liberálně demokratických státech. Zdůraznil, že by bylo třeba, aby pojem extremismu problematizovali jak aktivisté a média, tak akademická obec. Nejedná se totiž o pojem politologický, ale politický. Terorismus pak může sloužit jako vhodný přívlastek pro ty, které je třeba urychleně zbavit svobody a diskreditovat.

Za kolektiv Antifénix jeden z jeho členů prezentoval ucelený pohled na kauzu a popsal podmínky zadržených, postup a praktiky policajtů při zásazích, výsleších a šmírování aktivistů. Vše zmíněné si můžete přečíst na webu skupiny Antifénix, kde se mimo jiné zveřejňují dopisy od zadržených kamarádů. Zazněl také apel na opuštění přílišné opatrnosti při prezentaci našich postojů vůči policejním praktikám a naivních představ o zlepšení situace při výměně pohlavárů v řadách policajtů a jejich kontrolních orgánů. Náš problém nejsou zlí policajti, je jím samotná policie, která slouží jako ideologický ochránce kapitalistického pořádku.

CRITICAL MASS KOŠICE

V pozdních odpoledních hodinách 28. srpna 2015 se Košicemi projelo přes třicet cyklistů. Za zvnění zvonků vykonali okružní jízdu centrem města a přilehlými křižovatkami, aby dali najevo svůj nesouhlas s negativním vývojem dopravy v metropoli východního Slovenska. Vysmáté tváře přihlížejících lidí byly příslibem úspěchu celé akce.

Cílem takových Critical Mass je každý poslední pátek v měsíci hromadnou jízdu na kolech poukázat na zhoršující se stav dopravy ve měs-

Košice

tech. Košice nejsou výjimkou. Právě naopak. Mnohonásobné navýšení automobilů výrazně omezuje chodce a téměř vytlačuje cyklisty na chodníky. Kola do měst patří stejně jako lidé, kteří na nich jezdí. Přispívají k lepší struktuře dopravy, jsou ekologičtější a zdravější. Jak ale jezdit, když nemáte kde? Jeden ze způsobů je vytvořit skupinovou jízdu a projet se městem jako jeden dopravní prostředek. V takovém případě jsme více než auta či kompetentní osoby na úřadech, které nám jasně prokazují svou nelibost řešit tento problém. Jsme jedna síla ničící bariéry města, oslavující průjezd tam, kde jinak není možné projet. Živá kultura na neživém asfaltu. Alternativa pro ulice chátající pachem výfukových plynů. Jsme vždy víc, když jsme spolu.

Tato jízda se zařadila mezi další formy protestů, kdy lidé ukázali, že se věci dají dělat i jinak. S úsměvem na tváři a především pro lidi. Celá akce vyvrcholila krátkými přednáškami v zahradě kulturně sociálního centra Klub ve Štúrově ulici.

SPONTI DEMO ZA UPRCHLÍKY

Ve čtvrtek 3. září pořádala Iniciativa Ne rasismu! v pražském autonomním sociálním centru Klinika besedu s názvem „Současná uprchlická vlna v kontextech“. Již na Facebooku vyvolala pozvánka obrovský zájem, bylo proto rozhodnuto, že debata proběhne ve venkovních prostorách Kliniky. Nakonec na ni dorazilo přes dvě stě lidí, kteří měli možnost společně diskutovat o aktuálním tématu migrace, a především o možnostech pomoci lidem, kteří utíkají do Evropy před válkami a chudobou. Přítomní měli také možnost dozvědět se o podmínkách uprchlíků v detenčních zařízeních v Česku.

Po debatě se spontánně vydala asi stovka lidí ke kanceláři Odboru azylové a migrační politiky MVČR v Koněvově ulici, aby vyjádřila nesouhlas s chováním státu k uprchlíkům a podpořila požadavek na jejich bezpodmínečné přijetí. V čele demonstrace byl transparent „Uprchlíci vítějte, náckové táhněte!“. Stejně heslo bylo během demonstrace skandováno.

KLINICKÁ POMOC UPRCHLÍKŮM

Na pražské Klinice byla ve dnech 1.-3. září vyhlášena po předešlé úspěšné akci tohoto druhu sbírka materiální pomoci uprchlíkům mířícím do Evropy. Výzvu vzaly vážně stovky lidí a všemi, které donesli, bylo až po strop zaplněno několik místností autonomního centra. Po vytrídění věcí a posouzení jejich potřebnosti na různých místech byl organizován jejich odvoz zadrženým uprchlíkům do Karlína, do detenčního tábora v Bělé, na budapeštské nádraží Keleti a na další místa v Maďarsku. Byla tak odstartována skutečná humanitární samospráva v praxi.

UŽ ZASE V PRAZE PROTI XENOFOBII

V sobotu 12. září jsme se v Praze opět postavili jako součást neformální koalice proti šíření xenofobie a nesnášenlivosti vůči uprchlíkům v rámci mezinárodního akčního dne, kdy se kromě Prahy demonstrovalo pod titulem heslem „Say it loud - say it clear - refugees are welcome here“ napříč Evropou.

Akce to nebyla ničím nová - xenofobové na Václaváku u Muzea, my pod Koněm, mezi námi policie a nesmiřitelný rozpor. Shromáždění u Muzea nabídlo klasické představení nesoucí se v duchu „nejsme rasisti, ale...“, do kterého se zapojilo 700 až 800 „slušných“ Čechů (i jeden Japonec z Nuslí), nácků a dalších ochránců národa. V hlavních rolích excelovali na pódiu Okamura, Konvička, bizarní xenofob Jiskra (kterého můžete znát z YouTube), Lucie Hašková (kterou můžete znát ze středočeské Sadské) a pravděpodobně i další, na které jsme ale už fakt neměli nervy. Během xenofobních řečí projelo za nadšeného halekání nacionalistů kolem i cca 300 motorkářů v rámci akce Bikers against Islam.

Proti téhle hromadě sympatáků se sešlo 400 až 500 antirasistů a antirasistek ze všemožných skupin. Potíže na sebe nenechaly dlouho čekat - k prvním slovním přestřelkám docházelo ještě před oficiálním začátkem, kdy náckové proudili těsně kolem i skrz scházející se antifašistické shromáždění (přičemž někteří si očividně nebyli jisti, kam vlastně mají jít, což vedlo k různým bizarním scénkám). Obě skupiny oddělili policajti v uniformě i civilu (nenápadně jako vždy), ale i tak došlo k několika potyčkám - nicméně bez vážnějších následků. Náckům se především náramně líbil náš transparent „Uprchlíci vítějte, náckové táhněte - AF“, což sice dávali najevo svým osobitým způsobem, ale ani tak jim nebylo umožněno odnést si ho domů.

Zde se musíme pozastavit a trochu si rýpnout. Proti agresivním náckům se zpočátku postavilo opravdu málo lidí a další na pomoc přicházeli jen váhavě. Apelujeme na všechny, aby si uvědomili, že se na demonstracích musíme proti agresorům navzájem chránit a že i když jsou tu organizátoři a třeba i nějaká ta DIY ostraha v pozadí, není možné podobně velký prostor s nácky zevlujícími všude kolem uhlídat, natož pak zajistit klid.

Prudila ale i policie, která když si nedodala vážnosti vyháněním fotografů z podstavce Koně a přítomností šmírovacího vozu, musela holt někoho zadržet. A nejlíp kvůli něčemu pořádně závažnému, ať jsou prémie - třeba za romsko-českou vlajku. Poté co policisté z tohoto nesmyslného důvodu agresivně dotáhli aktivistku I. Čonkovou na stanici, musel se jí šéf kovbojů omluvit a nechat ji jít. Prý jednali podle staré vyhlášky.

Když byly na naší straně proneseny všechny projevy, začali jsme se řadit k pochodu na náměstí Republiky. Chystaný průvod xenofobů byl policií odkloněn od naší trasy, která se s ním úplnou náhodou několikrát křížila. Opravdu netušíme, co si policie myslela, že máme za lubem. Opravdu ne.

Hned v Opletalově ulici náckové neunesli toto nucené odloučení a jedna jejich partička se hrnula proti čelu pochodu, toužíc zřejmě po zlyncování a mučednické slávě. Nakonec však byli přesvědčeni policií, že mají své city projevat jinde. Po dvaceti metrech se odvážně seskupili k další zteči - tentokrát čistě verbální. Protože si jí však všimlo pouze pár policistů a několik antifašistů ochotných k bližšímu seznámení, tímto protiakce vůči nám skončila.

Průvod dospěl za hlasitého skandování antifašistických a protirasistických hesel v češtině i angličtině až na náměstí Republiky, kde jsme vyslechli několik posledních projevů. Následně byla akce postupně ukončena za zvuků hudby, přičemž antifašisté mohli využít možnosti nechat se vyfotit A2larmem coby součástí živé adaptace obrazu *Vor Medúzy* Théodora Géricaulta.

Náckové během svého průvodu ještě stihli trefit plechovkou turistu, jehož kůže neměla pro ně přijatelný odstín, a odebrat se dílem na Landův koncert, dílem na koncert, jímž Ivě ČRN odpověděla jasně „ano“ na otázku, jestli tedy spolupracuje s neonacisty. Zde se patří vyslovit respekt kapele K2 za veřejné odvolání svého vystoupení z této akce.

Děkujeme všem, kteří na sobotní akci přišli nebo ji jinak podpořili. Česká společnost nám sice dále hnědne, ale je jasné, že přes nás ta rasistická banda nahánějící politické body na současnou protiprchrlické hysterii neprojde úplně snadno. Tak přistě na viděnou!

BENEFICE, PŘEDNÁŠKY, PROMÍTÁNÍ...

Vedle výše (či jinde v této *Existenci*) zmíněných proběhly od uzávěrky minulého čísla ještě další akce, a to především osvětového charakteru. Jako obvykle jsme se pokusili o jejich přehled, i když s vědomím toho, že nejde zdaleka o všechny:

Přednášky, workshopy, diskuse: Dopisování politickým vězňům a přednáška Politici vězni a jejich podpora, propojení solidarity anarchistickým vězňům s bojem proti vězeňskému systému (7. 7., Praha); Arnošt Novák: Zadarmo prý ani kuře nehrabe? aneb každodenní předpoklady solidární ekonomiky (7. 7., Praha); workshop Jak nazvučit kapelu (8. 7., Praha); Kurz strategického myšlení: Operaismo a dělnická autonomie (14. 7., Praha); Dopisování politickým vězňům (14. 7., Praha); beseda s Ernestem Vunarem (14. 7., Košice); cestovatelská beseda Dukla - Devín cesta SNP (17. 7., Košice); Jak bojovat s fašizací? (18. 7., Praha); Class struggle in Brazil after the World Cup and before the Olympic games (18. 7., Praha); Recyklatúra - workshop vtípu a kreativity (21. 7., Praha); Pier Paolo Rios: Urbanizace nebo slumizace světa - iluze o správném žití a etická funkce architektury (21. 7., Praha); Svářečský workshop (22. 7., Praha); Zbavme se toho, co se nám nehodí a jiným jo (rozjetí freeshopu projektu Zdrojovna na Klinice) (28. 7., Praha); Squatting in Sweden (29. 7., Praha); Přírodní kosmetika (30. 7., Praha); diskuse o uprchlících a řecké krizi (30. 7., Praha); Jak se chovat při výslechu a předvolání? (6. 8., Praha); workshop Ruční výroba knih (10. 8., Košice); Kurz strategického myšlení: Autonomní hnutí a squatting (11. 8., Praha); Skate workshop (19. 8., Praha); Nacionalismus a lidská práva: možnosti a limity. Příklad Lužických Srbů (25. 8., Praha); Co je to rakovina, jak vzniká, jak se dnes léčí a jak se bude (možná) léčit v blízké budoucnosti (27. 8., Praha); O Klinice (28. 8., Košice); O represí, solidaritě a aktivistické bezpečnosti (2. 9., Praha); DIY Zine Fest (5. 9., Olomouc); Kurz strategického myšlení: Zapatisté a John Holloway, Rojava a Murray Bookchin (8. 9., Praha); Svářečský workshop číslo 3 (10. 9., Praha); Psaní dopisů vězněným anarchistům (10. 9., Praha); Plácání nad Platónem (17. 9., Praha); O košickém Klubu (18. 9., Praha); Seminář o současné PA audiotechnice a konstrukci reprobeden (24. 9., Praha); Ilona Švihlíková: Řecko jako obětní beránek (24. 9., Praha); Čajový sen (29. 9., Košice).

Benefiční akce (koncerty, večery, bazar...): 2. 7. pro Salé (Praha); 15. 7. na auto-

nomní aktivitu v Olomouci (Olomouc); 22. 7. na zadržené při operaci Fénix (Praha); 16. 8. na vodu pro Kliniku (Praha); 18. 8. pro projekt Labre (Praha); 23. 8. charitativní bazár pro Zvíře v tísní (Praha); 4. 9. na podporu politických vězňů (Brno); 4. 9. pro vězněného Igora (Praha); 5. 9. na vodu pro Kliniku (Praha); 11. 9. na podporu uprchlíků (Brno); 19. 9. na brněnský útulek pro kočky (Uherské Hradiště); 20. 9. na vodu pro Kliniku (Praha); 25. 9. pro Živou vilu (Prachatice).

Promítací večery: Praha (20x), Most (3x), Košice (2x), Brno (1x), Orlová (1x), Ostrava (1x).

Ostatní akce: Pravidelné či příležitostné rozdávání jídla potřebným kolektivem anarchistické iniciativy FNB v Praze, Mostě, Plzni, Ústí nad Labem, Karlových Varech, Děčíně, Hradci Králové, Liberci, Pardubicích, Banské Bystrici a dalších městech. Komunitní večery v infocentru Salé. Dětská odpoledne a další akce v mosteckém komunitním centru Ateneo. Různé kulturní, komunitní a osvětové akce konané v prostorách Autonomního sociálního centra Klinika, stejně jako v prachatické Kralově vile nebo košickém centru Klub. Navíc se na Klinice nově rozjíždějí jazykové kurzy. Z veganských podniků připomeneme liberecký festival o veganské stravě Viva la Vegevolucion, Veg Fest v Uherském Hradišti či pražskou akci Veggie Náplavka 2015.

KC ATENEO KONČÍ

S velkou lítostí zveřejňujeme oznámení, že s koncem srpna skončil zároveň provoz komunitního centra Ateneo v Mostě. Hlavním důvodem ukončení aktivit v tomto prostoru byla finanční situace. Avšak kolektiv Atenea má v úmyslu fungovat i nadále a podle hesla „Mysli globálně, jednej lokálně“ se snažit ukazovat alternativu k tržnímu systému, k politice shora, k sociální nerovnosti. Nadále se chce v Mostě snažit povzbuzovat v lidech zájem o věci veřejné, dodávat sebedůvěru k vlastní iniciativě a pěstovat schopnost kritického myšlení. Kolektiv Atenea děkuje všem, kdo ho po celou dobu podporovali, navštěvovali a různými způsoby mu pomáhali.

Ateneo se stalo příkladem, že autonomní prostory mají svůj smysl i mimo velkoměsta a jsou potřebné jak pro vytváření zájemů různých sociálních a protestních hnutí a iniciativ, tak pro budování sousedské komunity. Do Atenea si našli cestu jak lidé z jeho okolí, tak i „přespolní“. Po tři roky se zde konal nespočet promítání, dětských odpolední, komunitních večerů, ale i přednášek, koncertů, sousedských setkání apod. Prostor komunitního centra mohla několikrát využít i Anarchistická federace, stejně jako byl otevřený i dalším skupinám. Jeden významný projekt dlouhodobé snahy po hledání autonomie a sebeorganizace končí, pevně však doufáme, že se jiné podobné projekty budou objevovat mnohem častěji. Ateneo v tom může být inspirací.

KDO OHLÍDÁ HLÍDAČE?

Demonstrace na podporu politických vězňů a proti policejní zvlí

U PŘÍLEŽITOSTI ČTYŘ MĚSÍCŮ OD DOBY, KDY POLICIE VELMI TAJEMNĚ A ZÁROVEŇ S VELKOU POMPOU VE VŠECH MĚDIÍCH INFORMOVALA O ZÁSAHU PROTI SÍTI LEVICOVÝCH TERORISTŮ, A V RÁMCI TÝDNE SOLIDARITY S ANARCHISTICKÝMI VĚZNI SE V PÁTEK 28. SRPNA V PRAZE KONALA DEMONSTRACE „KDO OHLÍDÁ HLÍDAČE?“. ORGANIZAČNĚ SE NA NÍ PODÍLELY ANARCHISTICKÁ FEDERACE, INICIATIVA NE RASISMU! A AUTONOMNÍ SOCIÁLNÍ CENTRUM KLINIKA.

Slavná policejní akce Fénix se i přes neustálé policejní tajnosti začíná jevit jako nepovedená, avšak hroživá a nelidská taškařice. Hnutí ale na své stíhané kamarády nezapomíná, na rozdíl od policie, která jaksi zapomíná na předložení relevantních důkazů, které by nebyly kombinací policejní provokace a záměrně překroucených a pro potřeby policie upravených skutečností.

Těžké mraky nad Prahou v ono páteční odpoledne zvěstovaly tíživost situace dané nasazováním provokatérů, sledováním, kontrolou komunikace, vyhrožováním apod. Kolem páté se na Jungmannově náměstí začaly objevovat desítky lidí, až se vytvořil průvod čítající kolem 250 účastníků. Tajní policisté, obvykle zdatní v početném zastoupení na anarchistických demonstracích, se vzhledem k tématu akce raději moc neukazovali. Jejich práci zastalo pár „tajných“ kameramanů a policejní slídící vůz, jehož kamery na žerdí jsou vše vypovídající zástavou této instituce.

Účastníkům i kolemjdoucím byly rozdávány letáky seznamující s celou kauzou a požadavky demonstrace. Na ploše náměstí byly rozvinuty nachybané transparenty s hesly jako „Společně proti všem formám útlaču“, „Fénix - velká policejní ptákovina“, „Buzerovat a mlátit“ či „Stát je terorista“. K občerstvení posloužily vydumpsterované krabice koláčků, jichž bylo vskutku do sytosti.

O půl šesté došlo na proslovy. První řečník hovořil jménem organizátorů o problematické nálepce levicového extremismu, která umožňuje dělat uměle nebezpečí z aktivit, jako jsou pomoc chudým lidem, antifašismus či ochrana přírody. A když se policie nemá čeho chytit, začne extremismus vyrábět sama. Jde o jasnou snahu potlačovat alternativy, vždyť Petr a Martin jsou ve vazbě jen kvůli iniciativě agentů provokatérů. Zaznělo také pár slov o Igorově kauze a megalomanském zásahu na Cibulce, kdy se na 10 lidí vypravilo 100 policistů s vodním dělem. S poukazem, že je neustále třeba bojovat proti praktikám politické policie, byly na závěr proslovy tlumočeny požadavky: „1. důslednější a skutečně nezávislou kontrolu práce policie, především prošetření nasazení tzv. agentů provokatérů a vyklizení squatu Cibulka; 2. propuštění obviněných v kauzách Fénix a údajného útoku na dům ministra obrany z vazby; 3. zrušení embarga na poskytování informací ze strany policie o kauze Fénix; 4. veřejný soud pro obviněné v kauzách Fénix a údajného útoku na dům ministra obrany.“

Druhým řečníkem byla spisovatelka a překladatelka Markéta Hrbková, která zdůraznila potřebu hlídat míru moci represivních složek. Jejich

praktiky přirovnala ke strašidlu Barbucha, které narůstá zároveň se strachem lidí. Strach a agresivita ve společnosti zakořenily v represivních složkách. Je třeba si uvědomit, že ohrožení policií se netýká jen anarchistů. Vzpomněla na svá léta v disentu a praktiky tehdejší StB a vyjádřila podporu stíhaným aktivistům.

Jako poslední promluvila o své zkušenosti přítelkyně anarchisty zadrženého během záahu z konce dubna. V té době měla jen několik dní před porodem a tento stav neopomněli vyšetřovatelé použít při vyhrožování zadrženému.

Chvilí se čekalo, až započne pochod pražskými ulicemi. Toto čekání krátily rytmy samba bandy, který svou produkci nezastavil až do konce demonstrace. Mezitím se vytvořilo čelo průvodu s transparenty „Svobodu politickým vězňům“ a „Zastavme policejní útok na politické aktivisty a aktivistky“. Zavlály anarchistické prapory a nad hlavami shromáždění se objevily pikety „FCK FNXX“, „Naši zbrani je solidarita“, „S policií za zády se necítím bezpečně“, „Dohlížet a trestat? Nasrat!“ „Za tohle jsme klíčem necinkali“, „Policejní provokatéry v ČR nechceme!“ apod.

Za neustálého skandování hesel se z Národní třídy zabořilo k nechvalně proslulé policejní svatyni v Bartolomějské ulici, kde o půl sedmé zazněly další projevy. Jeden se vracel k zásahu na Cibulce a mluvil o represivní snaze zasévat strach. Následně se mezi domy rozlehlo mohutné skandování „Touhu po svobodě represe nezastaví!“. Další příspěvek přiblížil petici za ustavení parlamentní vyšetřovací komise, která by se zabývala nasazováním policejních provokatérů. Byla připomenuta také výzva asi 70 umělců a intelektuálů požadující prošetření postupu policie.

Demonstranti a demonstrantky, obohacení o pojízdný sound systém, jenž se tak dlouho nedostavoval, se opět pohnuli, takže v sedm mohla Na Můstku promluvit dokumentaristka Tereza Reichová o zkušenostech se zneužíváním protiteroristických paragrafů v Baskicku. Tomu bychom se u nás měli snažit zamezit. Je třeba se bránit.

O dvacet minut později došel průvod k soše sv. Václava, kde promluvil velmi výstižně a zároveň místy i vtipně Ondřej Slačálek. Zdůraznil, že situace je vážná. O samotné kauze nikdo moc neví, včetně policie. Celá věc, kdy členy údajné teroristické buňky jsou tajní policisté, připomíná dramatizaci literárního díla *Anarchista Čtvrtek*. Fénix je hodně špatná detektivka, kde jsou anarchisté rovnou bráni jako „sprostí podezřelí“. Slovo extremismus se v této souvislosti stalo zaklínadlem a umožňuje kupříkladu hodit do jednoho pytle fašisty i antifašisty. Čelíme sílící policejní moci - hlídače musíme hlídat sami. „Zmar akci Fénix!“

Na úplný konec ještě zazněl pozdrav a vzkaz od německých antifašistů, kteří se aktivně staví strachu a xenofobii v Sasku.

Po demonstraci se někteří její účastníci odebrali na žižkovskou Kliniku, kde se konala afterparty, na níž zahrály kapely Kšandy Industry a Kopec šíšek. Po samotném koncertě ještě na zahradě Kliniky zahrál mnohé ze svého repertoáru zavedený anarchistický písničkář.

Je skvělé, že na demonstraci odsuzující totalitní praktiky policie, dorazilo tolik lidí, že byla tak živá a plná jak odhodlání, tak upřímné solidarity se stíhanými aktivisty a aktivistkami. Odpor žije, boj pokračuje!

ZE SVĚTA

ŘECKÉ LÉTO

Oficiální politika řecké „levicové“ vlády přivádí do ulic v posledních měsících stále tisíce nespokojených lidí. Jen 15. července se v Athénách konalo deset různých protestních akcí. Večer se na náměstí Syntagma před parlamentem sešlo více než dvanáct a půl tisíce lidí, aby vyjádřili nesouhlas s vládní ekonomickou politikou. Byli mezi nimi anarhisté, představitelé radikální levice, komunistů a dokonce i členové vládní Syrizey.

Centrum Athén v podstatě obsadila policie, všechny hlavní ulice byly uzavřeny a hlídány. Město vypadalo jako okupovaná zóna. K budově parlamentu se postupně stahovali těžkoooděnci.

Před zahájením jednání v parlamentu protestní pochod přerostl v pouliční srážky s policií. Strážci kapitalistického pořádku sloužící „levicové“ vládě použili k rozeznání nespokojených lidí slzotvorný plyn, pepřové a poplašné granáty. Anarhisté odpověděli molotovými kameny, kterými donutili policii k ústupu. Podle médií policie už dlouho nepoužila takové množství chemikálií. Na náměstí tak skoro nebylo možné dýchat a hodně lidí ztratilo vědomí. Večer bylo oznámeno, že policie zadržela přes padesát lidí, ale počet raněných nebyl zveřejněn.

Tyto sociální protesty by se měly stát pouhým začátkem nové vlny odporu. Čím dříve obyčejní lidé pochopí, že jim nepomůžou pravicové ani levicové strany, že nelze spoléhat na někoho jiného než na vlastní síly, tím rychleji se rozhodnou vzít svůj osud do vlastních rukou.

Ukázalo se to hned po jednání parlamentu, kde byl potvrzen program „tvrdé ekonomiky“ a premiér Tsipras odmítl kritiku svého kabinetu. V neděli 19. července byla zahájena stávka. „Budeme protestovat dál,“ řekl organizátor jedné z akcí v Athénách. „V takovéhle situaci hodláme stávkovat, ať je u moci kdokoli!“ Protesty v plné síle pokračovaly a policie začala povolávat do hlavního města posily. Když se lidi v ulicích zmocňovala beznaděj, volili odpovídající vzkazy vládě. Během jednoho týdne došlo v Řecku k založení zhruba padesáti požárů.

Mimoto organizovali další protesty anarhisté. Z jejich iniciativy se sešlo plénium na poly-

technické univerzitě, aby zhodnotilo další postup protestních akcí.

K plánovaným akcím anarhistů patřil i anti-fašistický a antikapitalistický protest 17. září. Policie zakročila obzvláště tvrdě zřejmě proto, že je v jistém smyslu prodlouženou rukou fašistického Zlatého úsvitu, a vzala tedy věc osobně.

ZAMĚSTNANECKÉ BOJE NA KONCI LÉTA

Přístav Kerč na Krymu byl dějištěm stávky pracujících zdejšího průmyslového závodu, kteří požadovali zvýšení mezd. Boj skončil vítězstvím stávkujících. Stávka trvala dva týdny na přelomu srpna a září. Pokud vedení závodu nesplní slib, stávka bude obnovena. Dohoda předpokládá zvýšení platů přesně podle návrhu dělníků a uzavření kolektivní smlouvy.

Celkem čtyři týdny stávkovali v Moskvě stavbaři jednoho z největších stavebních podniků v Rusku, Glavmosstroje. Důvodem byly dlužné mzdy, které více než dvě stovky stavbařů nedostávaly v řádu měsíců. Firma má soukromé a státní zakázky a její finanční situace není taková, aby musela zadržovat mzdy svých dělníků. Až měsíc trvající stávka 232 pracovníků ale přiměla vedení firmy konečně zaplatit.

Členové Svazu syndikalistů Polska se 10. září přidali k mnohatisícové protestní akci zdravotních sester ve Varšavě. Důvodem protestu byl požadavek na zvýšení mezd na 1500 zlotých během následujících tří let. Demonstrace začala před sídlem premiéra a pokračovala k parlamentu. Ministr zdravotnictví slíbil zvýšení mezd na 1600 zlotých v horizontu čtyř let, ale odbory, které protest organizovaly, jeho návrhy nepřijaly a vyhlásily stávkovou pohotovost. Nicméně tu byly tradiční pochybnosti, jestli odboroví šéfové stojí o radikální konflikt s vládou. Účastníci se anarchosyndikalisté nesli v protestním průvodu transparent s nápisem „Stávka je naše nejlepší obrana“. Přidali také požadavek, aby se zvýšení mezd týkalo všech zdravotních sester, ne pouze těch, které vybere ministerstvo.

Federace solidarity v britském Brightonu rovněž v září podpořila bývalého pracovníka jedné tamější kavárny při vymáhání nevyplacené mzdy. Majitel kavárny se snažil bývalého zaměstnance zastrašit a donutit ho, aby se svého oprávněného požadavku vzdal. Anarchosyndikalisté z federace majiteli na oplátku slíbili, že zahájí kampaň s přímými akcemi, což

ho kupodivu přesvědčilo a své závazky splnil. Další zářijovou akcí této organizace byla podpora uklížečů v supermarketu, který se rovněž snažil dostat od zaměstnavatele dlužnou mzdu. V tomto případě šlo o dlouhou a intenzivní kampaň. Brightonští anarchosyndikalisté stejně jako jejich kolegové z dalších britských měst pomáhají lidem v řadě pracovních konfliktů, včetně případů nevyplacené mzdy, protiprávního propuštění bez náhrady, šéfovské šikany na pracovišti atd.

V pátek 18. září proběhly ve finských Helsinkách mnohatisícové demonstrace, masová stávka a studentská okupační stávka v jedné budově helsinské univerzity. Všeobecná nespokojenost obyvatel narostla díky omezení výplat za přesčasy, víkendy a svátky, zhoršení pracovních podmínek a snížení sociálních dávek. Stávky se účastnili pracující ve veřejné dopravě, některých továrnách, obchodech, školách a školkách, na univerzitách, v přístavu, na poštách a dokonce zaměstnanci policie. Byla zastavena mezinárodní i vnitrostátní vlaková a autobusová doprava, odvolány lety z letiště Helsinky-Vantaa, nefungovala městská veřejná doprava. Projevilo se to i na omezení chodu některých institucí, jejichž zaměstnanci nestávkovali. Naposledy se protesty tohoto rozsahu ve Finsku odehrály v roce 1986. V Helsinkách se v ulicích sešlo na 30 tisíc protestujících a došlo i na střety policie s anarhisty. Ti v rámci performance zastavili univerzitní autobus, který vypravila mládežnická frakce pravicové strany Kokoomus. Strana Kokoomus skončila v posledních volbách na třetím místě a její členové obsadili tři ministerstva a iniciovali zmíněná politická opatření. Podle komentáře jednoho z účastníků protestní performance byli v autobuse celkem čtyři lidé včetně jakési agilní představitelky strany. Ve čtvrtek v předvečer stávky přijalo plénium studentů helsinské univerzity rozhodnutí o obsazení jedné z jejích budov. „Budovu obsadilo možná až tři sta studentů. Celý den probíhalo plénium, kde se probíral další průběh okupační stávky, organizovaly se pracovní skupiny atd. Večer proběhl koncert. Na další týden je naplánováno generální plénium,“ řekl jeden ze studentů. Okupační stávky se účastní anarhisté, i když většinu tvoří běžní studenti. Upustili od nikam nevedoucích debat o „inovacích a rozvoji“, a začali se sami podílet na změnách, které chtějí na univerzitě i ve společnosti.

-dm-

Řecko

téma Existence:

Tajní a represe

HLAVNÍ TÉMA PRO TOTO ČÍSLO EXISTENCE JSME OPRAVDU NEMUSELI DLOUHO HLEDAT. PŘIHLÁSILO SE TAK NĚJAK SAMO, A TO NA KONCI LETOŠNÍHO DUBNA, KDYŽ POLICIE VNIKLA DO NĚKOLIKA BYTŮ A KOMUNITNÍHO CENTRA ÁTENEŮ A ZADRŽELA NĚKOLIK ANARCHISTŮ. I KDYŽ TĚTO PLOŠNÉ RAZII ZAJISTILI FÍZLOVÉ SLUŠNÉ MEDIÁLNÍ POKRYTÍ, KDE SLOVA JAKO TERORISTÉ, EXTREMISTICKÁ SÍŤ, VÝBUŠNINA APOD. BYLA POUŽÍVÁNA VÍCE NEŽ ČASTO, MOC INFORMACÍ DODNES STEJNĚ NEMÁME. KDO SE NAOPAK V TĚTO KAUIZE CHOVÁ OTEVŘENĚ, JSOU STÍHANÍ ANARCHISTÉ A ANARCHISTKY, STEJNĚ JAKO DALŠÍ LIDÉ, KTERÍ JSOU POLICEJNÍ AKTIVITOU ZASAŽENI.

Policejní akce Fénix zatím neodhalila žádné skutečné teroristy, nebezpečnou síť extremistů ani výbušniny připravené k použití, odhalila naopak policejní nemohoucnost, umělou výrobu zločinů a zločinců a policejní zvláštní při plnění úkolu, jehož cílem je potírat, kriminalizovat, diskreditovat a dostat pod kontrolu antiautoritářskou opozici.

REPRESE VERSUS TOUHA PO SVOBODĚ

Dějiny jsou plné represí vůči svobodomyšlným silám. V obecné rovině jsou represe projevem třídního boje, kdy si vládnoucí brání své pozice před ovládanými. Buď jim zacpou huby úplně, nebo (jako je tomu v tzv. vyspělých demokraciích) je nechají mluvit, ale běda, kdyby mohli získat nějaký vliv anebo dokonce ještě něco změnit. Buržoazní demokracie předkládá spoustu šidítek, která mají uspokojit touhu po svobodném rozhodování. Nabízí nám konzum, svobodně si vybírat mezi Colou a Pepsi. Nabízí nám parlamentní volby, mít jednou za několik let pocit, že o něčem rozhodujeme. Jenže, jak do omrzení prohlašují anarchisté, kdyby volby mohly něco změnit, dávno by je zakázali. Ano, jsou to hlavně antiautoritáři, kteří se nechtějí spokojit s parlamentní pohádkou a konzumním zbožím. A ano, jsou to anarchisté, kteří odmítají respektovat privilegia privilegovaných.

Politolog Martin Bastl píše: „Nejpodstatnější je udržet dissent pod kontrolou, aby zůstal pro podstatu daného politického systému prakticky neškodný.“ Avšak „nelze akceptovat narušení monopolu na násilí. Nelze přijmout narušení principu soukromého vlastnictví. Jen skupiny a jednotlivce, které nelze včlenit, je vhodné včas ze hry odstranit, než způsobí větší problémy. Jako nenapravitelný případ delikventa může posloužit světové anarchistické hnutí.“

Není tedy s podivem, že právě historie anarchistického hnutí je současně historií bojů za svobodu a historií perzekuce nositelů těchto bojů. Ne nadarmo anarchisté tak často vzpomínají na anarchistické oběti systému, které provázel boj za osmihodinovou pracovní dobu v 80. letech 19. století, či na Italoameričany Sacca a Vanzettiho, kteří byli popraveni po vykonstruovaném obvinění.

GLOBALIZACE REPRESE

V *Existenci* z jara 2001 jsme řešili téma „Globalizace represe“. Zaměřili jsme se tak i na jiný aspekt globalizace, než je ten ekonomický, abychom posléze zjistili, že spolu souvisí právě proto, že neoliberalismus, ideologie globalizovaného kapitalismu, stojí sice proti státu, ale jen pokud jde o jeho sociální roli, v roli represivní se ho naopak snaží co nejvíce podporovat. Mohli nás o tom od té doby přesvědčit další vojenské intervence a další koordinované represivní postupy proti „vnitřním nepřátelům“, různým sociálním a protestním hnutím.

Vzpomenuli jsme tehdy i na evropskou policejní protianarchistickou konferenci z roku 1899, a můžeme si být více než jisti, že podobné konference, výměny zkušeností, předávání informací apod. se dějí dodnes, a to v ještě větším měřítku. „Policejní internacionála“ funguje dál a důkazem nám mohou být mimo jiné velmi podobné postupy proti anarchistům v jednotlivých zemích (vedle těch, které zmiňujeme na následujících stránkách, připomeňme třeba represivní operace Pandora a Piñata ve Španělsku).

Jestli si někdo myslí, že politicky motivované vykonstruované kauzy či obvinění vzaly za své s koncem bývalého režimu, je na omylu. Například v minulém čísle jsme přinesli podrobný popis případu, kdy na konci roku 1992 politická policie vzala do vazby a obvinila redaktora anarchistického časopisu *A-ko* za pokusu vraždy předsedy komunistů. Zmíněný redak-

tor nakonec musel být propuštěn a ještě vysoudil nezanedbatelnou částku na policii a na médiích, která ho automaticky označila za atentáčníka.

Kdy ale začala politická policie ve velkém koordinovat svou činnost s kolegy ze zahraničí, to bylo období kolem pražských summitů Mezinárodního měnového fondu (2000) a NATO (2002). I když represivní opatření byla tenkrát velmi masivní, člověk se nad některými kroky policie neubráníl úsměvu. Scénku jako z Haškova *Švejk* při získávání placeného informátora Josefa Vyskočila, kterému nikdo neřekl jinak než Pepek Vyskoč, připomněla situace, kdy protiextremistické oddělení před summitem NATO podle všeho zaplatilo dlouholetému narkomanovi, dealerovi drog a také spolupracovníkovi policie, aby mezi novináře rozšířil informaci o tajných kempech, kde se militantní anarchisté cvičí na pouliční válku, kterou chtějí během summitu rozpoutat.

PŘILETĚL FÉNIX

Asi nejintenzivnější snaha policie proniknout do anarchistického hnutí byla zaznamenána v posledním roce. Akce Fénix začala rozesláním prvního komunikačního Sítě revolučních buněk (SRB). V oblasti spekulací zůstává, zda šlo o autentický projev odporu, i když poněkud nešťastně prezentovaný, nebo policejní provokaci (alespoň u části útoků podepsaných SRB). Policie se následně zaměřila na skupiny, které zveřejnily komunikační SRB, i když k němu žádná nevyjádřila přímé sympatie a zdůraznila svůj kritický odstup. Nějakou dobu bylo ticho po pěšině, když vtom ke konci letošního dubna policie provedla razie na několika místech republiky a zadržela 11 lidí, kterým zabavila mnohé věci, především výpočetní techniku a mobily. V několika případech si policie vymyslela nebo naopak zatajila důležitá fakta, aby dostala povolení k domovním prohlídkám a zatykáčům. Nakonec byli tři ze zadržených obviněni z přípravy teroristického útoku, další dva z nenahlášení trestného činu, jeden z nedovoleného ozbrojování. Postupně vycházelo najevo, že s tajuplnou SRB nemá žádný ze zadržených nic společného. Aleš, obviněný z nedovoleného ozbrojování, byl po nějaké době z vazby propuštěn.

K Fénixu se po čase přidružilo další zatčení. Náš kamarád Igor byl vzat do vazby a obviněn z útoku na dům ministra obrany. Důkazem měla být pachová stopa - vzpomeňme, že zcela stejný postup a důkaz již jednou policii nevyšel, a to v kauze obviněného redaktora *A-ko* z roku 1992. Igor byl zatčen na brněnské demonstraci na podporu uprchlíků. Samotný „útok“ budí rozpaky, jelikož začal být vyšetřován až týden po údajném spáchání. Policie do médií vypustila, že zatčený je Rus a motivace byla proputinovská. To je evidentní nesmysl, jehož si vyšetřovatelé museli být vědomi. I když má být putinovské Rusko takovým nepřítelem, policii to nebrání ve spolupráci s bývalou KGB, která jí poskytl informace, že byl Igor opakovaně trestán za organizování neohlášených shromáždění, například proti anexi Krymu. Policejní imaginace šla tak daleko, že vytvořila scénář, podle něhož se měl Igor naučit česky, aby zde založil anarcho-bolševickou skupinu, spáchal onen čin a následně uprchl stopem do Španělska. Skoro by se zdálo, že protiextremistické oddělení má kanceláře hned vedle skladu toho protidrogového. Navíc policie odmítala prověřit skutečnosti, které by dokazovaly, že Igor v době údajného útoku spal na studentské koleji.

POLICEJNÍ METODY A MOTIVACE

Na povrch pomalu začaly vyplouvat nejen pochybné okolnosti zásahů a zatykáání, ale i metody, které policie během několika měsíců trvajících operací hojně využívala a o nichž si mnozí mysleli, že skončily s minulým režimem. K čemu policie sáhla? Odposlechy telefonů a internetové komunikace, odposlechy v bytech, sledování policisty v civilu, vyhrožování vážnými nepodloženými obviněními ve snaze dostat jakékoliv informace od zadržených či svědků, kteří byli poté propuštěni bez jakýchkoliv obvinění, „návštěvy“ policie v bytech aktivistů, manipulativní informace médií. Tyto policejní metody a zásahy do soukromí neměly jen proti samotným podezřelým, ale zasáhly mnohem širší okruh lidí, kteří měli tu smůlu, že si je policie zařadila do škatulky „extremistů“.

Jak moc je policie ochotna pohybovat se na hraně zákona, či dokonce za ní, se ukázalo po zveřejnění detailů odhalených hackerským útokem na servery italské firmy zabývající se počítačovou špiónáží. Speciálně vytvořené počítačové viry tak měly policii umožnit infiltraci počítačů a e-mailů aktivistů.

V minulém čísle *Existence* byly cíle této policejní iniciativy shrnuty následovně: „1) vykazat činnost a obhájit existenci a rozpočet útvaru bojujícího s tzv. extremismem, 2) diskreditovat antiautoritářské hnutí, které je na vzestupu a daří se mu rozbíjet hranice úzce vymezeného aktivistického ghettu, 3) prostřednictvím výslechů, vyhrožování, odposlechní, sledování, provokátérů a zabavování počítačů hnutí důkladně zmapovat, paralyzovat a pokud možno najít i něco, co by se „dalo použít“.“ Policie buduje vlastní mocenské pozice a vlastní politiku, spojenou s hledáním a potíráním jí vytvořených ideových nepřátel, velmi často bez nutnosti brát ohledy na stávající zákony.

ROLE AGENTŮ

Fénix také odkryl skutečnost, že na stíhané aktivisty a aktivistky z volné komunity VAP byli nasazeni dva agenti provokatéři, kterým se podařilo do skupiny proniknout a získat si důvěru několika členů. Doposud jsme byli zvyklí spíše jen na nasazování provokatérů při demonstracích. Nejvýraznější to bylo při protestech proti summitu NATO v roce 2002. Jejich rolí bylo zaútočit na policii a dát tak důvod k plošnému zásahu, který v takovém případě dlouho dopředu sliboval ministr vnitra Gross. Díky skvělé práci organizátorů protestů však byly pokusy provokatérů včas eliminovány.

Provokatéři nasazení na VAP použili podobnou metodu jako britský agent Kennedy alias Stone. Nabídl skupině technické zázemí, kterým nedisponovala: dopravu dodávkami, tisk na velké formáty apod. Vyrázili s několika lidmi i do Vídně na blokádu buršáckého plesu, aby pak média mohla psát o dopadení extremistů, kteří převáželi zbraně (boxery). Chlubenili se vlastními ilegálními akcemi a celou skupinu nebo alespoň některé její členy se snažili do přípravy další ilegální akce zatáhnout. „Vše zorganizovali tak, aby „vina“ padla na nás. Udělali to za jasným účelem a tak, aby do toho namočili mnoho lidí. Chceli případ terorismu, tak ho vytvořili,“ uvedl vazebně stíhaný Martin.

STRAŠÁK EXTREMISMU

Policie vychází z pavědecké teorie extremismu, kterou rámuje své jednání. Navíc je to mediálně velmi vděčné téma. Vedle toho dochází k rozměňování pojmu terorismus, kdy je touto nálepkou označován de facto každý, kdo se nějakým radikálnějším způsobem postaví, nebo by se mohl postavit, současnému systému.

Je dobré připomenout, že zatím každá policíí řízená diskreditační kampaň, která se sama o sobě ukázala jako lichá, vedla k legitimizaci útoku na jiné cíle. Jako příklad můžeme uvést útoky na squaty Sochorka (1992), Ladronka (2000) či Cibulka (2015), kterým vždy předcházela nějaká protixtremistická mediální hysterie.

Co můžeme ještě čekat? Další razie nejsou vyloučeny. Stejně jako tomu bylo při policejní snaze rozkrýt neonacistické hnutí, kdy po sobě následovalo několik policejních operací, které sice vyzněly do ztracena, ale svůj účel splnily.

CO PROTI TOMU DĚLAT?

Mnohé se již delší dobu děje. Na prvním místě je solidarita a podpora zadržených ve formě finančních sbírek, psaní dopisů, akcí u vazebních věznic, solidárních demonstrací v zahraničí před českými ambasádami apod. Je třeba šířit informace o kauze a policejních praktikách, a to i v cizích jazycích. Tlačit na vedení vazebních věznic, aby věznění mohli dostávat vegetickou stravu, která je jim upírána.

Jako anarchisté bychom měli přemýšlet nad přijetím pomoci i od těch, s nimiž se někdy názorově rozcházíme, ale jimž leží na srdci dodržování lidských práv a vyjadřují svou nechuť k odpuzující policejní praxi. Takovým počinem byla kupříkladu aktivita asi 70 osobností veřejného života, které podaly podnět ke Generální inspekci bezpečnostních sborů kvůli jednání policejních agentů. V tomto spojení by bylo vhodné požadovat vyvození důsledků, vyčíslení nákladů a přímou odpovědnost, jelikož policie zkouší, kam až může zajít a co všechno jí projde.

Samotné antiautoritářské hnutí má dobrý důvod k novému definování a prosazování bezpečnostní kultury. Je třeba zamyslet se, jak je možné, že agenti dokázali proniknout do hnutí, manipulovat lidmi a jaké metody k tomu použili. Je třeba, abychom byli připraveni na výslechy, na různé formy vyhrožování a nátlaku. Musíme být obezřetní, ale nenechat si vnutit paranoii, která by hnutí zakonzervovala tam, kde ho chce systém mít, v uzavřeném ghettu.

Momentálně čelíme represí na základě policíí vykonstruovaných obvinění. Musíme ale mít vyjasněnou i otázku toho, jak se zachovat, kdyby byl někdo skutečně vinen v rámci buržoazních zákonů. Je jasné, že by pro nás „vina“ a „nevina“ neměly hrát roli. Nelze ale ignorovat charakter činu a nezabývat se otázkou případného odmítnutí politické podpory v případě, že někomu bude daný čin připadat už za hranici jeho či jejich ideových principů.

Policejní represe a podpora stíhaným by nás neměly odvádět od ostatní agendy a aktivit, kterým se dlouhodobě věnujeme. Podporujte Anarchistický černý kříž, a to i v dobách, kdy nikdo nečelí obvinění.

JAK FUNGUJE ŠMÍROVÁNÍ A NA CO SE TĚŠIT

V poslední době proběhly dvě kauzy, které nutí zamyslet se nad úrovní zabezpečení vlastního soukromí. Policejní šaškárna s krycím názvem Fénix ukázala, že policie sleduje aktivisty ad hoc. Fízlové si vzali za své heslo „budeme šmírovat kdekoho a třeba z toho něco bude“. Odposlechy, zabavená elektronika, prošmírované SMS, e-maily i jiná elektronická komunikace. Jistě nechceš, aby se to týkalo tebe a tvých přátel. Je pro to ale potřeba také něco udělat.

Únik dat italské společnosti Hacking Team potvrdil, co všechno lze lidem v PC a mobilu sledovat, a to bez velkých technických znalostí. Hacking Team byl totiž díky mizerným bezpečnostním návykům sám hacknut.

Ovládnout běžný počítač s operačním systémem Windows je se softwarem podobným tomu od Hacking Teamu poměrně jednoduché. Je tak mimo jiné možné monitorovat aktivitu sledovaného, ukládat stisknuté klávesy, aktivovat a nahrávat obraz z webkamery, zvuk z mikrofonu, ale i kopírovat soubory. Takže když ti někdo do tvého počítače zkopíruje nějaké falešné důkazy, těžko pak budeš dokazovat, že s daty ve svém počítači nemáš vlastně nic společného.

Paranoia? Ne, realita. Mezi zákazníky Hacking Teamu byla i česká policie. To, že šmírování zatím není dokonalé a nasazené plošně, neznamená, že nás to brzo nečeká.

Připomeňme, že zákon o uchování lokalizačních údajů u poskytovatelů telekomunikačních služeb (data retention) vešle platí už dlouho. Tato data se ukládají plošně a vyžádat si je mohou různé státní instituce. Uchovává se, kdo kdy s kým mluvil nebo si psal. Dokonce i výrobní číslo přístroje v případě mobilů, v případě internetového provozu nejen IP adresy. Snadno a poměrně přesně se dá také sledovat pohyb mobilního telefonu.

Praktické tipy jak si zabezpečit soukromí naleznete na:

anarchistblackcross.cz/pc-bezpecnost.

Tomáš Hrozný

VĚCI, O KTERÝCH SE NEMLUVÍ

Existují základní pravidla bezpečnostní kultury, které by měl dodržovat každý a každá z okruhu anarchistického či jakéhokoliv aktivistického hnutí. Už proto, že jejich dodržování chrání nejen je samotné, ale i ostatní. Okázalé pohrdání bezpečnostní kulturou s hrdým postojem toho, kdo nemá co skrývat, je sice pochopitelným morálním postojem, ale s reálným negativním dopadem na ty, co tento postoj nesdílí.

Předně je zde několik věcí, o kterých by se nemělo mluvit:

- ★ členství kohokoliv - včetně tebe samotné/ho - ve skupině či organizaci provádějící ilegální činnost, či podílení se na jejich činnosti;
- ★ něčí přání či snaha se do takové skupiny či organizace zapojit;
- ★ vyptávání se na to, jestli je někdo další členem či členkou takové skupiny či se podílí na jejich činnosti;
- ★ zapojení kohokoliv - včetně tebe samotné/ho - v ilegální činnosti.

Je zjevné, kam tato pravidla míří: nikdy by se nemělo mluvit o konkrétním zapojení jednotlivce (ať už v minulosti, současnosti či budoucnosti) do ilegálních aktivit, ať už jde o pomluvy, spekulace nebo skutečnost.

S tímto pravidlem není v rozporu mluvit o přímé akci jako takové. Právě naopak, je plně v souladu se základními bezpečnostními pravidly o přímé akci mluvit, propagovat ji nebo obhajovat; nebezpečí spočívá ve spojování konkrétních akcí s konkrétními lidmi.

V protikladu s těmito pravidly je dále zejména:

- ★ vymyšlení - ve snaze udělat dojem na ostatní si někteří lidé vymyslí, že provedli nějakou ilegální přímou akci (nejenže takové chování ohrožuje bezpečnost tohoto člověka, oslabuje také důvěru a solidaritu v hnutí);
- ★ pomluvy - existují lidé, kteří si domýšlí, kdo mohl ilegální přímou akci provést, a šíří tyhle klepy dál, nebo dokonce své domněnky vydávají za fakt;
- ★ chvástání - jiní lidé provedou ilegální přímou akci a pak se s ní chlubí před svými kamarády a kamarádkami, v hospodě apod., tím ohrožují nejen bezpečnost svou vlastní, ale i dalších lidí zapojených do této akce, stejně jako těch, kterým se chlubí;
- ★ nepřímé chvástání - jde o lidi, kteří všude na setkání mluví o tom, jak chtějí zůstat v anonymitě, mimo hnutí a jak se vyhýbají oficiálním akcím. Ačkoliv nemluví o svém zapojení do ilegálních aktivit, dávají každému najevo, že jsou v něčem takovém zapojeni. Takové chování není o nic lepší než chvástání - kdyby tito lidé brali vážně bezpečnost, prostě by s dobrou výmluvou z hnutí zmizeli.

KDYŽ KUKAČKA ZAKUKÁ...

Jan Hanuš

Tajní agenti, nebo zločinci? Britská zkušenost

AKTUÁLNÍ KAUA REPRESÍ PROTI DOMÁCÍMU ANARCHISTICKÉMU HNUTÍ, KTERÁ VEŠLA VE ZNÁMOST JAKO AKCE FÉNIX, VZBUZUJE VELKÉ OTÁZKY. A TO PŘEDVŠÍM POKUD JDE O ČINNOST TZV. TAJNÝCH AGENTŮ, POLICISTŮ V PŘESTROJENÍ, NA JEJICHŽ SVĚDECTVÍ CELÁ KAUA STOJÍ A PADÁ. MNOŽÍ SE I SPEKULACE, ŽE CELÁ KAUA JE Z VĚTŠÍ ČÁSTI DÍLEM AGENTŮ A VĚZNĚNÍ ANARCHISTÉ V NÍ HRÁLI JEN OKRAJOVOU ROLI. PRO NAŠINCE MIMO ŠIRŠÍ OKRUH ANARCHISTICKÉHO HNUTÍ JDE O VĚC TAKŘKA NEPŘEDSTAVITELNOU. ČTVRTSTOLETÍ PO PÁDU TOTALITY JE PŘECE NEMOŽNÉ, ABY SI POLICIE VYMÝŠLELA OBVINĚNÍ A STÍHALA NEVINNÉ. NEBO NE?

Represivní složky spolu velmi intenzivně spolupracují, zejména na poli tzv. extremismu, a to obzvláště toho takzvaně levicového. Termín „euroanarchisté“ nepochází z úst pravcového komentátora, ale z policejních dokumentů stvrzujících užší spolupráci při potírání evropského protestního hnutí. Stojí tedy za to podívat se, jak to s policejní infiltrací radikálních skupin vypadá v zemích na západ od nás - kvůli popsané intenzivní spolupráci můžeme důvodně předpokládat, že situace se nebudě příliš lišit od reality u nás. A kdyby náhodou ano, ne na dlouho. Trendy policejní práce se šíří velmi rychle...

Britští novináři z deníku *Guardian* si dali tu práci a podrobně popsali působení několika tajných agentů v řadách anarchistických, environmentálních a dalších protestních skupin a hnutí, a to zejména v posledních dvaceti letech. Spouštěčem se stala široce medializovaná kauza Marka Kennedyho alias Marka Stonea. Tento bývalý protidrogový policista „nasazený“ jako informátor do protestních hnutí v něm dokázal působit neuvěřitelných sedm let.

Kennedy byl totiž nasazován nejenom na „domácí extremisty“, ale byl vpravdě „eurofízlem“. Během sedmi let procestoval jedenáct států

(mimo jiné Polsko, Německo, Francii či Island) a účastnil se více než čtyřiceti protestů po celé Evropě. Údajně sehrál i významnou roli v pádu Tarnacké devítky, neexistují pro to však žádné důkazy kromě podivné časové souvislosti jeho návštěvy francouzských aktivistů a následného masivního „protiteroristického“ zátahu (který zřejmě po sedmi letech soudních tahanic skončí fiaskem).

Po odvolání z akce ale nezvládl svůj odchod. Do „práce“ se ke zděšení policie a ostatních agentů vrátil jako soukromý detektiv placený nadnárodními korporacemi. Bez policejního krytí a zejména falešných dokladů byl rychle odhalen. Poté se z něj stala veřejně známá hvězdička, když svůj akční příběh prodal médiím.

Jeho kauza byla z hlediska veřejného zájmu zajímavá ze dvou důvodů. Zaprvé, Kennedy se hned v několika státech dopustil trestné činnosti bez vědomí místních úřadů. V Německu šlo o ničení majetku (podpalování barikád), na Islandu o neuposlechnutí výzvy. Nelenil ani na domácí půdě, kde se významně organizačně i finančně podílel na několika akcích, které vyústily v trestní stíhání a soudní rozsudky (které po Kennedyho veřejném přiznání musely být zrušeny, viz dále). Dokonce se v procesech objevil před soudem pod svým falešným jménem.

Druhým důvodem bylo, že Kennedy se k získání pozice v hnutí a přístupu k informacím nerozpokoval použitím špiónské metody známé z filmu o Jamesi Bondovi - sex. Pod falešnou identitou udržoval dlouhodobé intimní vztahy s několika aktivistkami, v případě ženy známé jako Lily spolu dva roky žili jako regulérní pár. Podle britských a nejspíš i českých zákonů se tím dostal na hranici znásilnění a zcela zřejmě hodně za hranu etického jednání.

Bylo by snadné přistoupit na policejní verzi a mávnout nad tím rukou s poukazem na to, že Kennedy byl problémový policista, který nedodržoval předpisy a příliš si nelámal hlavu s dodržováním pokynů svých nadřízených (což se projevilo i tím, že se navzdory všem pravidlům po odvezení z akce do prostředí, kam byl nasazen, vrátil). Zhruba to se psalo v oficiální zprávě o užívání policejních špiónů k infiltraci protestních organizací, která měla spatřit světlo světa v říjnu 2011.

Novináři Rob Evans a Paul Lewis z deníku *Guardian* v knize *Undercover* (Tajní) ovšem ukázali, že podobné jednání je systematickou praxí. Britská policie infiltruje svými tajnými agenty britská protestní hnutí prokazatelně už od roku 1968 a mockrát při tom zašla daleko za hranu zákona.

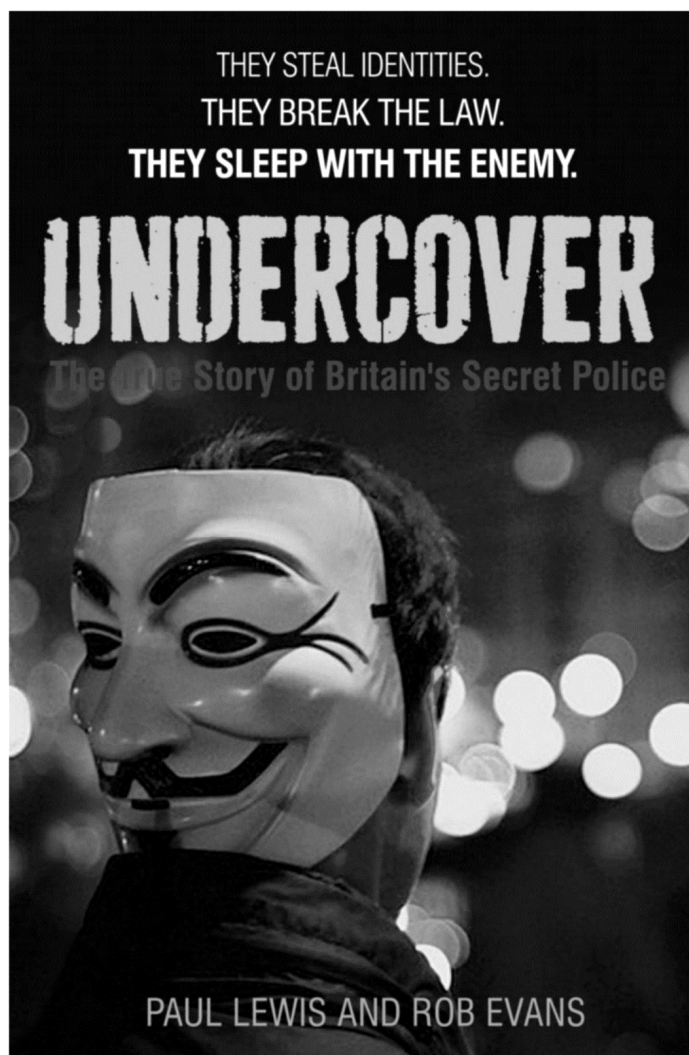
AGENTI NEBO PROVOKATÉŘI?

Agenti byli členy utajené elitní jednotky Special Demonstration Squad, vedené Bobem Lambertem. V červnu 2013 se ukázalo, že Lambert byl spoluautorem slavného letáku McLibel organizace London Greenpeace (nemá nic společného s korporátní nevládní organizací Greenpeace), který útočil na korporaci McDonald's. Ta autory letáku žalovala a soudila se s nimi o náhradu škody za pomluvu v nejdelším a široce medializovaném občanském procesu v historii země. V jeho průběhu utratila za elitní právníky stovky tisíc liber. Policie nikdy neuznala za vhodné informovat soud, že jedním z autorů letáku byl policista.

Bob Lambert byl také obviněn, že během trestního řízení u soudu použil falešnou totožnost. Existuje i celá řada nepřímých důkazů, že Lambert během svého nasazení v roce 1987 při koordinovaném útoku organizace Animal Liberation Front umístil v jednom londýnském supermarketu zápalnou bombu. Ta způsobila škody za 300 000 liber. Zatímco zbylé dva útoky byly vyšetřeny, ti, co bomby umístili, byli dopadeni a potrestáni, třetí (Lambertův) útok nikdy vyšetřen nebyl.

V důsledku všeho, co zatím vyšlo najevo, byly do konce roku 2013 zrušeny rozsudky viny vynesené nad 56 obžalovanými. Ukázalo se, že policie a prokurátoři nesdělili soudu, že tajní policejní agenti pomáhali naplánovat a realizovat protesty, za něž byli obžalováni odsouzeni. Zároveň díky novinářské práci známe jména jen jedenácti tajných policejních agentů. Ve skutečnosti jich bylo 100 až 150 a pracovali po dobu 46 let. Znamená to, že falešně a nevině odsouzeny byly u britských soudů zřejmě tisíce lidí. Proběhlo 15 oficiálních vyšetřování, vedla ale jen k odkladům a k mženi.

Jeden příklad za všechny. Koncem ledna 2014 bylo oznámeno aktivistovi Johnu Jordanovi, že jeho rozsudek za to, že okupoval kanceláře vedení londýnského metra, bude zrušen. A to kvůli tomu, že jedním z obžalovaných v tomto případě byl Jim Boyling, tajný policista pracující pro londýnskou Metropolitní policii, který použil u soudu svou falešnou totožnost. Jordan nyní tvrdí, že právě tajný policista Boyling zorganizoval pouliční party, která se proměnila v násilnou demonstraci.

Šlo o Karneval J18 proti globálnímu kapitalismu dne 18. června 1999. Podle policie bylo během této akce zraněno 42 osob a zničen majetek v hodnotě milionu liber. Demonstranti zaútočili na burzu LIFFE v Londýně, kde se obchodovalo s deriváty. Na organizaci útoku proti finanční firmě LIFFE se podílel i tajný policista Boyling. Seděl za volantem jednoho z automobilů, který byl použit k zablokování přístupové cesty k budově LIFFE. Metropolitní policie však tvrdí, že neměla předem informace o tom, že se demonstranti, organizovaní Boylingem, chystají na budovu LIFFE zaútočit.

SEX SE SLEDOVANÝMI

Druhá linie skandálu se týká sexuálních kontaktů agentů a jejich cílů. Není známo, kolika lidí se sledování agenty a jejich zavrženíhodné praktiky týkaly, jisté je, že deset žen a jeden muž se s policií kvůli praktikám agentů začali v roce 2012 soudit a požadovat kompenzaci za emocionální trauma, které kvůli nim utrpěli. Během parlamentního vyšetřování popsala svůj zážitek i středoškolská učitelka, která žila čtyři roky s agentem, jehož deník *Guardian* identifikoval jako Marka Jennera. Ten byl navíc ženatý.

To mu však nebránilo, aby více času než doma trávil se sledovanou ženou v jejím londýnském bytě. „Žili jsme spolu ve vztahu, který bych popsala jako manželský,“ svěřila se levicová aktivistka výboru. Jenner dokonce musel zhruba ve stejnou dobu s oběma ženami k manželským poradcům. S každou pochopitelně zvlášť. Na sledovanou aktivistku zjištění pravdy těžce dolehlo: „Silně to ovlivnilo mou schopnost někomu věřit.“

Parlamentní výbor 1. března 2013 označil uvedené praktiky za nepřijatelné a vyzval k policejní reformě. „Nemyslíme si, že by policisté měli mít sexuální vztahy se sledovanými lidmi, zvláště když používají falešné identity v utajení bez předchozího povolení. To by navíc mělo být uděleno jen ve výjimečných případech. Zvláště je nepřijatelné, aby bylo z takového vztahu přivedeno na svět dítě. To se už nesmí opakovat,“ napsali poslanci v průběžné zprávě z vyšetřování.

Vedení policie na to reagovalo tím, že už tyto metody nepovoluje, minulé případy vyšetřuje a je otevřeno změnám a reformě.

RUKA RUKU MYJE

V srpnu 2014 bylo čtyřem tajným policistům sděleno, že nebudou trestně stíháni za to, že měli dlouhodobě intimní styky se ženami, které špehovali. Může jim nanejvýš hrozit disciplinární řízení. Byli vyšetřováni z podezření z trestných činů včetně znásilnění a dalších sexuálních zločinů. Britská prokuratura ale konstatovala, že neexistuje dostatečné množství důkazů, aby mohli být tito tajní policisté pohnáni před soud.

Rozhodnutí britské státní prokuratury nestíhat čtyři tajné policisty ale nemělo vliv na občanský soudní spor, který vede osm žen. Ty požadují odškodné za podvádění, sexuální znásilnění, zanedbání a zneužití veřejných finančních zdrojů v letech 1987-2007. V říjnu 2014 rozhodla londýnská Metropolitní policie, že vyplatí odškodné ve výši 425 000 liber (15 milionů Kč) Karen, aktivistce za práva zvířat, kterou léta špehoval tajný policista, již zmíněný Bob Lambert, a měl s ní sexuální poměr. Karen mu porodila syna, aniž by věděla, že je policejním agentem a navíc je ženatý a má se svou manželkou dvě děti. Dva roky po narození dítěte se z jejího života náraz vypařil.

Karen svědčila o tom, jak se ve věku dvaadvaceti let zamilovala do „velmi šarmantního a charismatického“ Boba Lamberta, který si říkal Bob Robinson. Byl její první láskou. Byla důvěryhodnou aktivistkou, takže Robinsonovu pozici v hnutí nikdo nezpochybňoval, přestože se vynořil zdánlivě odkud. Patřil přece ke Karen a měl s ní dítě. „Žila jsem se špiónem, který byl placen britskou vládou, aby mě špehoval, a to do takové míry, že mě sledoval i při porodu, viděl nejintimnější věci. Byl tam se mnou, když jsem rodila, po celých čtrnáct hodin. Jak o tom asi psal pak policejní zprávu?“

Bylo to poprvé, kdy se britská policie rozhodla vyplatit odškodné ve snaze neutralizovat žaloby aktivistek, které se staly obětí policejních špehů. Poškozená žena se musela podrobit psychiatrické léčbě a uvažuje o sebevraždě od doby, kdy se v roce 2012 dočetla v novinách, že muž, který opustil ji a její dítě, byl tajný policista. Policii mimo jiné obvinila, že vyřízení její žaloby u soudu protahovala, jelikož dva roky odmítala přiznat, že tajný agent Bob Lambert byl příslušníkem britské tajné policie, i když on sám už to předtím veřejně přiznal. Uvedla: „Měla jsem pocit, jako by do mě neustále kopali. Měla jsem pocit, že mě hodili do moře, nechali mě a já se topila.“ Předtím se vyjádřila, že má pocit, že ji „znásilnil stát“.

Zdroje:

Rob Evans, Paul Lewis: *Undercover*; theguardian.com; blisty.cz; idnes.cz, lidovky.cz; en.wikipedia.org/wiki/Mark_Kennedy_%28police_officer%29#cite_note-13; powerbase.info/index.php/Mark_Kennedy:_A_chronology_of_his_activities; policespiesoutoflives.org.uk

Mark Kennedy aka Mark Stone

Jim Boyling aka Jim Sutton

Bob Lambert aka Bob Robinson

Mark Jenner aka Mark Cassidy

Lovci z FBI

CrimethInc.

0 praxi „federálů“ při potlačování anarchistického hnutí ve Spojených státech

V BROŽURCE KOLEKTIVU CRIMETHINC. PŘEDKLÁDAJÍ ANARCHISTÉ A ANARCHISTKY Z USA SVÉ ZKUŠENOSTI S POLICEJNÍ INFILTRACÍ, PROVOKACEMI A NÁSLEDNÝMI REPRESIVNÍMI KROKY. ODKRÝVAJÍ STRATEGII „FEDERÁLŮ“, JEJÍMŽ CÍLEM JE KRIMINALIZACE A DISKREDITACE HNUTÍ ODPORU. ZE SVÝCH ZKUŠENOSTÍ A JEJICH ANALÝZY VYVOZUJÍ TAKÉ ZÁVĚRY VEDOUcí K POSÍLENÍ BEZPEČNOSTNÍ KULTURY HNUTÍ.

Patrně jsi, milý čtenáři, nikdy nebyl součástí společenské skupiny, která se stala terčem zájmu vlády USA. Představ si tajné agenty, kteří infiltrují tvou komunitu s cílem shromáždit na lidi informace, aby mohli vykonstruovat falešné obvinění z ilegální činnosti. Většina tvých přátel a členů rodiny má jistě smysl pro to držet se od problémů stranou - ale můžeš si být absolutně jistý o každém?

Co když se někdo zamiluje do agenta a zoufale se snaží na něj zapůsobit, a agent toho využije? V každém společenství existují lidé, kteří mohou být někdy lehkověrní nebo zranitelní, kteří možná nebudou vždy dělat ty nejlepší úsudky. A co když je agent provokatér osoba, které každý důvěřuje a kterou každý obdivuje? Agenti tajných služeb nejsou vždycky outsideri - FBI často verbuje nebo vydírá dlouhodobé spolupracovníky nebo dokonce dobře známé vůdčí osobnosti.

Možná si ale stále říkáte: „To se nikdy nemůže stát - my všichni jsme občané dodržující zákony.“ To jistě jste, každý z vás i v tom nejmenším. V USA je 2,3 milionu lidí ve vězení a více než 5 milionů má podmíněný trest nebo je trestáno jiným způsobem na svobodě - jestliže v celém vašem společenství není jediný člověk, který by kdy porušil zákon, jste výjimeční a pravděpodobně i výjimečně privilegovaní. Ovšem na tom nesejde - váš méně šťastný přítel či soused dokonce ani nemusí páchat nic nezákonného, aby se na něj vládní orgány zaměřily. Prostě se jenom dostal do situace, ve které se možná ukáže, že by mohl být považován za někoho, kdo dělá něco ilegálního.

Usvědčující materiály jsou často tak mlhavé, že to vede vládní úřady k mnoha pokusům získat přesvědčivé důkazy. V případě navádění ke zločinu, který vyplynul z protestů proti Republikánskému národnímu shromáždění v roce 2008, měl obžalovaný David McKay u soudu nerozhodnou porotu jen proto, aby byl donucen přiznat svou vinu po procesu za zavřenými dveřmi. V jiném případě navádění ke zločinu bylo třeba dvou nerozhodných porot, aby konečně ta třetí některé z obžalovaných uznala vinnými - což vedlo jednoho profesora práva, citovaného v *New York Times* k vyjádření: „Jde o to ukázat, že když se pokoušíte dostatečně dlouho, nakonec najdete porotu, která bude schopna člověka odsoudit i na základě nepatrného důkazu.“

Agenti provokatéři si vybírají ty nejzranitelnější lidi, jaké mohou najít: osamělé, důvěřivé, mentálně nebo emocionálně nestabilní lidi, jímž chybí blízké přátelství nebo životní zkušenosti. Je to snazší než zamíchat se mezi ostráží a dobře organizované. Cílem totiž není ani tak pochyť ty, kteří jsou aktuálně zapojeni do hnutí odporu, jako spíš diskreditovat hnutí odporu tím, že je někdo, kdokoli, falešně obviněn jako nebezpečný terorista. I když to znamená zničit život člověku, který nikdy nikomu doopravdy neublížil, nevdá - čestní a soucitní lidé nebyvají těmi prvními, kdo se stávají agenty infiltrátory.

Nejde tu o to obviňovat oběti provokací. Všichni máme své slabé chvíle. Vina spočívá na těch, kdo využívají slabosti druhých ke svým vlastním ziskům.

POSLEDNÍ TREND REPRESÍ

Není to tak dávno, co se zdálo, že se FBI zaměřuje na pronásledování uznávaných anarchistů: Marie Masonová a Daniel McGowan byli oba uvězněni po dlouhé době fungování v anarchistickém hnutí, což zahrnovalo všechno od podpory obětí domácího násilí až po ekologicky motivované žhářské útoky. Nepřekvapuje tedy, že se na ně zaměřil bezpečnostní aparát státu: ohrožovali nerovnost a nespravedlnost, na nichž je stát založen.

Nicméně počínaje případem Erica McDavida - ten byl falešně odsouzen pro pouhé obvinění z konspirace agentkou, která využila své přitažlivosti a vmanipulovala ho do diskusí o ilegální činnosti - se zdá, že FBI změnila své strategie a zaměřila se na mladší lidi, kteří ještě neprovedli žádnou vážnější akci.

S touto novou strategií přišli během Republikánského národního shromáždění v roce 2008, při němž agenti informátoři FBI Brandon Darby a Andrew Darst nepravdivě obvinili Davida McKaye, Bradleyho Crowdera a Matthewa DePalma z přečinů držení Molotovových koktejlů při dvou

Bounty Hunters & Child Predators:

Inside the FBI Entrapment Strategy

různých incidentech. Je třeba připomenout, že jediné Molotovovy koktejly, které se vůbec objevily na protestech proti Republikánskému národnímu shromáždění, byly ty, které použili agenti na diskreditaci těchto mladých mužů: FBI tedy nereagovala na žádnou hrozbu, nýbrž ji sama vytvořila.

Koncem dubna 2012 FBI přitvrdila. Bezprostředně před oslavami Prvního máje bylo v Clevelandu obviněno pět mladých lidí z terorismu poté, co je agent provokatér FBI zjevně přivedl k naplánování bombového útoku na most. Když k tomu došlo, byl by to jediný takový bombový útok v dějinách provedený anarchisty. Během protestů proti summitu NATO v Chicagu byli uvězněni tři mladí muži a obviněni z teroristického spiknutí, které opět zahrnovalo pouze Molotovovy koktejly, podvržené přinejmenším dvěma agenty informátory.

Nikdo z obětí těchto případů vyprovokovaných agenty FBI nebyl, jak se zdá, dlouhodobě organizovaným anarchistou. Žádný ze zločinů, z nichž byli obviněni, nepředstavuje taktiku, kterou anarchisté skutečně používají v posledním desetiletí. Všechny tyto případy spočívají na snahách informátorů FBI uměle vykonstruovat spiknutí. Všechna ta uvěznění se odehrála těsně před masovými mobilizacemi, a umožnila tak vládním úřadům na základě falešných obvinění mediálně ospravedlnit tvrdé zátky proti protestujícím jako potlačování terorismu. A ve všech těchto případech byli obvinění popisováni právní administrativou, shromažďující o nich materiály, jako anarchisté, což posloužilo jako precedenty pro kriminalizaci anarchismu.

PROČ INFILTRACE? PROČ TEĎ?

Proč se FBI zaměřuje spíš na navádění nezkušených mladých lidí ke zločinu než na infiltraci zralých anarchistů? A proč se tato jejich činnost nyní zintenzivňuje?

Jedním z důvodů je, že zkušené aktivisty je mnohem obtížnější chytit. Na rozdíl od anarchistů pracují agenti FBI pro peníze, nikoli nutně kvůli

našeni či přesvědčení. Jejich zprávy se často čtou jako podřadné domácí úkoly, i když mohou zničit lidské životy. Agenti dostávají podporu a odměny, založené na úspěšné vyřízených případech, takže mají jasnou pohnutku nějaké lidi dostat. Proč ale jít po výzvyvých cílech? Proč se nezaměřit na ty nejbezvýznamnější, nejzranitelnější, nejvíce izolované? Jestliže je cílem prostě na někoho vypracovat falešné obvinění, skutečně příliš nezáleží na tom, kdo je tím cílem.

Podobně jsou různé taktiky, které dnes používají anarchisté, pravděpodobně mnohem populárnější na veřejnosti než taktiky, jimiž je provokují agenti. Rozbijet okna bank například může sice být ilegální, ale je stále více pochopitelné jako smysluplný výraz politického postoje; bylo by velmi těžké vytvořit přesvědčivý případ terorismu na základě rozbitého skla.

Známi aktivisté mají také mnohem širší okruh podpory. FBI vyhrožovala Danielu McGowanovi zaručeným trestem smrti a navíc 335 lety vězení; široká podpora mu umožnila získat dobrého právníka a žaloba se musela spokojit s návrhem obhajoby na sedm let vězení nebo připustit účast na ilegálním odposlouchávání. Pronásledování osamocenců mladých lidí, nezapojených do aktivismu, dramaticky snižuje možnosti mobilizace na jejich podporu. Jestliže jde o to vytvořit precedenty, které mají anarchismus kriminalizovat, a přitom vyvolávat minimální odezvu, je jednodušší konstruovat „terroristické“ případy pomocí agentů provokatérů než vyšetřovat skutečné anarchistické aktivity.

Navíc tento způsob aktivního vyvolávání pocitu ohrožení umožňuje agentům FBI připravit mediální kampaně ušité na míru jejich zájmu. Jestliže se chystají protestní akce, proti nimž úřady předpokládají použití brutální síly, usnadňuje jim to předělnou úpravu celého případu jako nutné, přiměřené odpovědi násilným kriminálníkům. Také to zasévá nedůvěru mezi aktivisty a odstraňuje to nově přichozí spolupracovníky a nerozhodné váhavce od toho, aby měli s anarchisty cokoli společného. Dlouhodobý projekt, předem aranžovaný vedením FBI spíše než řadovými agenty, nemá za cíl pouze falešně obvinít několik nešťastných zatčených, ale ochromit celé antikapitalistické hnutí.

JAK ZNIČIT HNUTÍ

Represe FBI často vážně nezačnou, dokud se hnutí nezačne rozpadat nebo dokud nezačne ochabovat, dokud se nezmenší základna, podporující potenciální cíl FBI. V dnešní mediální éře se životní cyklus hnutí dokonce ještě zrychluje; příkladem může být fenomén hnutí Occupy, které vrcholilo v listopadu 2011 a v dubnu 2012 ochablo, což podnítilo úřady ke konsolidaci kontroly a k odplatě.

Protože se anarchistické hodnoty a praktiky postupně dostávaly stále více do centra protestních hnutí, začaly úřady horlivě usilovat o zneškodnění a zpochybnění anarchistů. Přesto je i v tomto kontextu stále ještě nepřijatelné zaměřovat se na lidi pouze kvůli anarchismu - to by mohlo dělat špatný dojem, rozhoření z otevřeně politického potlačování. Podobně se neodvažují iniciovat represe bez předchozí mediální propagace, zobrazující jejich cíle jako odpadlíky od zbytku hnutí, i když represe počítá s celkovou likvidací hnutí jako takového.

Naštěstí pro FBI bylo pár advokátů „nenásilí“ v rámci hnutí Occupy radostí bez sebe, když mohli takové vysvětlení médiím poskytnout, přičemž se distancovali od kohokoli, kdo nezastával jejich úzký taktický rámec. Novináři jako Chris Hedges, autor textu „Rakovina Occupy“, dovedli tento postup ještě dále, když falešně označili „black block“ nikoli jako taktiku, ale jako *druh* lidí. Hedges vedl kampaň za to, aby ti, kdo se aktivně bránili před represí státu, byli zahrnuti do této vykonstruované politické kategorie - označující je ve skutečnosti jako legitimní cíle FBI. Není náhoda, že brzy poté následovaly případy s agenty provokatéry.

Úřady si hbitě toto vysvětlení přisvojily. V následném článku Fox News, který obhajoval agendu FBI, úřady papouškovaly hlavní témata, o nichž mluvil Chris Hedges - „používají hnutí Occupy jako frontu, ale mají svou vlastní násilnou agendu“ -, aby falešně obvinili black block jako „tuzemskou teroristickou skupinu“. Článek také popisoval clevelandské zatčení jako „anarchisty z black blocku“, bez jakéhokoli důkazu o tom, že by se některý z nich někdy na činnosti black blocku podílel.

Cílem bylo zcela zřejmě spojit *formu* aktivity - anonymní jednání, sebeobrana proti policejním útokům - s *typem* lidí: teroristé, zločinci, monstra. To má pro úřady nejvyšší důležitost: mohli tak zlikvidovat jednotlivé skupiny hnutí Occupy mnohem rychleji, přinejmenším relativně vzhledem k jejich počtu, a to i ve městech, kde lidé nejednali anonymně

a nebránili se aktivně proti policii - proto byla dlouhou dobu trvající skupina hnutí Occupy v Oaklandu srovnávána s ostatními skupiny hnutí Occupy. Cílem FBI a korporátních médií, v tajném spojení s Chrisem Hedgesem a ostatními, bylo dosáhnout toho, aby si lidé, když uvidí maskovaný dav, který odmítá poklonkovat před donucující autoritou, nemysleli: „Je dobře, že si stojí za svým“, ale spíše: „Ach ne, zase banda teroristů s bombami.“

Zrekapitulujme si tedy strategii FBI:

- ★ rozdělit a porazit hnutí izolováním jeho nejbojovnějších členů
- ★ nasadit agenty provokatéry na ty nejzranitelnější cíle na okraji hnutí
- ★ využít těchto zatčení k delegitimizaci všech až na ty nejposlušnější a k ospravedlnění neustále vzrůstajícího policejního násilí.

CO PŘIJDE DÁL

V následujících letech můžeme očekávat, že bude docházet k dalším a dalším podobným nesportovním pokusům o infiltraci a navádění ke zločinu. Ve výše zmíněném článku Fox News - The Men in Black with a Violent Agenda (Muži v černém s násilnými záměry) - úřady explicitně oznámily, že se chystají další „ožehavé operace“ v roce 2012 při Republikánském národním shromáždění v Tampě.

Desítky let se různá hnutí bránila policejnímu dohledu a infiltraci dodržováním důsledné bezpečnostní kultury. Minimalizovalo to účinnost policejních operací proti zkušeným aktivistům, ale nedokáže to vždy ochránit ty, kteří jsou v anarchistickém hnutí či v aktivismu noví, kteří dosud neměli čas vstřípit si komplex těchto zvyků a praktik - a právě to jsou lidé, kteří mají být využiti v rámci strategie infiltrace FBI.

V době rozsáhlého společenského neklidu není dokonce ani ta nejvíce kolektivně orientovaná bezpečnostní kultura dostatečně odolná proti útokům FBI: nemůžeme doufat, že dokážeme najít a ochránit každého jednotlivého zoufalého, našťavaného a zranitelného člověka v naší společnosti. Infiltrovaní agenti provokatéři potřebují najít pouze jedinou citlivou mladou osobu, jakkoli okrajovou, aby rozvinuli svou strategii. Jsou to nelidští lovci zisků: nenechají si ujít příležitost využít výhodu jakékoli slabosti, jakékoliv potřeby nebo duševních potíží.

Máme-li ochránit příští generaci mladých lidí před těmito lupiči, je naší jedinou nadějí mobilizovat všeobecnou občanskou reakci proti této taktice infiltrace a navádění ke zločinu. Pouze protiútok proti samotné FBI může tuto strategii zastavit.

Stáhnout se, skrývat se nebo chovat se slušně je nezastaví. Náš ústup by je jen povzbudil. Chránit se můžeme jedině tehdy, když poroste naše moc vzdorovat.

DODATEK: BRÁNIT SEBE, CHRÁNIT SE NAVZÁJEM

Nikdy se nepouštěj do ilegálních aktivit s lidmi, které už dlouhou dobu neznáš nebo kterým úplně nevěříš, a ani s nimi o takových věcech nediskutuj. Nevěř lidem jen proto, že jim věří jini, ani proto, že mají důležité a vlivné postavení. Nenech se nikým přemluvit k činnosti, při kterých se necítíš dobře, ani do akcí, na které nejsi připravený. Pamatuj si, že cokoliv někdy řekneš, může být kdykoli použito proti tobě, i když jsi to tak nemyslel. Naslouchej vždy svým instinktům: když na tebe někdo tlačí, nebo ti chce příliš horlivě s něčím pomoci, raději si vezmi čas na rozmyšlenou a uvažuj o celé situaci. Přemýšlej o motivech, které vedou lidi okolo tebe - dává jejich motivace smysl? Seznam se s přáteli a s rodinami svých kamarádů.

Tyto praktiky jsou rozumné, ale nejsou dostatečné: o bezpečnosti nemůžeme uvažovat pouze individualisticky. I kdyby se devadesát devět lidí ze sta dokázalo infiltrace vyvarovat, když budou agenti provokatéři schopni nalákat toho stého, zaplatíme za to my všichni. Potřebujeme bezpečnostní kulturu, která bude chránit i ostatní, včetně těch nejzranitelnějších a nejbezvýznamnějších spolupracovníků radikálních hnutí. Zvláště ti mohou být lákavými cíli pro policejní lovce zisků. Kromě toho, že je třeba se starat sám o sebe, je důležité dávat pozor i na ostatní, kteří se sami můžou ocitnout v ohrožení.

Představ si například, že jsi na přednášce, kde jeden z posluchačů bude neustále klást šilené otázky a bude žádat ostatní, aby radikalizovali svůj přístup. Možná, že je to agent provokatér, stejně tak je možné, že to není agent, ale jenom horká hlava, která se pro agenty může stát velice atraktivním terčem. Takoví jedinci se obvykle sami straní ostatních nebo jsou odsunuti na okraj, což je dělá ještě zranitelnějšími: „Kašli na tyhle suchary. Pojď, uděláme spolu něco pořádného!“ Někdo, kdo nemá co ztratit, by měl v klidném prostředí s takovými lidmi navázat kontakt a zdůraznit důležitost pořádné bezpečnostní kultury. Vysvětli rizika, kterým takhle otevřeně horlivý jedinec vystavuje sebe i ostatní, a naléhat na něj, aby byl opatrný a nedůvěřoval nikomu, kdo mu bude nabízet svoji účast na nezákonné činnosti. Desetiminutová konverzace může předejít dlouhým letům trápení a nutnosti podporovat později vězně.

Zdroj: *Bounty Hunters & Child Predators: Inside the FBI Entrapment Strategy*

PŘÍPAD TARNAC

Tažení proti údajným teroristům v podání francouzského státu

NEDALEKO FRANCOUZSKÉHO MĚSTA LIMOGES LEŽÍ MALÁ VESNICE TARNAC, A TO VE VENKOVSKÉ OBLASTI, KTERÁ PATŘÍ K NEJOPUŠTĚNĚJŠÍM V ZEMI. MOŽNÁ PŘÁVĚ PROTO SI SKUPINA ANARCHOAUTONOMŮ, VĚTŠINOU ABSOLVENTŮ HUMANITNÍCH OBORŮ, VYBRALA ZDEJŠÍ SAMOTU, LE GOUTAILLOUX, V ROCE 2005 ZA MÍSTO PRO VYBUDOVÁNÍ KOMUNY.

Skupina okolo Julienu Coupata, Benjaminu Rosouxu a Gabrielle Hallezové postupně splynula s místním prostředím a v roce 2007 se začala starat o vesnický obchod, který se později rozšířil na prodejnu biopotravin, trafiky a bistro. Ovšem už od koupě usedlosti vzbuzovali autonomové pozornost finanční policie a po rozšíření svých aktivit na obchod a bistro nakonec zjistili, že jsou odposloucháváni.

Jeden z nejaktivnějších členů tarnacké komunity Julien Coupat se stal předmětem zájmu francouzských i amerických tajných služeb i z jiného důvodu: kvůli ilegální návštěvě New Yorku v lednu 2008 (přeslét tajně hranice z Kanady), kde se setkal s místními anarchisty, kteří byli údajně napojeni na skupiny připravující atentát proti náborovému středisku americké armády. Sledování tak byli tarnackí „teroristé“ od dubna 2008, přesto tamní policie předstírala víru, že jí pod nose dokázali narušit provoz vysokorychlostní železnice. Coupat a jeho přátelé byli podezřelí prostě tím, že opustili město, založili si hospodářství a nepoužívali mobilní telefony. Toto chování bylo považováno za silně konspirativní a vyhodnoceno jako znak někoho, kdo připravuje teroristický útok, a jako důvod pro sledování všech podezřelých i odposlechy telefonů jejich příbuzných a sousedů.

V létě 2008 zintenzivnily francouzské tajné služby sledování skupiny v Tarnacu, Rouenu i Paříži. 3. 11. byli Coupata a Rosoux spolu s několika dalšími zadrženi v souvislosti se zasedáním ministrů vnitřní EU k tématu migrace. 7. 11. byl vypraven železniční konvoj Castor, převážející vyhořelé radioaktivní palivo z Normandie do německého Gorleben. Na čtyřech místech francouzských vysokorychlostních železničních tratí TGV byly vyraženy z provozu trojele a podél železnic v Německu byly zakládány požáry transformátorů a poškozovány elektrické rozvody. Účelem akcí, při nichž nemělo být ohroženo zdraví a životy cestujících, bylo brzdit dopravu na železničních tratích. Ve Francii a Německu tak některé vlaky 8. 11. skutečně nabraly velké zpoždění. K obdobným sabotážím na železniční trati TGV-Est v Lotrinsku došlo už 26. 10. a znovu také 9. 11. K akcím se přihlásili němečtí militanti.

Skupina deseti lidí z malé anarchistické komunity v městečku Tarnac byla zatčena 11. 11. 2008 v průběhu mohutné policejní akce „Tajga“. Policie a státní zástupci kladli členům komunity za vinu sérii pěti sabotážních akcí na trolejích vysokorychlostních vlaků, které mohly podle techniků státní železniční společnosti způsobit značné materiální škody, nikoli však újmu na zdraví. Žalobci ovšem těmto aktům výtržnictví připsali daleko rozsáhlejší společenskou nebezpečnost: byly prý součástí strategie širší, mezinárodní sítě anarchisticko-povstaleckých skupin, jejichž cílem je rozvrátit společenský řád.

Inkriminovanou noc ze 7. na 8. 11. 2008 byli Coupata i celá tarnacká skupina, jejíž část spala ve východní Francii (nedaleko od tratí TGV),

přísně sledováni. V následujících dnech se bezpečnostní jednotky snažily využít i tlaku médií. Ředitel Francouzské národní železniční korporace (SNCF) hovořil v přímém přenosu o „sabotáži“, pravicový deník *Le Figaro* pak přinesl titul „Trolej strachu“. Zásah se odehrál 11. 11. v 6 hodin ráno a po 10 hodině dopoledne už ministryni vnitřní k vyřešení případu poškození tratí TGV gratuloval sám prezident Sarkozy.

Z 20 zadržených osob bylo devět obviněno z „vedení nebo organizace skupiny za účelem přípravy teroristických aktivit“. Téměř okamžitě se zformovaly skupiny sympatizující se zadrženými, jimž veřejně vyslovili podporu i jejich rodiče. Během listopadu, prosince a ledna byli všichni s výjimkou Coupata podmínečně propuštěni. Pokud jde o podmínky, jimž byli zadrženi vystaveni, dominoval jim psychický nátlak, odírání spánku a návštěv i porušení principu presumpce nevinny ze strany ministryně vnitřní, která o zadržených od začátku informovala jako o osnovateli „sabotáží“.

Celá kauza, především pak obvinění z terorismu, byla postavena na textech a aktivitách vůdčí osobnosti komunity, Julienu Coupata. Ten podle prokuratury začal organizovat povstání, o kterém mluví s dalšími autory z Neviditelného výboru v knize *Vzpouře přichází* a jehož součástí měly být i útoky na důležité uzly dopravní infrastruktury. Důkazní materiál však nebyl ani na začátku kauzy právě přesvědčivý. Prokuratura se podařilo doložit, že se Coupat a jeho partnerka nacházeli poblíž místa sabotáže, což však obvinění vysvětlili tím, že se milovali v autě. Další indicie měla být odposlechnutá konverzace mezi Coupatem a jeho partnerkou o přípravě jedné ze sabotáží. Obhajoba však tvrdí, že prepis odposlechu byl zmanipulován a že samotná jeho realizace je ilegální. Celou záležitost nakonec soud nemohl nezávisle posoudit, protože pořizovatel odposlechu – zpravodajská služba DCRI – odmítl vypovídat o bližších okolnostech ze důvodu ochrany státního tajemství.

Přestože vedení SNCF poukázalo na souvislost mezi sabotážemi z listopadu a těmi z října 2008, které však nebylo možné tarnacké skupině „přisít“ ani při sebevětší snaze, vyšetřování bylo založeno především na třech „důkazech“. Prvním byla angažovanost Coupata a dalších členů komunity v různých aktivistických skupinách, druhým přítomnost některých z nich poblíž tratí TGV v noci ze 7. na 8. 11. 2008 a třetím kniha *Vzpouře přichází*, která byla skupině domněle připisována a v níž se na jednom místě píše o nutnosti zasáhnout mimo jiné i proti železničním tratím TGV. Nikdo ale nevysvětlil, jak bylo možné, že se skupina těchto akcí dopustila, když byla v inkriminovanou noc pečlivě sledována policií. Už v prosinci 2008 problematizoval *Libération* obvinění a poukázal na některé nesrovnalosti. V lednu pak přetiskl *Le Monde* dopis jedné z obviněných, usvědčující vedení vyšetřování z řady nejasností. Později uveřejnil i reakci z pera soudce T. Fragnoliho. Ten se ale na jaře 2009 vzdal vedení případu kvůli nekompetenci. Současně v Paříži policie zadržovala organizátory manifestací na podporu Coupata a vyslýchala vydavatele knihy *Vzpouře přichází* Erika Hazana. Pro nedostatek důkazů byl Coupat v květnu 2009 podmínečně propuštěn.

Na souvislost s aférou Marka Kennedyho, agenta Jejího Veličenstva, který několik let ponoukal aktivisty po celé Evropě k větší razan-

ci, z peněz britských daňových poplatníků organizoval freeparties a užíval si s pohlednými aktivistkami, poukázali v článku v *Le Monde* na jaře 2012 Y. Lévy a G. Agamben. Kennedy, zvaný Stone, byl podle nich hostem tarnacké komunity a s Coupatem se setkal i ve Varšavě a v New Yorku. Podle serveru Rue 89 s odvoláním na Coupatova advokáta informace DCRI z velké části pocházely právě od Kennedyho.

Na klíčový problém celé aféry krystalicky čistě poukazuje rozhovor ředitele francouzské tajné služby DCRI B. Squarciniho v časopise *Le Point* z března 2009. Squarcini v něm odhalil metodu užívanou jeho organizací: „*Naši posedlosti je předcházet - tedy neutralizovat teroristy předtím, než zaútočí.*“ Předimenzovaný zásah na statku poblíž středofrancouzské vesnice Tarnac a následné „právní fiasko“ ukázalo spíše na nekompetenci Sarkozyho ministryně vnitřní M. Alliot-Marie, na konkurenční boj mezi dvěma protiteroristickými jednotkami (SDAT a DCRI) a posléze i na zasahování tajných služeb do agend a chodu radikálních skupin v celoevropském i globálním měřítku.

To, co začalo 11. 11. 2008 velkými policejními manévry a bombastickými prohlášeními v tisku, rozhlasu a televizi, skončilo 14. 4. 2014 v tichosti tím, že stíhání tarnackých „teroristů“ bylo zastaveno. Po pěti a půl letech, bez toho, že by někdo někomu něco dokázal, ale také bez toho, že by se někdo někomu omluvil, natož aby se někdo z toho humbuku a vyplývaných nákladů, o omezování svobody a práv skupinky anarchistů nemluvě, zodpovídal.

Je zřejmé, že socialistická vláda za posledních pět let Sarkozyho trend nezměnila. 7. 5. 2015, jen dva dny poté, co parlament schválil zákon, povolující špehování, byli Coupata se svou přítelkyní a ještě jednou mladou ženou znovu předvoláni k soudnímu projednání obvinění ze „zločinného spolčení za účelem teroristického útoku“. Vyšetřující soudkyně J. Duyéová nakonec 7. 8. podala žalobu na 8 členů skupiny, včetně Coupata. Žaloba ovšem neobsahuje obvinění z terorismu, pouze ze „zločinného spolčení“, vznesené proti Coupatovi a třem jiným osobám. Čtyři další lidé jsou obviněni z odírání poskytnutí vzorku DNA a dva z nich ještě z „falšování úředních dokumentů“. Úvodník deníku *Le Monde* z 10. 8. 2015 celou záležitost shrnuje: „*Z hlediska logiky jde o žalostný výsledek zmateného a mezerovitěho vyšetřování. Jediným faktem, který zůstává nezpochybněn, je zavěšení železné kotvy na trolejové vedení. Neexistuje však ani jednoznačný přechín, ani důkazy, ani přiznání, že by se Coupat a jeho společníci přímo podíleli na této sabotáži. Mimoto experti připustili, že tento sabotážní čin neohrozil žádné osoby. Pokud jde o vyšetřování, to vyneslo na světlo spíše nesrovnalosti a chyby, oportunisticky zakrývané na základech bezpečnostního utajení, což vyvolává pochybnosti a diskredituje metody tajné služby.*“

Otázku, jaký je tedy smysl celé této kauzy, zodpověděl už v únoru 2010 v jednom rozhovoru E. Hazan: „*Stát provedl experiment, aby zjistil, je-li možné použít protiteroristickou legislativu proti bílým lidem. Až dosud byly tyto zákony použity pouze na vousaté podiviny, kteří se modlí ve sklepích a kdokoli jiný se jim vysmívá. Tarnacká aféra však byla pokusem zastrážit podvrtné bílé živly a ukázat jim, že již nadále nejsou chráněni před nahodilými represemi.*“

POUČENÍ VYŠETŘOVANÝM

aneb Režimy se mění, praktiky nikoli

STIHÁNÍ OPOZICE, JEJÍŽ SNAHOU JE ZMĚNA POMĚRŮ, NIKOLI JEN SOUBOJ O POZICI V RÁMCÍ TOHO KTERÉHO SYSTÉMU, JE TAKŘKA BĚŽNOU SOUČÁSTÍ VĚTŠINY REŽIMŮ. V JEJICH RÁMCÍ, I V RÁMCÍ JEDNOTLIVÝCH STÁTŮ SE MOHOU LIŠIT RŮZNOU MÍROU INTENZITY A NÁSLEDKŮ, ALE PRINCIP ZŮSTÁVÁ DE FACTO STEJNÝ. TVÁŘÍ V TVÁŘ OPERACI FÉNIX, VYKONSTRUOVANÉMU OBVINĚNÍ NĚKOLIKA AKTIVISTŮ A AKTIVISTEK, VÝSLEDKŮM DESÍTEK LIDÍ A ZABAVOVÁNÍ JEJICH OSOBNÍCH VĚCÍ, JSME SE OHLÉDLI O TŘI DESÍTKY LET ZPĚT, ABYCHOM ZJISTILI, JAK SE S PODOBNÝMI ZÁSADY VYROVNAVALA TEHDEJŠÍ OPOZICE.

Při té příležitosti se nám dostal do rukou dokument odkazující na Výbor na obranu nepravdivě stíhaných (VONS), přinášející praktické rady lidem, kteří se ocitli ve spárech policie kvůli svým politickým aktivitám a postojům. Zjistili jsme, že naprostá většina postřehů a rad z té doby se dá takřka beze změny použít i dnes. Označení policejních útvarů se změnila, avšak způsoby práce minimálně.

Mezi vyšetřovaným a Státní bezpečností je úžasný nepoměr. Na straně vyšetřovaného je jen pravda, o níž je přesvědčen, a vědomí sounáležitosti k jeho kamarádům a přátelům. Na straně státní bezpečnosti je stát, mohutný ekonomický a vojenský potenciál, prokuratury, soudy a vězňové.

První chybou, již se vyšetřovaný dopouští, je iluze, že právo je na jeho straně, že v této zemi platí zákony, které nemohl porušit, a že to Státní bezpečnost uzná, když ji vše poví. Vyšetřovaný sice ví, že v této úvaze něco nehraje, nicméně tváří se, jako by celá jeho činnost, celý jeho život byly zákony nepostižitelné, a je také ochoten o všem vypovídat. Přitom si lišácky myslí, že ty aspekty své činnosti, které by mohly StB nejvíce zajímat, potlačí, bude je bagatelizovat apod. StB má ale letitou zkušenost, pracuje týmově a za pomoci nejmodernější techniky. Občana v jeho iluzi utvrzuje, potvrzuje mu, že všechno bylo legální, ale čerpá z něho čím dál více informací. Vyšetřovaný těmto iluzím propadne tím spíš, nežná-li zákony a svá práva. Jinak by věděl, že zákon není na jeho straně, ale na straně StB. (...) Jakákoliv, i sebevážnější informace může být StB zneužita, jestliže ne proti vyšetřovanému, tedy proti jiným osobám.

Druhou chybou, které se mnozí dopouštějí, je přesvědčení, že se Státní bezpečností mohou hrát svou šachovou partii. V praxi to znamená něco přiznat, něco popřít, o něčem nevypovídat, něco dalšího si vymyslet, nalhat. Ještě nikdy takovou šachovou partii nevyhrál, protivník má totiž k dispozici velké množství kvalitnějších figur a navíc šachovnici o neznámém počtu polí. Je zásadní chybou lhát, ne zapírat. Zejména pokud tvoji konstrukci lze ověřit. V případě, že jsem zvolil linii „celkem po dobrém“, snižuje to hodnověrnost mých ostatních výpovědí (nějakou lež totiž odhalí určitě). V případě, že jsem zvolil linii „tvrdého muže“, je to zbytečné. V obou případech to snižuje lidskou důstojnost vyšetřovaného, zraňuje jeho hrdost, morálně ho to nahlodává. Je tedy potřeba při linii „celkem po dobrém“ stěžovat si na špatnou paměť a tvrdit, že se opravdu nepamatují. Dát ovšem pozor na zaprotokolované

formulace typu: „Nepamatuji se už, zda to byl Jan Novák, nebo jiný účastník schůzky, kdo mi předal tu písemnost.“ Takovou formulaci nemohu nikdy podepsat! Při politice „supertvrdeho muže“ neotvírat ústa. Při mezistupních stále slušně vysvětlují, že opravdu využívám svého práva daného trestním řádem (eventuálně zákonem o SNB) a odmítám odpovědět na tuto otázku, abych nepřivodil trestní stíhání sobě nebo osobám, které mohu právem považovat za blízké. (Jako obviněný to neuvádím, nebo se mohu hájit jakýmkoliv způsobem, tedy i odmítnout jakékoliv výpovědi.) Na otázky o přátelích, způsobu života a podobně zase odmítám vypovídat proto, že zjevně nesouvisí s trestním stíháním a StB není oprávněna shromažďovat informace o životě občanů. Na argument, že oni musí lépe vědět, zda to souvisí nebo ne, odpovídám, že pokud to tedy souvisí s trestním stíháním, odmítám odpovědět z uvedeného důvodu.

Třetí chybou je vysvětlovací mánie, úzce souvisí s oběma prvními chybami. Trpí ji především intelektuálové, kteří se podobají nočním můrám, kroužícím kolem lampy. Vidí i ve vyšetřovateli člověka (člověkem je ostatně i mistr popravčí), tedy objekt, kterému je možno vysvětlit vše a který pochopí dobré úmysly vyšetřovaného. Tito lidé vlastně cítí, co se po nich žádá, tedy mluvit a mluvit, a tak trochu se svým povídáním vykupují. (...) Pro StB jsou nejlepším zdrojem informací. Mluvení zpočátku „o ničem podstatném“ (sport, umění...) vyslychaného morálně nahlodává. Pomáhá totiž vytvářet mezilidský vztah mezi vyšetřovaným a vyšetřovatelem (ten je psychologicky zvolen jako relativní „sympaták“), takže při desátém výsledku mluví vyšetřovaný daleko víc „k věci“ než při prvním. Vyšetřovaný přestal vidět ve vyšetřovateli svého nepřitele, ten se o to také postaral, dal najevo zájem o jeho názory, dokonce někdy sympatii.

K vyšetřovací máni se pojí i „brání na sebe“. Je to morální postoj, kdy vyslychaný se sám uklidňuje, že tu či onu věc bere na sebe, i když ji udělal, řekl, napsal jeho přítel. Ale vyšetřovatele tím neoklame. Brzy se o tom přesvědčí. Výpověď je přičítána k tíži jemu samotnému. Je také přičítána k tíži celé „skupině“, protože všichni jsou souzeni za celkový trestný čin, ne každý za svůj úsek. (...)

Čtvrtý, poměrně vzácný případ jsou bojovníci, kteří argumentují. Hrdinně polemizují s vyšetřovatelem, který si obvykle pozve několik dalších, a otevřeně hlásají své politické názory. Nenosi na trh jen svou kůži a jsou-li angažováni ve společné věci, je otázkou, mají-li na to právo, ale i kůži dalších lidí. V polemice, která bývá prudká, jim občas ujede zajímavá informace. Vyšetřovatel sedící opodál diskuse ji bezpečně zaznamenává, stejně jako magnetofon skrytý v místnosti (nebo mikrofon).

Zkušenost ukazuje, že pro morální zlom vyšetřovaného je nejučinnější:

1) poukaz na rodinnou situaci, někdy přímé lži („manželka je tu tak“, „vaše dítě může mít úraz“, „nemyslete si, že vaše děti budou studovat“, „jestliže nezačnete mluvit, zajedeme si pro vaše rodiče, manželku, přítelkyni apod.“).

2) předstírání výpovědi přátel, někdy i předložení falešného a podepsaného protokolu. Proto nikdy nevěřím ničemu a nikomu, jen

přímé konfrontaci. I pak zůstávám klidný. Pokud jsem nezapíral a přítel potvrzuje něco, na co se já nepamatuji, zůstávám u původní výpovědi, nepamatuji se, respektive odmítám vypovídat.

3) sliby, že bude propuštěn apod.

4) hrozby: „bud' budete mluvit, nebo vám hned teď pojedeme udělat domovní prohlídku“ (často je tím myšleno, že jsou už připraveni).

5) nasazení práskače do cely (obvykle to bývá nějaký recidivista, kterému slíbí za poskytnutí informace úlevy). Ten potvrdí jakoby u výsledku řadu okolností. Vyšetřovaný se vzdá (stejně to už všechno vědí) a vypovídá. Protokol práskače pak ve spisech není. K tomu tento poznatek: vždy se vychází z toho, že jsou dva extrémy: A) vědí všechno, B) nevědí nic. Pravda bývá uprostřed, ale nepátrám po ní. Zjistím-li, že opravdu něco vědí, nepřiznám to (tj. zachovávám svou linii: odmítám vypovídat...). Jestliže mají totiž informace od práskače, od fízla ze sledování nebo dokonce jen z protiprávního odposlechu telefonu, bytu nebo protiprávní kontroly korespondence, nemohou s tím, nebo mohou jen obtížně, vystoupit před soudem. Proč bych jim svou výpověď měl skýtat důkaz, často důkaz jediný? Jestliže takovou informaci mají od člověka ve stejném postavení jako já, může se stát, že ten svou výpověď po čase odvolá (...) A potom zbude moje nešťastná výpověď (...)

6) výzvy: „To jste chlap? Když něco udělám, tak se k tomu přiznám. Nebo si myslíte, že jste to udělat neměl?“ Morální síla nespočívá v doznání, ale naopak v důstojném mlčení. Policie pro mne opravdu není partner, kterému bych byl povinen jakýmkoliv vysvětlením o čemkoliv.

(...) Vyšetřování by si měli uvědomit, že jejich výslech je veden psychologicky vypracovaným postupem (vyšetřovaný bývá obvykle před výslechem „prostudován“ a podle jeho názorů apod. se určí taktika „jak na něj“) a že výslech není nic jiného než boj o jeho zlomení. (...)

Dál dokument seznamuje s právy a povinnostmi občana v souvislosti s výslechem či podáním vysvětlení. Ty se téměř nijak neliší od těch současných. Uvádí, že „podmínkou výsledku je objasnění konkrétního trestného činu, přečinu či přestupku, případně pátrání po hledané či pohřešované osobě či věci. Orgány SNB musí poučit, v jaké věci se výslech bude konat. (...) Na otázky zjevně s věcí nesouvisějící není nikdo povinen odpovídat.“ Vysvětluje rozdíl mezi podáním vysvětlení a výslechem, o povinnosti policie poučit vyslychaného o jeho právech a o tom, jak by měl výslech dle zákona probíhat. A rada nakonec: „Hlavně si zapamatujte, že ve styku s orgány SNB platí víc než kdekoliv jinde pravidlo MLČETI ZLATO.“

Rady předlistopadových disidentů jsou použitelné i pro ty polistopadové. Základem všeho při nedobrovolném styku s policií je trvat na svých právech, nevypovídat z důvodu možného ohrožení sebe či osoby blízké (dále o tom nediskutovat a nedbat planých výhrůžek, že je to stejné jako přiznání a že si tím přitěžujete), nenechat se zastrašit výhrůžkami násilím, vězněním, postihy rodiny a problémy v zaměstnání, ignorovat „stejně už všechno víme“ a podobné pokusy a pamatovat, že vaše mlčení ochraňuje vás i vaše přátele.

ATENTÁT CHYSTÁ TERORISTA

Příběh teroristy, jaký chybí kauze Fénix

OD LETOŠNÍHO JARA SE V MÉDIÍCH PRŮBĚŽNĚ DOVÍDÁME, JAK SE KONEČNĚ V ČECHÁCH MOHLY SPECIALIZOVANÉ POLICEJNÍ ÚTVARY PUSTIT DO BOJE PROTI DOMÁCÍM TERORISTŮM. I PODLE KORPORÁTNÍCH MÉDIÍ JE ALE HODNĚ PRAVDĚPODOBNÉ, ŽE SI TOHOTO NEPŘÍTELE MUSELA STVOŘIT SAMÁ POLICIE.

Vždyť zatím jediným odsouzeným českým teroristou je muž, který v opilosti korespondenčně vyhrožoval někdejšímu ministrovi Kalouskovi, že na něj spáchá sebevražedný atentát. Před našimi policejními profesionály tak vyvstal úkol zvýšit váhu českého terorismu. Tajní jistě dělali, co mohli. Předvedli okázale zneškodnění zlých anarchopacifistů. Už z toho je ovšem zřejmé, že zápletku, kterou nabídli veřejnosti, zase nějak podcenili. A jak tenhle spektakl komentovat? Možná nebude od věci podívat se do minulosti, protože některé otázky a odpovědi se vlastně stále opakují.

ODPLATA

Výroba zdejších teroristů tentokrát vycházela z osvědčené stoleté asociace bomba = anarchista = terorista. Podstatou této asociace je obecně srozumitelný odkaz na uskutečněné útoky proti reprezentantům moci. Tradici teroru jako jednoho z prostředků revolučního boje, který užívali ve své době samozřejmě i anarchisté, shrnul už Ondřej Sláčálek: „Terorismus se opíral o několik impulsů. O inspiraci revolucionáři v carském Rusku, tvrdé potlačení pařížské komuny, o represe obecně... Obecnějším pozadím posléze bylo také odcizení vůči průmyslovému kapitalismu a nastupujícím masovým politickým formacím, které přinášely centralizovanou formu řízení, silné vůdce a rozsáhlé stranické aparáty. Anarchisté se rozhodli proti zprostředkované aktivitě, jakou byla v jejich pojetí například účast ve volbách nebo politických stranách, postavit přímou akci. Tedy činy, které budou přímým, bezprostředním vyjádřením hněvu lidu. Motiv odplaty se v rétorice anarchistických teroristů vyskytoval často, některé atentáty měly být bezprostřední reakcí na represe. Zároveň se mělo jednat o mobilizační činy - o fyzickou reakci na asymetrii moci. Anarchistické atentáty si kladly za cíl ukázat, že i ten nejmocnější je zranitelný. Měly inspirovat k povstáním... Jejich cíle se jim ale dosáhnout nepodařilo. Atentáty namísto inspirace odrazovaly a zastrážovaly, namísto vzniku solidarity proti vládnoucím vytvářely v širokých vrstvách často solidaritu s vládnoucími. Posloužily také jako legitimizace represí.“

Jak tedy svého času jednal autentický terorista? A jakou úlohu při tom hrála tajná policie? Kdo koho vlastně využíval jako loutku v boji o moc tam nahore? Následující příběh by mohl nabídnout některé paralely...

ATENTÁT

V září roku 1911 byl v městském divadle v Kyjevě za přítomnosti cara Mikuláše II. a mnoha významných osob dvěma výstřely smrtelně zraněn ministerský předseda Petr Stolypin. Strílel Dmitrij Bogrov. To, že si Bogrov nevybral jako cíl cara, ale ministerského předsedu, je dodnes důvodem spekulací, respektive teorií, které se snaží vysvětlit pozadí tohoto teroristického aktu. Ale k tomu až později. Na tomto místě bychom asi měli připomenout, kdo byl Stolypin. Zpravidla bývá charakterizován jako politická osobnost prosazující moderní reformy, které oslabovaly carské samoderžaví. Z našeho pohledu je ale důležitější fakt, že se ještě jako ministr vnitra důsledně snažil o potlačení revolučního hnutí z let 1905-7 a pyšnil se výsledky svých snah, které obnášely kromě dvou desítek tisíc odsouzených i na pět tisíc popravených. Jeho jméno se stalo synonymem pro oprátku (Stolypinova kravata) a pro vězeňské vagony určené k deportaci odsouzených do vyhnanství (stolypiny).

Onoho 1. září (podle pravoslavného kalendáře) probíhala v městském divadle v Kyjevě slavnostní premiéra opery *Pohádka o caru Saltánovi* za účasti místní honorace prospěkované příslušníky carské tajné policie, tzv. Ochranky (Oddělení pro ochranu pořádku a veřejné bezpečnosti). Na začátku druhého jednání přistoupil Bogrov ke Stolypinovi a dvakrát na něj vystřelil z revolveru. Zvuk výstřelů téměř nikdo neslyšel, protože v sále bylo ještě rušno. Jen lidé stojící poblíž začali křičet a během chvíle se tak pozornost přítomných obrátila ke Stolypinovi. Sál ztichl. Sám Stolypin jako by hned nepochopil, co se stalo. S překvapením si prohlížel oblečení, které se začínalo barvit krví. Bogrov v tu chvíli odcházel k východu. Zastavil ho až v přízemí a jeden z diváků se na něj vrhl, což rozhýbalo i ostatní přítomné. Začali Bogrova bít všim, co měli po ruce, a byli by ho možná zabili, kdyby se neobjevila policie, která ho zatkla.

Stolypin byl dopraven na kliniku a po čtyřech dnech zraněním podlehl. Bogrov se při výsleších choval klidně. Prohlašoval, že je anarchistou

Dmitrij Grigorjevič Bogrov

z přesvědčení a že atentát připravil a provedl sám. Na všechny další otázky odmítl odpovídat. Byl tedy předán soudu a za pár dní proběhlo neveřejné soudní jednání. Obžalovaný neměl advokáta, protože to sám odmítl. Projednání případu trvalo zhruba tři hodiny a porada soudců před vynesením rozsudku zabrala asi dvacet minut. Bogrov byl odsouzen k trestu smrti oběšením. I rozsudek přijal s klidem a odmítl se odvolat nebo žádat o milost. Popraven byl 25. září ve věku čtyřia dvaceti let.

ATENTÁTNÍK

Dmitrij Grigorjevič (Mordechaj Gerškovič) Bogrov se narodil 29. ledna 1887 v rodině zámožného kyjevského advokáta. V době studií na gymnáziu se seznámil se spisy sociálních demokratů a aktivně se zapojil do revolučního hnutí. Na Kyjevské univerzitě, kde studoval práva, se přidal k eserům (Straně socialistů-revolucionářů). Poté v roce 1906 přešel k eserům-maximalistům. Bogrov ovládal tři jazyky, netrpěl hmotnou nouzí, byl ovšem šetrný. Vše nasvědčovalo tomu, že bude úspěšným advokátem a obchodníkem. Když se přestěhoval do Petrohradu, byl však zatčen. Při výslechu zamlčel své skutečné jméno, takže byl stíhán pod jménem smyšleným. Brzy byl propuštěn, otec za něj intervenoval u gubernátora v Kyjevě. Od uvěznění ho zachránilo i to, že kromě vážných indicií neexistovaly konkrétní důkazy o jeho protivládní činnosti.

Díky propuštění v rekordně krátké době ztratil důvěru svých spolustraníků. Maximalisté z Voroněže ho obvinili z udavačství, spolupráce s tajnou policií a zpronevěry peněz, které mu svěřili. V roce 1908 byl ovšem této viny zproštěn. Ve stejném roce odjel za hranice a pobýval pak v Mnichově, Monte Carlu a v Paříži. V hlavním městě Francie vzbudil opět pozornost policie. Ta obdržela hlášení, v němž se říkalo, že Bogrov vystoupil na shromáždění ruských revolučních emigrantů, kde prohlásil, že je nezbytné zabít ruského cara nebo ministerského předsedu Stolypina. Tvrdil přitom, že pokud bude takovým úkolem pověřen, rád ho splní. Své rozhodnutí zdůvodňoval nečekaným způsobem: prý v takových podmínkách život stejně nemá cenu.

Na jaře 1909 se vrátil do Kyjeva, aby dokončil studium. V únoru 1910 získal na Kyjevské univerzitě diplom a znovu odjel do Paříže. Domů se vrátil zhruba za rok a usadil se u rodičů. Průběžně se o něj zajímala tajná policie, která například zjistila, že je v kontaktu s anarchisty.

Bogrov budit často dojem nevypočitatelnosti. Jeho dopisy z let 1906-8 jsou prostoupeny zvláštní únavou a absencí chuti něco dělat. Často psal i mluvil o stesku, nudě a osamění, o tom, že práce právníka, které se začal věnovat po skončení univerzity, ho omrzela. Příteli si stěžoval, že už ho nic nebaví a chtěl by vykonat něco výjimečného. Ten den přišel 1. září 1911.

POHNUTKY

Pokud jde o motiv atentátu, existují dvě verze. Dodnes je živá teorie, že zabít Stolypina zorganizovala právě Ochranka na tajnou objednávku carského dvora nebo z nějakého jiného důvodu. Tato domněnka není neopodstatněná, a to z několika důvodů. Žádná revoluční organizace se k činu nepřihlásila. Navíc v Rusku v té době organizace schopné tak závažné akce fakticky už nebyly. Ta největší z nich - Bojová organizace eserů - byla demoralizovaná zradou svého dlouholetého předního člena Jevna Azefa, o kterém v roce 1908 vyšlo najevo, že byl letitým agentem provokatérem placeným Ochrankou. (Azef v letech 1904 a 1905 zorganizoval úspěšné atentáty na ministra vnitra a na carova strýce.) Ostatní teroristické skupiny měly málo členů a jen nepatrné možnosti něco dělat. Nezdá se tudíž pravděpodobné, že by Bogrod dokázal to, čeho nebyly schopny organizované skupiny. Další indicií byl fakt, že Bogrova zatkl,

odsoudili a popravili velmi rychle po atentátu, jako by hrozilo, že něco prozradí.

Verze o individuálním politickém aktu je zdůvodňována osobností Bogrova a jeho sklonem k pesimismu a fatalismu, plánem skončit marný život a využít toho k nepřehlédnutelnému politickému aktu. V den, kdy provedl atentát, totiž napsal rodičům: „*Jenže nový poklidný život pro mě není, a i kdybych dokonce udělal úspěšnou kariéru, stejně bych skončil tak, jak končím teď.*“

V každém případě to, že Bogrov dostal lístek na představení od šéfa kyjevské tajné policie, že nebyl prohledán u vchodu do divadla a dostal se tam se zbraní, že ho v divadle nikdo nehlídal a nikdo si nevšiml, že se dostal až těsně ke Stolypinovi, jenž také žádnou osobní stráž neměl, to vše mohla být nedbalost a neschopnost tajné policie, anebo (ledabyile skrývaný) záměr. Jasná odpověď neexistuje.

Někdejší podezření revolucionářů, že Bogrov je policejním informátorem, nebylo mylné. Bogrov podepsal spolupráci s tajnou policií už v roce 1906. Psal hlášení o činnosti sociálních demokratů, eserů i anarchistů. Podle některých zdrojů prý ale neudal jediného konkrétního člověka.

Není tedy vyloučeno, že ho tajná policie naverbovala proto, aby ho v příhodnou dobu využila ke zvláštním úkolům. Tím spíš, že měl revoluční názory. Reformy premiéra Stolypina směřující k proměně státního zřízení, stejně jako jím řízené masové represe vůči revolučním silám totiž znamenaly, že byl stejným nepřítelem pro revolucionáře i pro monarchisty. Tajná policie jako nástroj carského dvora by zorganizováním atentátu posílila absolutismus. A Bogrov byl přesvědčen, že samodržaví v Rusku padne po smrti premiéra-reformátora. Proč se tedy nezabavit nepohodlné osoby, přičemž by vina padla na revolucionáře, hlásící se k teroru jako jedné z forem svého boje?

Dmitrij Bogrov byl terorista. Bez ohledu na motivy a pohnutky. A byl teroristou v letech, kdy byl teror všeobecným jevem, jedním ze způsobů boje za lepší budoucnost. Doba se však od těch časů změnila. Anarchistické atentátníky tu nemáme, jen ti tajní dělají pořád to samé...

-tb-

Zdroje: Убийство Столыпина. Свидетельства и документы, Нью-Йорк 1989; berkovich-zametki.com/2008/Zametki/Nomer10/Domil1.php; ldn-knigi.lib.ru/JUDAICA/BogrStol.htm; Виктор Савченко, 100 знаменитых анархистов и революционеров, 2008

VICTOR SERGE: ABECEDA REVOLUCIONÁŘE

Když už byla řeč o carské Ochrance (která měla těsně před začátkem první světové války 70 500 registrovaných donašců a asi 1000 policejních agentů), přidáváme i úryvek z knihy Victora Serge. V roce 1919 přijel Serge do Ruska a jako lidový komisař dostal za úkol dohled nad archivy bývalé carské tajné policie (Ochranky). Důkladný průzkum těchto materiálů prováděný zpočátku pod silným tlakem neustálého pocitu ohrožení - fronta občanské války byla blízko, nebylo možné archiv evakuovat a Serge spolu s kolegy archiváři neustále uvažoval o možnosti jeho rychlé a spolehlivé likvidace, aby nepadl do rukou bílých - dokončil na podzim roku 1920. Výsledky zpracoval jako užitečné poučení pro levicové hnutí v knize *Les coulisses d'une sûreté générale - Ce que tout révolutionnaire devrait savoir sur la repression (Zákulisí tajné služby - Co by měl každý revolucionář vědět o repre-sích)*. První část vyšla na pokračování v listopadu 1921 v pařížské revue *Bulletin Communiste* pod názvem *Les Méthodes et les Procédés de la Police Russe* (Metody a postupy ruské policie). Celý text vydalo v roce 1926 v Paříži nakladatelství Librairie du Travail jako čtvrtý svazek v edici *Faits et Documents*.

Každý revolucionář by měl být informován o praktikách policie, která ho vede v patrnosti, aniž o tom ví, i v době, kdy se „nic neděje“. Snad mu prospěje několik rad, které tu uvedu. Jsou to pravidla základní. Četné zkušenosti svědčí o tom, že není zbytečné znovu a znovu je připomínat. Neopatrnost revolucionářů byla odjakživa nejlepším pomocníkem policie.

Každý revolucionář by měl mít na paměti, že je stopován. Nejprostší pravidlo je: jdete-li někde, nechod'te tam rovnou; vezměte to oklikou. Sleduje-li vás někdo, skočte do nějakého dopravního prostředku a za chvíli jej změňte. Nemyslete, že každý špicl vypadá jako „měšťák“. Má často výraznou tvářnost, ale dobří špiclové se dovedou přizpůsobit okolí. Také si však odvykněte vidět tajného v každém kolemjdoucím.

Pište co nejméně. Nejlépe nepsat vůbec. Nedělejte si poznámky o věcech choulostivých; raději něco zapomenout než si to poznamenat. Snažte se zapamatovat si mnemotechnicky adresy a zejména čísla domů. Nejde-li to jinak, zaznamenejte si potřebné tak, abyste tomu rozuměli jen sami. Každý si může vynalézt vlastní zkratky, přesmyčky nebo místo písmen číslice (24 místo 42, l znamená g, g znamená l atd.). Pojmenujte si ulice, místa apod. podle svého, abyste se nespletli, užívejte sdrůzování pojmu (analogii, asonanci, např. národní = marní apod.). Píšete-li dopis, pamatujte na

„černý kabinet“. Pište jen nejnnutnější a tak, aby tomu rozuměl jen adresát. Nejmenujte bez potřeby třetí osoby. Mějte na paměti, že křestní jméno je lepší než příjmení, a počáteční písmeno lepší než jméno. Strídejte konvenční značky. Neudávejte nic přesně (misto, zaměstnání, datum apod.). Použijte „šarády“, ovšem vždy prosté a nezasečenému nesrozumitelné. Nepišťte např. „Soudruh Petr je zatčen...“, nýbrž: „Strýc Pavel najednou onemocněl...“ Dopisy si vyzvedávejte u třetí osoby. Nikdy nezapomínejte na toto: „Předložte mi tři řádky od někoho a přivedu ho na šibenici.“

Vystřihávejte telefon. Můžete být posloucháni. Poměrně nejbezpečnější je telefonní spojení přístupné veřejně (telefonní automaty, telefony v kavárnách atd.). Dorozumívejte se jen předem smluvnými slovy.

Dobře si prohlédněte domy a místnosti, kam vstupujete, mají-li různé východy. Jste-li ve veřejné místnosti, ve vlaku i v soukromém bytě, pamatujte, že můžete být pozorováni, a nestavte se do světla. Snažte se, abyste sami dobře viděli, ale vás aby dobře vidět nebylo. Sedejte si proti světlu. A pokud možno, nikdy ne u okna.

Pamatujte si, že při činnosti ilegální má pracovník vědět jen to nejpotřebnější; je nebezpečné vědět nebo povědět víc. Čím je má činnost méně známá, tím větší vyhlídky má na úspěch. Nebud'te s nikým důvěrní. Umějte mlčet, je to povinnost k revoluci. Nechtějte vědět, co vědět nemůžete. Je chybou, která se může vymstit, svěřit-li, byť i důvěrnému příteli, přítelkyni či soudruhovi, tajemství, které vědět nepotřebují. Jste odpovědní za to, co říkáte. Nepozastavujte se nad mlčenlivostí soudruha. Neznačená to, že by vám nedůvěřoval, ale revoluční povinnost a odpovědnost je přednější.

Zatknou-li vás, zachovejte chladnokrevnost. Nedejte se zastrážit ani vyprovokovat. Neodpovídejte při žádném výslechu, není-li přítomen váš obhájce, s kterých jste se předtím poradili a který má být pokud možno soudruhem. Chcete-li přesto vypovídat, tedy jen po zralé úvaze. Zásadně: neříkejte nic! Pamatujte, že druhá strana dovede využít vaši nejmenší poznámku. Vaše „vysvětlování“ jí výborně poslouží. Velmi nebezpečné je lhát, neboť jen velmi nesnadno zkombinujeme něco pravděpodobného. Improvizovat je takřka nemožné. Nikdy se k ničemu nepřiznávejte. Zapíráte-li, zapírejte až do konce. Vězte, že nepřítel je schopen všeho. Nebud'te překvapeni ani znepokojeni, řeknou-li vám: „Víme všechno!“ To je málokdy pravda. Užívají to při vyšetřování jako šablonu. Nedejte se zastrážit, pouštějte-li na vás „hrůzu“: „Přijde

vám to draho!“ Ano, může vám to přijít draho, doznáte-li se, vykrucujete-li se nešikovně, polekáte-li se. I ze situace ošklivé se můžete dostat, budete-li co nejvíc mlčet, co nejvíc zapírat a skálopevně stát na svém. Nevěřte, ani když na vás přijdou se známým trikem: „Řekl nám to všechno váš soudruh ten a ten.“ Nevěřte, ani když vám to „dokazují“. Chytrý nepřítel si dovede vykombinovat z několika dat celý plán, domněle pravděpodobný. A doznal-li se takový soudruh pravdu, tím spíš musíte zapírat. Neříkejte nic, nebo jen co nejméně, vyptávají-li se vás na někoho třetího. Při konfrontaci zachovejte chladnokrevnost. Nedejte na sobě nic znát. A nic neříkejte. Nikdy nic nepodepisujte, dokud jste si to dobře nepřefčteli a dobře tomu neporozuměli. Máte-li nejmenší pochybnost, odmítněte podepsat. Je-li obvinění falešné, nedávejte to najevo a nechte druhou stranu „nalitnout“ a blamovat se. Nepodnikajte nikdy nic bez obhájce.

Ani na policii, ani před soudem nechtějte „říkat čistou pravdu“ - to je přezitek maloměstské výchovy. V dnešním řádu není pravda společná pro třídu vykořisťující a vykořisťovanou. Není pravda - ani malá, ani velká - neosobní, svrchovaná, stojící nad bojem tříd. Pro třídu majetnou je pravdou její právo: právo vykořisťovat, olupovat, dělat zákony, pronásledovat všechny, kdo chtějí lepší řád, bez milosti deptat třídě uvědomělé zástupce proletariátu. Pravdou nazývá lež, která je pro ni prospěšná. Vědeckou pravdou je pro ni soukromé vlastnictví. Právní pravdou je rovnost chudáků i bohatců před zákonem - není odpornější lež. Státní pravdou je nestrannost soudů - zbraně jedné třídy proti druhé. Pravda měšťáků není pravdou naší! Revolucionář není povinen skládat účty ze svého jednání soudcům měšťácké třídy. Byl před ním přiveden mocí. Musí sloužit své třídě i před soudem. Musí se stát z obžalovaného žalobcem. Musí umět mlčet v zájmu své třídy. A hájit se tak, aby se co nejdříve dostal na svobodu a mohl pracovat dál. Říkat pravdu smíme jen svým soudruhům, své třídě. Nikdy nezapomínejme, že policie a soudy jsou jen služebníci kapitálu, vyhlédnutí k nejhorším službám.

Rada nejpřednější: Nikdy se nechovejte jako „spiklenci“, netvařte se tajemně jako „zasvěcení“, nedělejte drama z prostých věcí, nehrajte si na „revolucionáře“. Největší ctností revolucionáře je prostota, odpor ke „strojenosti“, i kdyby byla „revoluční“ a „spiklenecká“.

Zdroj: *Komunistická revue* 15. dubna 1926, č. 8, s. 318-321. Kráceno.

TRAMPOTY POLICEJNÍHO AGENTA ALEXANDRA MAŠKA

Jaroslav Hašek: Po stopách státní policie v Praze

HNEJ JAK SE V DEVATENÁCTÉM STOLETÍ ZAČALI NESPOKOJENÍ PRACUJÍCÍ A INTELKTUÁLOVÉ, HÁJÍCÍ JEJICH ZÁJMY, BOUŘIT A VOLAT PO ODSTRANĚNÍ VYKOŘIŠTOVATELSKÉHO KAPITALISMU A UTLAČOVATELSKÉHO STÁTU, BYLI SVÝMI ODPŮRČI HANLIVĚ OZNAČENI ZA ANARCHISTY. TI ZLOTŘILCI VŠAK TOTO OZNAČENÍ S HRDOSTÍ PŘIJALI A DÁL VOLALI PO SVOBODĚ A ROVNOSTI POLITICKÉ I EKONOMICKÉ. REPRESIVNÍ SLOŽKY BYLY NUCENY JEDNAT V ZÁJMU ZACHOVÁNÍ HIERARCHIE A STÁVAJÍCÍHO POŘÁDKU, KTERÝ PŘEJE TĚM, KDOŽ POŽÍVÁJÍ RŮZNÁ PRIVILEGIA. JEDNOU Z METOD, JAK SE ANARCHISTŮM DOSTAT NA KOBYLKU, SE STALO NASAZOVÁNÍ AGENTŮ PROVOKATÉRŮ. ŽE SE OD TĚ DOBY MNOHO ZMĚNIL? NEZMĚNIL.

Na jednu z epizod odhodlaného policejního boje proti vyvrhelům, kteří by chtěli zrovnoprávnit dělníka s kapitalistou, knězem a šlechticem, vzpomenu 21. srpna 1916 v časopise Svazu čs. spolků na Rusi *Čechoslován* v pražských hospodách dobře známý spisovatel Jaroslav Hašek, toho času z vůle hlav pomazaných a válekytčivých nacházející se mimo svou domovinu. Svůj článek o čtyřech kapitolách pojmenoval „Po stopách státní policie v Praze“:

I.

Bylo to v době, kdy císař František Josef I. měl opět přijet do Prahy, aby klepal kladivkem na základní kámen k nějakému mostu. V české otázce se totiž starý monarcha specializoval výhradně na mosty. Přijel, zaklepal na kámen, poznamenal: „To jest zajímavé, že tento most vede z jedné strany na druhou,“ nato ještě řekl: „To mne češí, že jste Těši“, a po takové návštěvě měl vždy celý český národ dojem, že ten starý pán má paralýzu.

Byly to takové slavné doby, kdy státní policie v Praze vyvíjela dalekosáhlou činnost a zavřela z restaurace U Dvojky starého chromého harmonikáře Kučeru, který před nějakými třiceti lety před projektovanou návštěvou císaře vydal se pěšky z Prahy do Vídně a tam se někde vrhl pod koně císařova kočáru při jeho projíždce, aby si vymohl audienci, neboť měl fixní ideu, že musí dostat trafikou, když mu italská kule u Custozzy přerazila nohu. Místo trafiky dostal na základě Prügelpatentu pět dní, pak pozorovali asi měsíc jeho duševní stav na jedné vídeňské psychiatrické klinice a pátrali, zdali si nedopisuje s podezřelými lidmi za hranicemi. Když zjistili, že neumí psát a že je úplně přičetný, dopravili ho na hnanickou stanici a odtud již šel normální cestou šupem do Prahy, kde na památku své nezdařené audience u císaře pána složil na harmoniku píseň:

*Mě ve Vídni nic netěší,
je to samý blázninec
a velká menážerie,
o jemine, o jemine...*

Tu písničku hrával a zpíval po třicet let U Dvojky, a kdykoliv měl císař pán přijet do

Prahy, odvedla vždy státní policie harmonikáře Kučeru do „čtyřky“ na policejní ředitelství, takže život Kučerův byl jakousi matematickou formulí a on měl dojem, že císař František Josef I. má strach z něho, ze starého Kučery, a to mu vždy dodávalo nové životní síly.

Pražská státní policie velice se zajímala též o potulného fotografa Netečku, který bloudil po ulicích Prahy v starém ošumělém haveloku, s velkou černou zamaštěnou vázankou a s hroznou hřívou lví pod obrovským širákem. Vyhlížel jako loupežník z Abbruz. Ten muž vláčil stále s sebou sešlý, rozbitý fotoaparát, stokrát snad přeražené a stokrát snad svázané motouzem dřevěné nohy stojanu a láhev rumu.

Kdysi před lety při císařově návštěvě prodal se špalírem a pronikl, hrozný svým zjevem, až k samotnému mocnáři, ke kterému prohodil: „Není libo dát se vyblejsknout? Račte se tvářit co možná přívětivě.“

Byl okamžitě odstraněn a na policejním ředitelství pomalu z jeho hlavy vyprchávaly sny o titulu dvorního fotografa. Policejní lékař mu vydal pěkné svědectví, že je alkoholik, dědičně zatížený, neškodný idiot. A tak se mohl Netečka opět vrátit do lidské společnosti, dál bloudil Prahou, fotografoval staré paláce, pil rum u památníků naší staré slávy, a kdykoli přijel císař pán do Prahy, putoval Netečka za mříže, referuje tam o své aféře druhům v neštěstí prostými slovy: „Von nechce, abych ho fotografoval.“

Před císařovou návštěvou v Praze bývaly totiž separace policejního ředitelství pravidelně

plny. Státní policie si nevybírala. Zavřela všechny potulné brusiče, kteří mají tak hloupé řemeslo, že brousí nože, jako kdyby ty nože brousili jedině na císaře pána.

Z oken na ulici musely být odstraněny květináče, aby nespadly snad císaři pánu na hlavu. Pro italského prodáváče zmrzliny, který nevinně točil klikou přístroje na zmrzlinu, přišli detektivové a odvedli ho do separace, kde již ležel na prýčně drožkář Macek, podezřelý tím, že jednou před léty v Černém pivovaru vyhrál v nějaké tombole sádrový odlitek císaře Františka Josefa I., dával mu připíjet, vedl s ním dlouhé řeči a nakonec mu urazil hlavu, kterou pohodil na oddělení „pro pány“. Dokázal sice, že byl opilý tak, jak to zákon vyžaduje, ale byl přece veden v evidenci, stejně jako hubatá květinářka z Uhelného trhu, která před každou ohlášenou návštěvou císaře v Praze vykřikovala, že to císaři pánu pěkně poví do obličeje, jak s ní zachází magistrát.

V těch dobách mívala tedy státní policie plné ruce práce, aby dokázala veřejnosti, co to znamená slovo: „Milovaný mocnář“. S jednou císařovou návštěvou v Praze je spojena i tato obdivuhodná detektivní historie, vyjadřující důvtip státní policie, její kombinace a její nezdar.

II.

Na Žižkově vycházel v těch památných dobách časopis *Chudás* a *Nová Omladina*. Oba názvy vystihovaly program. Psával jsem tenkrát do těch časopisů články, ve kterých jsem si dělal legraci ze slavných úřadů a přicházel na besedy s vydavatelem těch časopisů redaktorem Knotkem, který nyní rediguje *Ostravský deník*.

Tenkrát, když měl císař přijet do Prahy, měl na programu i návštěvu Žižkova. Soudil jsem, že císař pán chce usmířit Žižkováky, kteří nikdy nejevili nějakých sympatií k habsburskému rodu, a v tom smyslu hovořili jsme jednoho odpoledního dne u redaktora Knotka v jeho bytě, když přišel administrátor *Chudáse* Kalina, provázený nějakým zasmušilým vyhlížejícím mužem.

„Přátelé,“ pravil Kalina s nadšením, „naši redakci navštívil tento pán, já se s ním nemohu dohovorit, neboť je to Talián. Přijíždí z Ruska.“

Zasmušilý host přistoupil k nám blíže, když se předtím opatrně rozhlédl kolem. „Jsem,“ řekl italsky ledovým hlasem, „Pietro Perri, dítě Florencie. Politicky činným v Oděse. Utekl. Pronásledován úřady. Caramba! Těžká cesta přes hranice. Porco maladetto! Prosím o pohostinství. Budu pracovat. Přijede císař, porco maladetto!“

„To je pěkná věc,“ řekl jsem redaktoru Knotkovi, „patrně nás asi všechny zavrou.“

„Caramba,“ mluvil dále Pietro Perri, „psal jsem již ve vaší redakci ostrý článek proti císaři. Německy napsal, madona mia. Třeba něco provést. Chystáte něco? Nedůvěřujete? Madona mia. Dokumenty na hranicích ukradli.“

Redaktor Knotek mezitím poznamenal ke mně, že italština Pietra Perriho je trochu podivná, načež Pietro Perri odpověděl: „Zapomněl mnoho italsky, žil v Rusku. Utekl, porco maladetto.“ „Umíte rusky?“ „Zapomněl, Ital, dítě Florencie, carramba.“ A Pietro Perri počal mluvit německy. Mezitím přišlo několik známých, básník G. R. Opočenský s Rosenzweigem-Moirem.

Němčina Pietra Perriho byla jako jeho italština. Bylo v ní tolik příbuzného češtině, jako když slovo za slovem překládáš.

„Pardon,“ ozval se Pietro Perri, když v tom smyslu mluvil jsem k Moirovi, „jazyk český neznám. Ani slova nerozumím. Těžká řeč. Neměl příležitost.“

Opočenský začal brčet píseň *Milion paží* a Pietro Perri řekl: „Pěkná píseň, caramba, milion Hände im Dunkl falteten, Madona mia.“

Vstal jsem a vyzdvihuje šálek s čajem, proneš tento přípitek česky: „Necht' žije Pietro Perri. O půl šesté ho zatáhne do koupelny a tam ho podřežem.“

Pietro Perri zbledl, vytáhl z kapsy hodinky a třesa se na celém těle, zakoktal německy: „Necítím se zde bezpečným. Je mi špatně, odejdu. Budu spát venku.“

Vzal klobouk. Řekl jsem: „Pietro Perri, přítel Rosenzweig-Moir vás bude doprovázet a půjdete k němu na Vinohrady spát. Nevím, co se vám zde nelíbí. Doprovodím vás na Žižkov.“

Šli jsme. Na chodbě upustil, vytahuje šátek, Pietro Perri z kapsy několik patron do revolveru. Podal jsem mu je s poznámkou, že je to typ „buldog 16“.

„Mám dobrý revolver,“ odpověděl Pietro Perri, vytahuje z kapsy starý revolver systému „lefoche“. Po cestě na rozhraní Žižkova a Vinohrad odporučil jsem Moirovi vřele Pietro Perriho. „Rozumím,“ řekl Pietro Perri, „neumím česky, tuším.“ A utřel si pot z čela.

Druhého dne přišel Rosenzweig-Moir zřejmě rozčilen do redakce *Chudása*. „Pietro Perri mně zmizel z bytu,“ hlásil rozechvěle, „šel jsem si pro cigarety, a když jsem se vrátil, byl již Pietro Perri pryč. Mé papíry byly na stole přehrabány a mně se ztratil svazek dopisů, obsahující korespondenci s paní Mlíčkovou.“

To byla vážná věc, neboť paní Mlíčková ve dvanácti dopisech upomínala Moira o zaplacení nějakých věceří, krému na boty, rozbitého cylindru a zmizelého plivátka, kterým v tom bytě hleděl se Moir zachránit před zmraznutím.

A tak Pietro Perri zmizel s těmi dokumenty, zanechav po sobě v našich rukou jen rukopis svého článku, který den předtím napsal hroznou němčinou v redakci. Jednu větu si pamatuji. „Nejlepší by bylo použít císařovy návštěvy k tomu, aby nikdy se již neodvážil přijet do Prahy.“

Část rukopisu uchoval u sebe administrátor Kalina, onu nevinou část, druhou, pro kterou jsme mohli dostat 20 let, jsme spálili právě včas, neboť večer byla vykonána v redakci policejní prohlídka úředníkem státní policie. Prohlídka byla bezvýsledná, ačkoli prohlédli i klec s kanárkem.

III.

Za dva dny nato objevil se v redakci *Chudása* a *Nové Omladiny* nějaký nešťastný člověk. Měl hlavu obvázanou tak strašně, jako by mu ji rozmačkalo parní kladivo. Z celé hlavy bylo vidět jen jedno oko a špičku nosu. Nikdy jsem neviděl tak ideálně obvázanou hlavu. Nešťastný muž mluvil hlasem tichým, že přichází ze severu, kde pracoval politicky mezi českým dělnic-

tvem na dolech. Vylíčil nám své utrpení. V Bruchu ho zřezali němečtí nacionálové. Musíme něco udělat. Ukradli mu dokumenty na jméno Matějčiček. Přichází k nám s prosbou, abychom mu zaopatřili nějaké místo, jemu, oběti surového násilí německého. Je ochoten vše vykonat.

„Ted' má přijet císař,“ prohodil významně a dál se rozhovořil o tom, že bude třeba vystoupit. Může nám dělat třeba sluhu v administraci nebo kolportéra. Je celý náš. Má hlavu úplně rozbitou. A podával nám a tiskl ruce.

Všiml jsem si, že ten nešťastný mladý muž s rozbitou hlavou má ruce úplně studené a chladné. Člověk s rozbitou hlavou má přece horečku. A pak ten jeho hlas a nápadné chování. Vzal jsem stranou redaktora Knotka a žádal ho, aby dal nešťastnému muži pětku zálohy na jeho kolportérské práce, aby nám potvrdil podpisem příjem, poněvadž potřebuji jeho rukopis. Nešťastný muž podepsal: „Stvrzuji tímto příjem deseti korun, Miříčka.“

„Vy jste tuším řekl dříve, že se jmenujete Matějčiček.“ Ubožák zakoktal, že se mu ukradly dokumenty. „Proto tedy nevíte, jak se jmenujete,“ pravil jsem, „to je přirozené, a víte, že jsme již váš rukopis někde viděli? Kalino, sundej mu obvaz z hlavy.“ Když Kalina po úporném zápase s nešťastníkem strhl mu obvaz z hlavy, objevil se před námi - Pietro Perri. Klekl před námi. Počali jsme mu mačkat prsty a vyklubovat ruku, dotazující se, jak se vlastně jmenuje. Mučili jsme ho dle starých krásných vzorů španělské inkvizice. „Já jsem Alexandr Mašek,“ vykoktal ze sebe mučený, „a jsem ve službách státní policie. Neubíjejte mne, já vám všechno povím. V kapse u kabátu najdete u mne papírek s receptem, jak se vyrábí pumy. Ten jsem měl někde nenápadně zastrčit. Večer u vás bude opět policejní prohlídka a oni ho mají najít. Já mám 190 korun měsíčně a mám za vás dostat tři sta korun.“

Alexandr Mašek, sloup státní policie pražské, dal se do pláče. „Kdo vám obvázal hlavu?“ „Pan doktor Prokop na ředitelství.“

Abychom zjistili, zdali se skutečně jmenuje Mašek, došel Moir na policejní ředitelství to vypátrat. Přišel klidně do místnosti, kde se scházejí detektivové, a ptal se, není-li tam pan Mašek. „Mašek odešel na Žižkov do Táboritské ulice,“ řekl mu tam nějaký pán velmi prozřevě. Když se Moir vrátil, pustili jsme zmučeného Maška, který nevěřil ani svým očím, že nebude zabít.

Vyžádal si ještě od nás potvrzení, že byl od nás prokounut, a to kvůli tomu, aby ho vícekrát mezi nás na Žižkov neposílali. To potvrzení jsme mu vystavili. Znělo:

Policejnímu ředitelství!

Stvrzujeme tímto žádost Alexandra Maška, agenta státní policie, že týž byl námi objeven a zjištěn jako Pietro Perri i jako z práce na severu propuštěný a ztýraný český dělník Matějčiček-Miříčka. (Následovaly podpisy.)

Od té doby jsme měli pokoj od státní policie.

IV.

Alexandr Mašek byl zapleten též do antimilitaristického procesu. Jednou ho poznali v Hybernské ulici v Praze a změnili ho tak, že ho odvezli do nemocnice.

Policie o něm rozšířila zprávu, že Alexandr Mašek dotrpěl někde v Jičíně a že mu nějaká jeptiška zatlačila oči.

Alexandr Mašek však zůstal naživu a nalézá se nyní v Rusku, kde se velice zajímá o českou otázku. Slyšel jsem, že je zavřený a má být pověšen.

Bude-li pověšen, kladu mu tuto vzpomínku do hrobu.

TROCHU JINÁ VERZE

Václav Menger popisuje ve své knize *Lidský profil Jaroslava Haška* vyústění prvního setkání s Pietrem Perrim trochu jinak. Musíme však brát v úvahu skutečnost, že Hašek byl skvělý a v tom nejlepším slova smyslu bezohledný vypravěč a příběhy si upravoval podle svého, takže je přirozené, že z jeho úst i pera vzešlo vícero verzí jedné události. Navíc Menger nebyl prvním účastníkem eskapády s agentem Maškem a událost rekonstruuje z druhé ruky. Maškovo „mučení“ situuje do doby jeho první návštěvy redakce pod jménem Pietra Perriho, pokračovat mělo omámením agenta chloroformem. Noviny *Národní politika* podle knihy následně přinesly zprávu:

Nejapný žert

Včera o 8. hodině večerní stala se před policejním ředitelstvím událost, kterou možno nazvat přímo uličnictvím. V najatém kočáru zastavili před ředitelstvím tři pražští flamenští, z nichž jeden byl oblečen v ženský šat. Druzí dva, podle všeho v opilém stavu se nalézající, vydávali třetího za těžce nemocného skvrnitým tyfem. Tato třetí osoba, oblečená v ženský šat, byla však natolik opilá, že zůstala v bezvědomí ležeti na chodníku. Oba kumpáni zatím zmizeli v pražských ulicích, aniž by zaplatili za povoz. Rovněž kočí je prozatím nezvěstný. Policie zahájila však po zmizelých usilovné pátrání a jde již po jisté stopě. O výsledku pátrání neopomineme přinést svým čtenářům další podrobnosti.

Ve zprávě *Národní politiky* však už nebylo uvedeno, že v oněch ženských šatech se nenacházel nikdo jiný než Alexandr Mašek a na prsou mu visela cedulka: „Kompaňonům tajného politického departementu, pánům Gelnorovi et Slavičkovi věnuji tuto nestvůru pro zoologickou zahradu v císařském hradu vídeňském. Hagenbeck.“

Během dalšího odhalení, kdy se vydával za zmláceného a obvázaného agitátora ze severu, byl Mašek podle Mengrovy verze přinucen sníst dokument, který měl v redakci podstrčit a policie následně nalézt.

KONEC AGENTA Č. 312

V knize *Jaroslav Hašek v revolučním Rusku* se uvádí, že detektiv Mašek byl do Ruska poslán rakouskými úřady jako zajatec a měl podávat zprávy o těch, kteří vystupovali proti Rakousku-Uhersku a dávali se zapsat do československé brigády. Hašek ho však odhalil, na výzvu *Čechoslovana* byl zatčen a dopraven do žitomírské věznice. Oficiální zprávy pak potvrdily, že na ústupu čs. legií z Ukrajiny v únoru 1918 byl legionář „detektiv Mašek z Prahy zabit bez soudu“.

Na motivy Haškovy povídky byl v roce 1974 natočen humoristický televizní film *Konec agenta č. 312*. Mašek se tak stal i přes svou potupnou smrt nesmrtelným. I takové jsou osudy policejních provokatérů. Mají vskutku nevděčnou roli. Tak moc se obětují svému bohubílému poslání a blahu potentátů - a historie na ně do jednoho pamatuje jen posměchem a opovržením.

Zdroje:

★ J. Křížek: *Jaroslav Hašek v revolučním Rusku*, Naše vojsko - SPB, Praha 1957

★ V. Menger: *Lidský profil Jaroslava Haška*, Jaroslav Koliandr, Praha 1946

REPRESIVNÍ TOLERANCE

Herbert Marcuse

Když zákon a pořádek chrání nastolenou společenskou hierarchii

SOUČASNÝ SYSTÉM TOLERUJE OPOZICI, DOKUD SE JEVÍ COBY NEŠKODNÁ. SVOBODA SLOVA SE MU HODÍ JEN DO TÉ MÍRY, DO JAKÉ POMÁHÁ UDRŽOVAT NEÚČINNOU ZMĚŤ OPRAVNĚNÝCH POŽADAVKŮ A NAPROSTÝCH NESMYSLŮ. POŽADAVEK SKUTEČNÉ ZMĚNY ČI JEN OBRANY PŘED MOŽNÝM NEBEZPEČÍM SÁM O SOBĚ NASTOLUJE OTÁZKU NÁSILÍ V JEHO NEJŠIRŠÍM VÝZNAMU. V 60. LETECH NAD TÍM PŘEMÍTAL FILOZOF HERBERT MARCUSE, JEHOŽ ESEJ O REPRESIVNÍ TOLERANCI JSME VYBRALI JAKO TEORETICKÝ PŘÍSPĚVEK K HLAVNÍMU TÉMATU TOHOTO ČÍSLA *EXISTENCE*.

SHOVÍVAVOST VŮČI MOCI

Tolerance je samoučelná. Předpokladem humánní společnosti je, aby násilí a potlačování bylo do té míry zmírněno, nakolik je nutné, aby člověk i zvíře byli chráněni před surovostí a agresí. Taková společnost dosud neexistuje, více než kdy jindy je cesta k ní brzděna násilím a potlačováním. Jako zastrasovací prostředek proti nukleární válce, jako policejní akce proti převratu, jako technická pomoc v boji proti imperialismu a komunismu, jako metoda uklidnění v neokolonialistických masakrech jsou násilí a potlačování hlášána, praktikována a hájena stejně od demokratických jako od autoritativních vlád, a lidé, kteří těmto vládám podléhají, bývají již nějak poučeni, že tyto praktiky musí snášet, aby byl udržěn status quo. Tolerance se rozšiřuje na politická opatření, podmínky a chování, které by neměly být tolerovány, protože brzdí, ne-li ničí šanci dospět k existenci bez strachu a bíd.

Tento druh tolerance posiluje tyranii většiny, proti které se staví skuteční liberálové. Politické místo tolerance se změnilo. Zatímco je odnímana více či méně mlčky a ve shodě s ústavou opozici, stává se vzhledem k etablované politice vynuceným chováním. Tolerance je převáděna na pasivní stav, je převáděna z praxe do nepraxe v laissez-faire ústavních nadřízených úřadů. Právě lidmi je trpěna vláda, která zase v rámci ústavních zařízení trpí opozici.

Tolerance vůči radikálně zlému se tu jeví jako dobrá, protože slouží soudržnosti celku na cestě k nadbytku nebo ještě většímu nadbytku. Shovívavost vůči systematickému ohlupování dětí stejně jako dospělých reklamou a propagandou, volná cesta nelidskému, ničivému válečnému násilí, rekrutování a výcvik zvláštních útvarů, bezmocná a blahosklonná tolerance vůči neskrývaným podvodům při nabídce zboží, vůči rozhazování a plánovanému stárnutí statků nejsou žádné deformace a odchylky, jsou podstatou systému, který podporuje toleranci jako prostředek, který vede k trvalému udržení boje o existenci a potlačuje alternativy. Ve jménu morálky, výchovy a psychologie se hlasitě pohoršujeme nad rostoucí kriminalitou mladistvých, mnohem méně hlasitě pak nad kriminalitou stále mocnějších zbraní, raket a bomb, které reprezentují dozrálý zločin celé jedné civilizace.

ILUZE DEMOKRATICKÝCH SVOBOD

Podle jedné dialektické věty určuje celek pravdu - ne v tom smyslu, že celek je před nebo nad částmi, ale tím způsobem, že jeho struktura a funkce určují každou zvláštní podmínku a vztah. A tak v represivní společnosti hrozí, že se i pokroková hnutí změni ve svůj protiklad tou měrou, jak přijmou pravidla hry. Abychom uvedli hodně rozporný příklad: výkon politických práv (jako jsou volby, psaní dopisů tisku a senátorům atd., protestní demonstrace, které se předem vzdávají práva odpovědět násilím na násilí) slouží v totálně řízené společnosti k tomu, aby tuto správu posílil tím, že dokazuje existenci demokratických svobod, které ve skutečnosti již dávno změnilly svůj obsah a účinnost. V takovém případě se svoboda (svoboda vyjadřování, shromažďování a slova) stává u nás nástrojem ospravedlňujícím poddanství. Všeobecně závisí funkce a hodnota tolerance na rovnosti, která vládne ve společnosti, v níž je tolerance praktikována. Všestranná tolerance je možná jenom tehdy, když žádný skutečný nebo údajný nepřítel nevyvolává potřebu vychovávat a cvičit lid v agresivitě a brutalitě. Pokud tyto podmínky nepřevažují, jsou podmínky tolerance „zatěžkány“: jsou charakterizovány a určovány institucionální nerovností (která je slučitelná s ústavní rovností), tj. třídní strukturou společnosti. V takové společnosti je tolerance de facto omezena na půdě legalizovaného násilí nebo potlačování (police, armáda, dozorcí všeho druhu) vládnoucími zájmy a klíčovými postavením jejich exponentů.

V rámci takové sociální struktury lze toleranci vykonávat a hlásat, a sice zaprvé jako pasivní snášení upevněných etablovaných postojů, i když jejich škodlivý vliv na lidi a přírodu je nasnadě, a zadruhé jako

aktivní oficiální toleranci, která je udělována pravici stejně jako levici, agresivním stejně jako pacifistickým hnutím, straně nenávisti stejně jako straně lidskosti. Označují tuto nestrannou toleranci do té míry za „abstraktní“ a „čistou“, pokud se zdrží toho přidat se k jedné straně - tím ovšem chrání ve skutečnosti již etablovanou mašinerii diskriminace.

Tolerance, která rozšiřovala dosah a obsah svobody, byla vždycky stranicky netolerantní k mluvčím utiskujícího statu quo. O co šlo, byl jen stupeň a míra netolerance. V pevně skloubené liberální společnosti Anglie a Spojených států byla svoboda vyjadřování a shromažďování udílena i radikálním odpůrcům společnosti, pokud nepřešli od slova k činu, od řeči k jednání.

JEN PRO „ZRALÉ“

Tím, že se spoléhala na účinná, v pozadí stojící omezení, mohla zdánlivě působit jako všeobecná tolerance. Ale již liberalistická teorie postavila toleranci důležitou podmínku: měla „platit jen pro lidi zralé“. John Stuart Mill nemluví jen o dětech a nedospělých, rozvádí blíže: „Jako princip není svoboda použitelná, dokud nenastane doba, kdy lidstvo dosáhne schopnosti vyvíjet se svobodnou a rovnou diskusí.“ Před touto dobou jsou lidé ještě barbary a despotismus je legitimní forma ovládnutí barbarů za předpokladu, že směřuje k tomu, aby se vyvíjeli do vyššího stadia, a jeho prostředky jsou ospravedlnitelné, jestliže k tomuto cíli skutečně vedou. Často citovaná Millova slova obsahují málo známou implikaci, na níž závisí jejich smysl: vnitřní vztah svobody a pravdy. V jednom smyslu je pravda účelem svobody a svoboda musí být pravdou určena a ohraničena. V jakém smyslu může nyní svoboda existovat kvůli pravdě? Svoboda je sebeurčení, autonomie - to je téměř tautologie, ale tautologie, která vyplývá z celé řady syntetických úsudků. Předpokládá schopnost určovat svůj vlastní život: předpokládá, že jsme schopni rozlišovat, co máme dělat a co nedělat, co chceme podstoupit a co nechceme podstoupit. Ale subjektem této autonomie nikdy není náhodné soukromé individuum takové, jaké právě současně a náhodou je, naopak, je to individuum jako lidská bytost, která je schopna být svobodná s ostatními. A problém umožnit takovou harmonii mezi individuální svobodou a tím ostatním nespočívá v tom najít kompromis mezi konkurenty, mezi svobodou a zákonem, mezi všeobecným a individuálním zájmem, veřejným a soukromým blahem v etablované společnosti, nýbrž v tom dosáhnout takové společnosti, v níž člověk není zotročen institucemi, které sebeurčení již předem omezují.

Svoboda je osvobozování, je to specifický historický proces v teorii i praxi a má jako takový svá oprávnění a svá nedopatření, svou pravdu a svou faleš.

Nejistota šance při tomto rozeznávání neodstraňuje historickou objektivitu, vyžaduje ale svobodu myšlení a vyjadřování jako podmínky k nalezení cesty ke svobodě - vyžaduje toleranci. Tato tolerance se ovšem nemůže chovat stejně ke každému obsahu vyjádřenému ať slovem či činem. Nemůže chránit falešná slova a nesprávné činy, které průkazně odporují možnostem osvobození. Taková nerozlišující tolerance je oprávněná v neškodných debatách, při zábavě, v akademických diskusích; je nezbytná ve vědeckém provozu, v soukromém náboženství. Ale společnost nemůže jednat bez rozdílu tam, kde je ve hře zajištění mírové existence, svoboda a štěstí, zde nemohou být určité věci řečeny, určité politická opatření navržena, určité jednání dovoleno, aniž by se tolerance stala nástrojem k trvání poddanství.

MLUVIT MOŽNO, JEDNAT NE

Tolerance svobody slova je cestou příprav a pokračování osvobozování ne proto, že neexistuje žádná objektivní pravda a osvobození musí být nutné kompromisem mezi mnohosti názorů, nýbrž proto, že existuje objektivní pravda, která může být odkryta a zprostředkována jen tak, že se dozvíme a pochopíme, co je a co se má udělat k zlepšení osudu lidstva. Tato veřejná a historická „povinnost“ není bezprostředně zřejmá, neleží na dlaní: musí být odkrývána tím, že daný materiál bude „řezán“, „štěpen“, „lámán“, čímž budou odděleny právo a příkoří, dobré a špatné, správné a falešné. Subjektem, jehož „zdokonalení“ je závislé na progresivní historické praxi, je každý člověk jakožto člověk a univerzalita se reflektuje v diskusi, která a priori nevylučuje žádnou skupinu, žádné individuum. Ale i tento všeobjímající charakter liberalistické tolerance spočíval, přinejmenším v teorii, na zásadě, že všichni lidé jsou individua, která by se mohla naučit sama naslouchat, vidět a cítit, rozvíjet vlastní myšlenky, pochopit své skutečné zájmy, práva a schopnosti, a to i proti etablované autoritě a veřejnému mínění. Všestranná shovívavost je pochybná, když její racionální základna již netrvá, když se tole-

rance předpisuje manipulovaným a školeným individuům, která opakují názory svých pánů jako své, pro něž se heteronomie stala autonomií.

V systému ústavně zaručených a vykonávaných občanských práv a svobod jsou opozice a odlišné názory snášeny, pokud nepoužívají násilí, pokud nevolají po násilném převratu a pokud tento převrat není organizován. Základem toho je předpoklad, že etablovaná společnost je svobodná a že každé zlepšení, ba i změna společenské struktury a hodnot by se normálně uskutečnila a mohla být připravena a přezkoumána v svobodné a rovnoprávné diskusi na otevřeném fóru myšlenek a statků. Teoreticky bychom mohli zkonstruovat stát, v němž by se množství různých tlaků, zájmů a autorit vzájemně vyvážilo a vedlo ke skutečné společnosti a rozumnému zájmu. Taková konstrukce se ale špatně hodí ke společnosti, v níž rozdělení moci je a zůstává nerovné a různá váha těchto moci se ještě zvyšuje, dají-li se každá svou cestou. Hodí se sem ještě méně, jestliže se rozmanitost tlaků sjednotí do mohutného celku a přitom jednotlivé vyrovnávající moci integruje na základě stoupajícího životního standardu, stoupající koncentrace moci. Dělníci, jejichž skutečný zájem je v rozporu se zájmem vedení podniku, obyčejný konzument, jehož zájem je opačný než zájem producenta, intelektuál, jehož povolání je v konfliktu s jeho chlebočárkem, vidí pak, že se podřizují systému, vůči němuž se jeví bezmocná a nerozumní. Idea použitelných alternativ uniká do velmi utopické dimenze, ve které je také doma, neboť svobodná společnost je vskutku nerealistická a podstatně odlišná od všech stávajících společností. Jakékoliv zlepšení, které může nastoupit v „normálním chodu událostí“, bez převratů, bude zlepšením, které leží ve směru určeném partikulárními zájmy, kontrolujícími celek.

Z téhož důvodu se za optimálních podmínek povolí menšinám, které usilují změnit celek, aby uvažovaly a diskutovaly, mluvily a shromažďovaly se, a ony zde budou stát neškodné a bezmocné vůči převládající většině, která se staví proti kvalitativní společenské změně. Tato většina je pevně zakotvena ve stoupajícím uspokojování potřeb stejně jako v technologickém a duševním glajchšaltování, které dokazují všeobecnou bezmocnost radikálních skupin v dobře fungujícím společenském systému.

NADBYTEK DISKUSE

Ve společnosti nadbytku vládne i nadbytek diskuse a v etablovaném rámci je dalekosáhle tolerantní. Všechna stanoviska lze slyšet: komunisty a fašisty, levičáka a pravičáka, bílého a negra, bojovníka za ozbrojení i za odzbrojení. Dále, při debatách v masových komunikačních prostředcích se zachází s toužé úctou s pitomým názorem jako s názorem inteligentním, neinformovaný smí mluvit stejně dlouho jako informovaný a propaganda jde ruku v ruce s výchovou, pravda s falší. Tato čistá tolerance smyslu i nesmyslu je hájena demokratickým argumentem, že nikdo, ať skupina nebo individuum, nemá patent na pravdu a není s to určit, co je právo a co bezprávi, co je dobré a co špatné. Proto musí být všechny spolu soutěžící názory předloženy lidem k úvaze a výběru. Ovšem demokratický argument v sobě nese onu nutnou podmínku, že totiž lidé musí být schopni uvažovat o něčem na bázi poznání, aby jim byly přístupny ty pravdivé informace, jejichž hodnocení musí vyplynout z autonomního myšlení.

V současném období je tento argument stále problematičtější, protože demokratický proces sám je problematičtější. Osvobozující síla demokracie byla v šanci, která dovolovala odlišné názory stejně v individuální jako ve společenské rovině, v její otevřenosti vůči kvalitativně jiným formám vlády, kultury, práce a lidské existence vůbec. Ale koncentrací politické a ekonomické moci a integrací opačných stanovisek společnosti, která užívá techniku jako nástroj nadvlády, je efektivní odklon brzděn tam, kde by bez omezování mohl vznikat: ve vytváření názorů, v oblasti informace a komunikace v řeči a v shromáždění. Pod panstvím monopolistických médií - která jsou sama pouhými nástroji ekonomické a politické moci - se vytváří mentalita, pro niž právo a bezprávi, pravdivost a faleš je předurčena, jakmile se dotýká životních zájmů společnosti.

Smysl slov je přísně stabilizován. Racionální diskuse, přesvědčování o opaku je téměř vyloučeno. Přístup k řeči je uzavřen těm slovům a myšlenkám, které mají jiný smysl než etablované - etablovaný reklamou stávajících moci a verifikovaný v jejich praktikách. Jiná slova mohou být sice vyslovena a slyšena, ale budou ihned hodnocena podle masivního měřítka konzervativní většiny ve smyslu veřejné řeči - řeči, která „a priori“ stanoví směr, ve kterém se myšlenkový proces pohybuje. Tím končí proces reflexe tam, kde začal: v daných podmínkách a poměrech. Tím, že potvrzuje sám sebe, odsouvá diskusní předmět rozpor, neboť antiteze ve smyslu teze je nově určena. Například teze: pracujeme pro mír; antiteze: připravujeme válku; sjednocení protikladů: příprava války je prací pro mír. Tak působí základní slovník orwellovské řeči ve smyslu apriorních kategorií porozumění: veškerý obsah je předem formulován. Tyto podmínky zbavují síly logiku tolerance, která v sobě obsahuje racionální vývoj smyslu a zakazuje jeho přerušování. V důsledku toho ztrácí přesvědčování diskusi a rovnoprávné znázornění opačných pozic snadno svou osvobozující sílu jako faktory pochopení a nabývání zkušeností. Daleko pravděpodobnější je, že posílí etablovanou tezi a alternativy vyžmátnou.

FALEŠNÁ OBJEKTIVITA

Nestrannost až do krajnosti, stejné zacházení s konkurujícími si a vzájemně konfliktními názory je vskutku základním požadavkem pro to, aby v demokratickém procesu mohlo dojít k rozhodnutí, a je základním požadavkem k určení hranic tolerance. Ale v demokracii s totalitní organizací může objektivita plnit zcela jinou funkci tím, že podporuje takový duševní postoj, který se kloní k tomu stírat rozdíly mezi pravdivým a falešným, mezi informací a propagandou, mezi právem a bezprávím. Prakticky je rozhodnutí mezi rozpornými názory provedeno dříve, než jsou proneseny a projednávány - neděje se tak spiknutím, neprovede je žádný „führer“ nebo propagandist ani nějaká diktatura, ale spíše „normální chod událostí“, který je chodem řádně řízených událostí stejně jako jím formovaná mentalita. Také zde určuje celek pravdu, aniž byla objektivita veřejně dotčena, prosazuje se rozhodnutí např. formou uveřejnění v novinách (tím, že se důležitá informace rozkouskuje a promíchá s materiálem, který k ní nepatří, nebo doplní nepodstatnými podrobnostmi, čímž se radikálně negativní zprávě dostane nenápadného místa) tím, že se umístí vedle nádherné reklamy a surové hrůzy, že rozhlasové vysílání, které sděluje fakta, je uvedeno a přerušováno mohutnou reklamou. Výsledkem je neutralizace protikladů, ovšem neutralizace, která se děje na pevné půdě strukturálního omezení tolerance a v rámci předem formované mentality. Nestranně vyjádřená tolerance slouží tomu, aby se vládnoucí intolerance a potlačování zdálo být co nejmenším, ba dokonce, aby byla zbavena viny. Pokud však má objektivita něco společného s pravdou a jestli je pravda něčím víc než věcí logiky a vědy, pak je tento způsob objektivitě falešný a tato tolerance nelidská. A jestliže je nutno prolomit etablované univerzum významu (a praxe obsažené v tomto univerzu), aby člověk byl s to zjistit, co je pravdivé a co je falešné, pak by bylo třeba odstranit tuto klamnou nestrannost. Lidé vystavení této nestrannosti nejsou žádné *tabulae rasae*, jsou školeni poměry, v nichž žijí a myslí a přes něž nevykročí. Abychom je uschopnili stát se autonomními, aby mohli sami najít, co je pro člověka v existující společnosti pravdivé a co je falešné, museli bychom je osvobodit od vládnoucího školení. To ale znamená, že trend by musel být opačný: museli by dostat informace, které by byly neobjektivní v opačném směru, neboť skutečnosti nejsou nikdy dány bezprostředně a nikdy nejsou bezprostředně přístupné: jsou těmi, kteří je přinášejí, etablovány a zprostředkovány, pravda, „celá pravda“ jde za skutečností a vyžaduje, aby se odtrhla od jejich jevů.

NEMOŽNOST ZMĚNY

Demokracie je vládní forma, která se hodí pro různé typy společností, a lidská cena demokracie je vždy a všude ta, kterou žádá společnost, jejíž vládou je. Rozsah této ceny sahá od normálního vykořisťování, chudoby a nejistoty až po oběti ve válkách, policejních akcích, vojenské pomoci, do níž se společnost pustila, atd., a ty se neomezuji na oběti uvnitř vlastní země. Takové úvahy sice nemohou nikdy ospravedlnit, že ve jménu lepší budoucí společnosti jsou vyžadovány další věcné a lidské oběti, ale dovolují vážít cenu za udržení stávající společnosti ve srovnání s rizikem, které by vzniklo při podpoře alternativ, které dávají rozumnou šanci k uklidnění a osvobození. Samozřejmě nelze od žádné vlády očekávat, že by podporovala své vlastní násilné odstranění, ale v demokracii je takové právo zakotveno v lidech (tj. ve většině lidí). To znamená, že by neměly být uzavírány cesty, na nichž by se převratu schopná většina mohla vyvíjet, a jestliže byly uzavřeny organizovaným útlakem a indoktrinací, pak jejich znovuotevření bude zřejmě vyžadovat nedemokratické prostředky. Kdo má stanovit rozdíly mezi osvobozujícími a represivními, mezi lidskými a nelidskými naukami a praktikami? Toto rozlišování není jen věcí subjektivního řazení hodnot, ale racionálních kritérií.

Zatímco je myslitelné, že zvrat trendů, přinejmenším ve výchové oblasti, by se dal prosadit samými žáky a učiteli, lze si systematické odnětí tolerance zpátečnickým a represivním názorům a hnutím představit jen jako výsledek masivního tlaku, což by skončilo převratem. Jinými slovy, předpokládalo by to obrátit trend. Ovšem odpor může pro to při zvláštních příležitostech snad připravit půdu. Převratný charakter znovunastolení svobody se objevuje nejjasněji v té společenské dimenzi, v níž falešná tolerance pravděpodobně způsobuje největší škody: v obchodu a propagaci. Trvá na tom, že praktiky plánovaného zastarávání statků, dorozumění mezi odbory a politiky establishmentu, podvodná propagace nejsou prostě shora ukládány pasivní široké mase, nýbrž jsou jí trpěny - zejména od konzumentů. Bylo by však směšné mluvit o tom, že by tolerance měla být upřena těmto praktikám a jimi podporovaným ideologiím, neboť patří k základně, na níž spočívá represivní společnost. Jejich odstranění by bylo onou totální revolucí, která je touto společností tak úspěšně bržděna.

OTÁZKA NÁSILÍ

Diskutovat o toleranci v takové společnosti znamená nově zkoumat skutkovou podstatu násilí a tradiční rozlišování násilné a nenásilné akce. Diskuse by neměla být předem zamlžována ideologiemi, které slouží

zvěčnění násilí. I v pokročilých centrech civilizace fakticky vládne násilí: je prováděno policií, ve věznicích a blázincích, v boji proti rasovým menšinám, obránci „svobodného světa“ je zanášejí do zaostalých krajín. Samozřejmě toto násilí rodí nová násilí. Ale vzdát se tohoto násilí tváří v tvář násilí daleko silnějšímu je jedna věc, a vzdát se násilí proti násilí je věc jiná. Nenásilnost bývá slabým normálně nejen kázána, nýbrž vnučována - je spíše nutností než čností a normálně vážně nebrzdí zájmy silného. (Je případ Indie výjimkou? Tam vyrostl pasivní odpor ve velkém rozsahu a rozrušoval nebo hrozil rozrušit hospodářský život země. Kvantita se změnila v kvalitu: v takovém rozsahu není pasivní odpor již pasivní - přestává být nenásilným. Totéž platí pro generální stávkou.) Robespierrovo rozlišování mezi terorem svobody a despotismem a jeho morální zkrášlování prvního patří k těm nejpřesvědčivějším prokletým blouzněním, i když bílý teror byl krvavější než rudý. Srovnávací posouzení různých společenských systémů podle počtu jejich obětí by znamenalo kvantifikující postup, který by ozřejmil hrůzu způsobenou lidmi, kteří udělali z násilí nutnost. Vzhledem k historické funkci existuje rozdíl mezi revolučním a reakčním násilím, mezi násilím utlačovaných a utlačovatelů. Viděno eticky: obě formy násilí jsou nelidské a přinášejí neštěstí - ale odkdy se tvoří historie podle etických měřítek?

Měli bychom pochopit, že pokud násilí začalo tohoto večera, pokud vykořisťování ani útlak nikdy neexistovaly na této zemi, může veřejně vyhlášené nenásilí uklidnit spor. Ale jestliže je celý režim až po vaše nenásilné myšlenky podmíněn tisíciletým útlakem, vaše pasivita neslouží ničemu jinému než tomu, že vás postaví po bok utlačovatelům.

DEMOKRACIE V RUKOU HRSTKY

Právě tento pojem falešné tolerance a rozlišování oprávněných a neoprávněných hranic tolerance, progresivní a regresivní indoktrinace, revolučního a reakčního násilí vyžaduje, aby byla stanovena kritéria jejich platnosti. Tato měřítka musí předcházet všem ústavním a zákonným kritériím, která jsou vytvářena a používána v stávající společnosti, neboť takové definice předpokládají sama měřítka svobody a potlačování jako použitelná nebo nepoužitelná v té které společnosti: jsou specifikací všeobecných pojmů. Kým a podle jakých měřítek lze dosáhnout politického rozlišení mezi pravdivým a falešným, mezi progresivním a regresivním, a jak obhájit jejich platnost? Tvrdím, že otázku nelze zodpovědět pomocí alternativy demokracie a diktatury, podle níž si v diktatuře jedno individuum nebo jedna skupina přisvojí rozhodování bez účinné kontroly zdola. Historicky i v těch nejdemokratičtějších demokraciích ona životně důležitá rozhodnutí, která se týkají společnosti jako celku, jsou podle ústavy nebo fakticky provedena jednou nebo více skupinami, aniž by lidé prováděli jakoukoli účinnou kontrolu. Ironická otázka, kdo vychovává vychovatele (tj. politické vůdce), platí také pro demokracii. Jediná opravdová alternativa k diktatuře a její negace by byla (z hlediska této otázky) společnost, v níž by se „lidé“ změnili v autonomní individua, která jsou osvobozena od represivních požadavků boje o život v zájmu vrchnosti, a jako takto osvobození lidé by volili svou vládu a určovali svůj život. Taková společnost neexistuje. Zatím musí být tato otázka projednávána abstraktně - nikoli v abstrakci od historických možností, ale od realit vládnoucích společností. Reálné možnosti lidské svobody se vztahují k dosaženému stupni civilizace. Závisí na materiálních a duchovních zdrojích, disponibilních na tom kterém civilizačním stupni, lze je do značné míry kvantifikovat a vypočítat. Platí to na stupni pokročilé průmyslové společnosti, pro nejracionalnější způsoby, jak využít tyto stroje a rozdělovat společenský produkt při přednostním uspokojování životních potřeb za minima tvrdé práce a nespravedlnosti. Jinými slovy: je možné určit směr, v němž musí být změněny vládnoucí instituce, politické praktiky a názory, aby vzrostla šance míru, který není identický se studenou válkou, stejně jako uspokojení potřeb, které neříže z chudoby, útlatu a vykořisťování. Je tudíž také možné určit politické praktiky, názory a hnutí, které této šanci prospějí, a ty, které by spěly k opaku. Útlak regresistů je předchozí podmínkou pro posílení pokrokařů. Otázka, kdo je kvalifikován určit všechny rozdíly, definice a zjištění, má nyní logickou odpověď: každý, jehož obžaloba uzrála, každý, kdo se naučil racionálně a autonomně myslet. Odpovědi na Platonovu výchovnou diktaturu je demokratická výchovná diktatura svobodných lidí. Kde společnost vstoupila do fáze totálního řízení indoktrinace, byl by to samozřejmě jen malý počet a nebyli by to vždy právě zvolení zástupci lidu. Nejedná se o problém výchovné diktatury, ale o to zlomit tyranii veřejného mínění a jejich tvůrců v uzavřené společnosti.

NÁSILÍ A POKROK

Řekl jsem, že odepření tolerance represivním hnutím ve prospěch pokročilých tendencí by bylo podle své vnitřní logiky totéž jako oficiální podpora převratu. Zdá se, že historický kalkul pokroku v sobě obsahuje dobře rozváženou volbu mezi dvěma formami politického násilí: jedno vzhledem k zákonu dosažené moci, druhé vzhledem k potenciálně převratným hnutím. Kromě toho politika nestejného zacházení bude chránit levý radikalismus proti pravému. Může být historický kalkul rozumně rozšířen na obhajobu jedné formy násilí proti druhé? Nebo lépe, existuje

nějaký historický důkaz, který směřuje k tomu, že se společenský původ a impulz násilí (vycházejí od ovládaných nebo od vládnoucích tříd, od vlastníků nebo od chudých, od levých nebo od pravých) nachází v prokazatelném vztahu k pokroku? Při všech omezeních, jaká potřebuje hypotéza, která spočívá v neuzavřené historické minulosti, se zdá, že násilí vyrostlé z povstání potlačované třídy prolomilo na krátký okamžik historické kontinuum nespravedlnosti, surovosti a mlčení, okamžik krátký, ale dost explozivní, aby dosáhlo rozšíření prostoru svobody a spravedlnosti, lepší a rovnoměrnější rozdělení bíd a potlačování ve společenském systému - krátce: pokroku civilizace. Rozhodující otázkou je, jménem a v zájmu kterých skupin se takovému násilí uvolňuje cesta.

Osvobozující tolerance bude znamenat současně intoleranci k pravickým hnutím a trpění levicových hnutí. Pokud se týče dosahu této tolerance a intolerance, musela by zasáhnout stejně do roviny jednání jako do diskuse a propagandy, do slov stejně jako do činů. Tradiční kritérium „jednoznačného a přímého nebezpečí“ se nezdá již přiměřené onomu stupni, na němž se celá společnost nalézá v situaci divadelního publika, když někdo křičí „hoří“. Je to situace, v níž v každém okamžiku může dojít k totální katastrofě, nikoli jen technickým selháním, nýbrž také racionálním chybným zhodnocením rizik nebo nerozváženou řečí jednoho z vůdců. Za dřívějších okolností bývaly řeči fašistických a nacionálněsocialistických vůdců predehrou k masakru. Odstup mezi propagandou a akcí, mezi organizací a jejím působením proti lidem se stal příliš malý. Ale realizaci slova mohlo být zabráněno dříve, než bylo pozdě: kdyby se zrušila demokratická tolerance, když budoucí vůdci začali svou kampaň, bylo by mělo lidstvo šanci vyhnout se Osvětimi a světové válce.

SPOLEČNOST V NEBEZPEČÍ

Celé postfašistické období je obdobím jednoznačného a přítomného nebezpečí. Tudíž opravdové dosažení míru vyžaduje, aby tolerance byla odňata před činem: na stupni komunikace slovem, tiskem a obrazem. Ovšem takto extrémní zrušení práva svobodného projevu a svobodného shromažďování je oprávněné jenom tehdy, když je celá společnost v krajním nebezpečí. Tvrdím, že naše společnost se v takovém stavu nouze nalézá a že se tento stav stává stavem normálním. Různé faktory a filozofie už nemohou pokojně zápasit o své přívržence a přesvědčení z racionálních důvodů: „forum idejí“ je organizováno a omezeno těmi, kteří disponují národními a individuálními zájmy. V této společnosti, v níž ideologové ohlásili „konec ideologie“, se stalo falešné vědomí všeobecným vědomím, od vlády až dolů k jejím posledním objektům. Malým a bezmocným skupinám, které bojují proti falešnému vědomí, se musí pomoci: jejich trvání je důležitější než zachování zneužívaných práv a svobod, které poskytují ústavou dovolené násilí těm, kdo tyto menší potlačují. Zatím by mělo být jasné, že vykonávání občanských práv těmi, kteří je nemají, předpokládá, že občanská práva budou odňata těm, kdo jim v jejich výkonu brání, a že osvobození zatracenců této země předpokládá nejen potlačení jejich starých, ale i nových pánů.

Že zpátečnickým hnutím bude odňata tolerance, dříve než se mohou stát aktivními, že intolerance bude používána také vůči myšlení, názorům a slovu - tyto antidemokratické představy odpovídají skutečnému vývoji demokratické společnosti, která rozrušila bázi pro všeobecnou toleranci. Podmínky, za nichž se tolerance může opět stát osvobozující a humanizující silou, je třeba znovu vytvořit. Když tolerance bude v první řadě sloužit ochraně a udržování represivní společnosti, když usiluje o to, aby neutralizovala opozici a lidi imunizovala vůči jiným a lepším životním formám, pak se tolerance zvrhává. A když tato perversze začíná již v duchu individua, v jeho vědomí, v jeho potřebách, když se ho zmocňují heteronomní zájmy dříve, než rozpozná své otroctví, pak musí úsilí působící proti jeho odlidštění začít u vstupu tam, kde falešné vědomí dostává formu - musí začít tím, že skončí s hodnotami a předobrazy, které toto vědomí žije. To je samozřejmě cenzura, dokonce předcenzura, a to taková, která se často obrací proti té více či méně skryté cenzuře, která proniká masovými médii. Tam, kde falešné vědomí převládá v národním a masovém chování, přechází téměř okamžitě do praxe: uklidňující odstup mezi ideologií a skutečností, mezi represivním myšlením a represivním jednáním, mezi rozvratným slovem a rozvratným činem se nebezpečně zkracuje. Tak může průlom do falešného vědomí přinést archimedovský bod pro rozsáhlejší emancipaci, ovšem na nekončném malém místě - ale na rozšíření takových míst závisí šance změny.

EMANCIPACE

Síly emancipace nejsou svým významem srovnatelné se společenskou třídou, která na základě své materiální situace netrpí falešným vědomím. Tyto síly jsou dnes beznadějně rozptýleny ve společnosti jako bojující menšina a izolované skupiny, často v opozici ke svému vlastnímu vedení. V celé společnosti musí být teprve znovuvytvořen duchovní prostor pro odmítnutí a reflexi. Úsilí o emancipaci, zavržené řízenou společností, se stává abstraktním. Redukuje se na to, že umožňuje uznat, co se děje, že osvobozuje řeč od tyranie orwelovské syntaxe, vyvíjí pojmy odpovídající realitě. Více než kdy jindy platí věta, že pokrok svobody vyžaduje pokrok ve vědomí svobody. Kde se duch stal subjektem-

-objektem politiky a jejích praktik, tam se duchovní autonomie, úsilí o svobodné myšlení stává věcí politické výchovy. To znamená, že dříve neutrální, bezcenné, formální momenty učení a vyučování se stávají na vlastní pěst a vlastním právem politickými: učit se, poznat a pochopit celou pravdu znamená v každém ohledu radikální kritiku, intelektuální převrat. Ve světě, v němž jsou lidské potřeby a schopnosti bržděny nebo obráceny ve svůj opak, vede autonomní myšlenka k opačnému světu: k protikladu a obrácenému obrazu etablovaného světa. To, že duch je předem omezen, znevažuje nestrannost a objektivitu: když se student nenaučí myslet opačným směrem, bude mít sklon zařadit skutečnosti do panujícího rámce hodnot. Učenost, to znamená získávání a zprostředkování znalostí, zakazuje izolovat fakta od souvislosti s celou pravdou. K pravdě bytostně patří uznání děsivého rozměru, v němž je historie dělána vítězi a pro ně je zaznamenávána, to znamená rozměru, v němž historie byla pokračujícím útiskem. A tento útlak je obsažen ve faktech, která sama dosazují. Tím jsou samy zatíženy negativní hodnotou své skutkovosti. Zacházej s velkými křížáckými taženými proti humanitě jako se zoufalými boji za humanitu znamená neutralizovat jejich celou historickou funkci, smířovat katy s jejich obětmi. Taková klamná neutralita slouží k tomu reprodukovat ve vědomí lidí podrobení osanství vítězů. Také zde je při výchově těch, kteří nejsou ještě zcela integrováni, ve vědomí mladých lidí, nutno teprve připravit půdu pro osvobozující toleranci.

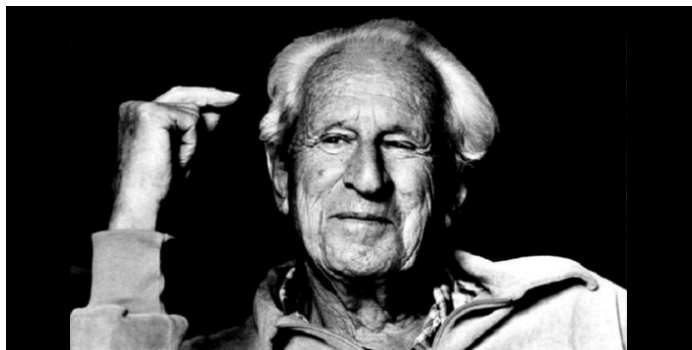
„Odcizení“ je trvalý a podstatný prvek identity, je objektivní stranou subjektu - a ne, jak se dnes předstírá: nemoc, psychologický stav. Freud znal plně rozdíl mezi progresivním a regresivním, osvobozujícím a ničivým potlačením. Sebeuskutečnění vyžaduje odstranění obou, podporuje bytí v bezprostřednosti, která je v represivní společnosti špatnou bezprostředností. Izoluje individuum od jedné dimenze, v které by mohlo nalézt sama sebe: od jeho politického bytí, které je jádrem jeho celého bytí. Místo toho dodává odvahu nonkonformismu, svěbytnosti ve směrech, které se nijak nedotýkají skutečných potlačovacích masinérií společnosti, naopak je dokonce posilují tím, že jinou než privátní a osobní, a tedy skutečnou opozici nahrazují uspokojením z privátní a osobní rebelie.

PRÁVO NA ODPOR

Změněná sociální struktura má sklon oslabovat účinnost tolerance vůči odchylkám a opozičním hnutím a posílit ji vůči konzervativním a reakčním silám. Rovnost tolerance se stává abstraktní, nepravou. S faktickým ústupem nesouhlasných sil ve společnosti je opozice izolována do malých, často vzájemně soupeřících skupin, které jsou i tam, kde jsou tolerovány uvnitř úzkých hranic, jak je vytyčuje hierarchická struktura společnosti, bezmocné, protože zůstávají uvnitř těchto hranic. Ale ona jim udělována tolerance je klamná a podporuje glajchšaltování.

Žádné „právo odporu“ proti ústavní vládě, kterou zastává většina obyvatelstva, neexistuje pro žádnou skupinu ani individuum, a takové právo ani existovat nemůže. Ale myslím, že pro utlačované a přemožené menšiny existuje „přirozené právo“ na odpor, právo užít nezákonné prostředky, jakmile se zákonné ukázaly jako nedostatečné. Zákon a pořádek jsou vždy a všude zákonem a pořádkem těch, kteří chrání etablovanou hierarchii. Ti, kteří pod nimi trpí a bojují proti nim, protože chtějí být lidmi, začínají použitím násilí novým řetěz násilných činů, nýbrž rozbíjejí ten, který je etablován. Protože budou bití, znají riziko, a jsou-li ochotni zít ho na sebe, nemá nikdo třetí, a tím méně vychovatel a intelektuál, právo kázat jim zdrženlivost.

Překlad originálu převzat z knihy *Studenti a ideologie na Západě* (Praha 1969). Redakčně upraveno a kráceno.

Herbert Marcuse (1898-1979) byl německo-americký filozof a sociolog, profesor na Kalifornské univerzitě a od poloviny 60. let také na Svobodné univerzitě v Berlíně. V roce 1933 musel z rodného Německa pro svůj židovský původ a levicové názory emigrovat a usadil se v USA. Jeho kniha, nazvaná *Jednorozměrný člověk* (česky vyšla v roce 1991), se stala jedním ze základních textů studentského hnutí 60. let a patří tak dnes mezi Marcuseho nejznámější texty.

NESMÍME PŘIVYKAT ÚTLAKU

TEXT, KTERÝ NÁM PRO *EXISTENCI* KRÁTCE PŘED SVÝM ZATČENÍM POSKYTL NÁŠ KAMARÁD IGOR.

Pro víceméně vzdělanou společnost v celém světě je systém kontroly a ovládnutí podobný vzduchu, bez kterého se - jak známo - člověk neobejde.

Vysvětlit takovým lidem možnou alternativu je téměř nemožné. Nikdo si jí zkrátka nevšímá. Neprojde clonou dogmat a mýtů, které ustavil systém a jeho stoupenci za těch několik tisíc let existence. Žádný argument nedokáže tuhle clonu lži, budovanou v člověku už od dětství, prostoupit. Ale co je blíž pravdě? Spěch a naivita všech antiautoritářů, nebo omezenost a strnulost přívrženců systému?

Argumentů odmítajících nutnost kontroly „shora“ je víc než dost. Řada vědeckých, filozofických a dokonce uměleckých textů nám ukazuje, jak často jsou jistoty, kterými nás krmí od mala, iluzemi vytvořenými proto, aby spoutaly osobnost a v základu zničily jakékoli pokusy vzít život do vlastních rukou. Po mnoho generací nacházela antisystémová tradice v různých podobách své stoupence. Zkušenost fašismu a bolševismu umožnila celému světu zjistit, kam vede totalitní kontrola.

Přestože je akceptována idea, že totalitarismus je zlo, všichni ustupují jeho formě, kterou je „právní stát“. Od všemožných zastánců systému se na antiautoritáře sypou argumenty bránící existující pořádek, a za těmito argumenty je cítit přijetí systému, dokonce ne jako racionálně zdůvodněného konstrukt (málokdo z nich četl Platona nebo Hobbese), ale jako nějaké mystické nutnosti, již se člověk ve své „přirozené“ nedokonalosti vzdát nemůže. Veškerá naděje se vkládá do toho, že je možné vybudovat nějaký „ideální“ konstrukt, v němž bude člověk přiměřeně utiskován, ale přitom chráněn a zajištěn. Něčím to připomíná idylu z antiutopického Huxleyho románu *Překrásný nový svět*, s jeho uměle spokojenými kastami. Ovšem kde je aspoň jediný důkaz vývoje k těhle idyle? Za mnohá léta systém vyměnil formy vlády a typy sociálních institucí, ale podstata zůstala původní. Boj o kontrolu se už vede nejen za pomoci popravíšť a inkvizice, ale mnohem jemnějšími metodami dohledu a výchovy k určitým hodnotám. Zdánlivě teď můžeme svobodně kritizovat mocné tohoto světa, ale při nepatrném nebezpečí pro systém se už nevyhneme represím. Ty jsou oprávněné pro jakýkoli systém, i když se stále častěji nabízí závěr, že nejsou různé systémy. Demokracie, monarchie, fašismus nejsou ani tak různé typy, ale různá stadia a masky jednoho a téhož jevu.

Dalo by se dlouho odkazovat na spory o tom, že „zase jen jiný systém může překonat ten stávající“, ale to vlastně připomíná pohádku o netvorovi: hrdina, který nad ním zvítězil, se sám stal netvorem. A problém není v lidech - monarcha s těmi nejlepšími úmysly lidí trestá stejně. Jde o formu, která časem neumožňuje volbu dokonce ani „vládnoucím“, a proto nevěříme ve spravedlivé politiky.

Nicméně logika obyčejných lidí je jasná. Jaké myšlení lze čekat u člověka, který vyrostl na filmech o válkách impérií a o světové historii, v níž bylo místo jen pro „velké lidi“? Obyčejnému člověku se tak důkladně určuje to nejnižší místo a už od malička si zvyká na to, že to považuje za normu, dokonce za dobro.

Připomeňme počátek humanistického hnutí, které pozvedlo člověka na úroveň boha. Ale kde jsou ti lidé? Bůh je mrtev a jeho velkolepý stín, nedovolující obyčejným „smrtelníkům“, aby se realizovali, byl najednou překryt dalším Leviatanem, který byl vždycky nablízku. Systém se stal novým náboženstvím, novým božstvem, jehož existence je zřejmá jak tesařům, tak vědcům. Jeho existence není zpochybňována „solidními“ lidmi, protože to materiálně nejde. A bludaři, kteří jsou ochotni zpochybňovat nutnost tohoto konstrukt, jsou postaveni na hranici nebo exkomunikováni, dnes už ovšem formou represí a nepochopení okolí. Argumenty na obranu systému se časem staly natolik nelogickými jako argumenty o existenci boží.

Rozhodně jsme všichni na systém zvyklí. Narodili jsme se v něm a nepamatujeme si jinou variantu. Naše situace je dokonce horší než u hlavního hrdiny Orwellova *1984* - jeho paměť aspoň nabízela obrazy z dětství... Naše paměť tuhle možnost nemá.

Ale tenhle systém útlaku neexistoval vždy a nebude tu navždy, žije, jen dokud je podporován lidmi, a za přiživování diskuse o „nedokonalosti lidstva“ prodlužuje své trvání.

Jen důvěra ve vlastní síly, v možnost najít pravdu a žít ve shodě s jinými může odstranit tenhle bludný kruh. Určeny máme jen dvě věci: narození a smrt, a vše, co se odehrává mezi těmito dvěma body, je v naší kompetenci. Žádný cíl v životě není jistý kromě toho, který si člověk vytyčí pro sebe, a není vlastní svobody bez svobody ostatních. Všichni veslujeme na jedné loďce a na každém z nás a všech společně závisí směr, kterým pluje.

TOHLE NENÍ MAJDAN

Anarchisté o sociálních protestech v Arménii

PROTESTY V ARMÉNII ZAČALY KONCEM KVĚTNA (KVŮLI OHLÁŠENÉMU ZDRAŽENÍ ELEKTRINY) A OD URČITÉ CHVÍLE NABRALY UDÁLOSTI TAKOVÝ SPÁD, ŽE INFORMACE O NICH ZASTARÁVALY, JEŠTĚ NEŽ BYLY ZVEŘEJNĚNY. ZATÍMCO KORPORÁTNÍ MÉDIA STANDARDNĚ INFORMOVALA JEN O STŘETECH S POLICIÍ NEBO „ZNALECKÝ“ STRAŠILA UJIŠTĚNÍMI, ŽE SE JEDNÁ O DALŠÍ MAJDAN, NA KONCI ČERVNA UŽ LIDÉ V JEREVANU VYPÍSKALI PRAVICOVÉ ORGANIZÁTOŘY PROTESTŮ A ZFORMOVALO SE LIDOVÉ PLÉNUM NA PRINCÍPECH PŘÍMÉ DEMOKRACIE. POLICIE TRADIČNĚ OD ZAČÁTKU PRŮBĚŽNĚ ZASAHOVALA SILOU, ZATÝKALA A POSÍLALA MEZI DEMONSTRANTY DESÍTKY TAJNÝCH. K CHARAKTERU PROTESTŮ SE V JEJICH PRŮBĚHU VYJADŘOVALI ARMÉNŠTÍ ANARCHISTÉ, JEJICHŽ POHLED ZDE ZPROSTŘEDKOVÁVÁME.

POPLATKY

Důvody protestů v Jerevanu nelze pochopit bez vysvětlení ekonomické situace Arménie. Za poslední dva roky vzrostly ceny za veřejné služby takovým způsobem, že v zimních měsících musí lidé platit víc, než činí životní minimum (to je dnes v přepočtu zhruba 95 dolarů) nebo minimální mzda (zhruba 100 dolarů). A to je řeč o průměrné částce. Důchodci to mají ještě složitější, protože minimální důchod odpovídá zhruba 40 dolarům. Zdaleka ne všichni mají zavedený plyn a ten je také drahý. Cena pro spotřebitele je dvakrát vyšší než nákupní cena plynu na hranicích země.

Je také třeba připomenout, že elektrická energie se nemá zdrazit poprvé. Během dvou let se cena stále zvyšovala a teď vláda rozhodla o dalším, tentokrát 40% zdražení, aby prý umořila nahromaděné dluhy vůči Elektrickým sítím Arménie, které už třetí rok patří ruskému energetickému holdingu Inter RAO. Tato situace vedla k první vlně protestů. Lidé šileli z toho, jak jsou vysáváni.

DO ULIC

První, kdo koncem května vyzýval lidi, aby vyšli do ulic, byla iniciativa Ne krádeži, která vznikla z hnutí proti zvyšování cen za veřejnou dopravu v roce 2014, ovšem teď už to byli jen pravicoví odštěpenci od původního hnutí. Kdybychom se ostatně podívali na jejich historii, zjistíme, že to byli ti, kteří vždy vedli kompromisní politiku a účastníci se rozhovoru, na něž se podle většiny přistoupit nemuselo.

Tihle lidé vytvořili na Facebooku událost a 27. května se na hlavní třídě města uskutečnil protestní pochod. Byl velmi různorodý. Hned na začátku se zdálo, že akci si přisvojili nejružnější levičáci: umělci vytvořili bannery a my jsme se pokoušeli udávat tón skandování. Ovšem v určité chvíli organizátoři spolu s dalšími pravičáky pochopili, co se děje, vytáhli víc arménských vlajek, začali mluvit o „svobodné a nezávislé Arménii“, zpívat hymnu a další nacionálně-vlastenecké písně. Tehdy to všechno ale ještě nic neznamenalo. Chtěli spíš jenom ukázat svoji nespokojenost a podle možnosti i sebe.

Pochod skončil na náměstí vedle Opery, kde se jeho účastníci shodli na obecném požadavku „Už ani halič“ a rozhodli se, že další akce bude

Jerevan

19. června. Mezitím vláda ustavila zvláštní komisi, která oznámila, že to nebude 40 procent, že to by bylo překročení stanovené kvóty. A že to bude jen 16,7 procenta - tak jsou hodni. To už se však lidé stihli zapojit do hnutí, zorganizovat se - a kývnout na takové milodary už nemohli. V pátek 19. června obyvatelé Jerevanu znovu vyšli do ulic.

Je důležité dodat, že ještě v době prvního pochodu začaly menší akce i mimo hlavní město. Byla to spíš spontánní podpora než výsledek mobilizačního úsilí nějakých aktivistických skupin. Všichni ale viděli, že z toho může něcozejít. Zřejmě se to stalo i pro nás.

TŘÍDA MARŠÁLA BAGRAMJANA

Na další akci jsme se také rozhodli vystoupit jako aktivní subjekt. Zformovali jsme autonomní anarchistický blok, přinesli jsme černorudé a černofialové prapory a hlavně své letáky s požadavkem vyvlastnit dodavatelskou společnost. Jenže na místě nám sdělili, že pochod nebude a bude stávka vsedě. Organizátoři vyzývali lidi, aby zůstali na místě. Žádná společná diskuse, kterou na začátku slíbili, se ale nekonala a přítomní s tím nebyli spokojeni. Začalo to spíš připomínat opoziční mítinky, jen s menší účastí. Proto sem ovšem lidé nepřišli. Pochod se tedy nekonal a bylo oznámeno ultimátum vládě a čtyřdenní stávka.

Během stávky se k nám dost divně chovala policie. Zástupce velitele policie Jerevanu Osipjan pravidelně varoval: Jsou mezi vámi anarchisté a chystají provokace. Lidi na to ale neskočili.

A co se stalo 22. června? To už organizátorům docházelo, že neuspěli. Ono se za ty čtyři dny nic kromě písní a tanců nekonalo. Smysl takové stávky je pro lidi čím dál tím nepochopitelnější. Aby tedy neztratili úplně všechno, museli se vydat vyjednávat s prezidentskou administrativou. Bylo to všechno nepromyšlené, neprodiskutované, ale lidi šli a na Bagramjanově třídě už na ně čekaly policejní kordony s obrněnými transportéry a vodními děly.

Shromáždění tak začalo přímo tam, ale organizátoři jako ostatně už předtím nedali nijak

najevo co dál. Zase začaly písně a tance. Pokusili se dokonce vrátit shromáždění zpátky k Opeře, ale to se jim nepodařilo. Většina lidí už nehodlala nikam odejít, odmítala je poslouchat a normálně je vypískali. Shromáždění zůstalo stát a na víc než 24 hodin se začalo sebeorganizovat.

Taková atmosféra byla zčásti vyvolána samotným místem. Bagramjanova třída má jistý zvláštní statut - je na ní státní parlament, prezidentské sídlo, Ústavní soud a další státní instituce. I za jediný piket tu můžou člověka sebrat. Navíc souvisí s předchozími masovými protesty kvůli volbám, kdy sem opozice šla se stejným velkým počtem lidí, ale v poslední chvíli to otočila. Lidi si zkrátka řekli, jednou jsme sem už došli, tak je to poslední stadium rizika, revoluce už začala a cesta zpátky není.

CIVIL I UNIFORMA

K ránu zůstalo na ulici tak tři sta lidí, ale jak začalo svítat, rychle jich přibývalo. Nejdřív jsme z toho měli radost. Jen se všichni ti noví dost mračili, kdovíproč stáli ve skupinkách stranou a nepospíchali, aby se přidali k sedícím demonstrantům. Brzy bylo jasné, že jsou to tajní fízlové. V jednu chvíli někdo poprosil všechny, co nejsou policajti, aby si sedli do kruhu. Ani ne za pár minut právě na místě těch ranních partiček začala strkanice a najednou zahájili útok uniformovaní policajti. Pustili na nás vodní dělo.

Při prvním náporu vody z vodního děla zůstali lidé sedět. Při druhém už to bylo nepříjemné a většina jich začala utíkat. Tehdy nám došlo, že prakticky ze všech stran na nás běží policajti a snaží se nás náhodně mlátit. Část lidí zadrželi přímo tam, část se oddělila, ale hned kousek dál už na ně čekala nová skupina policajtů. To už byla každá další dávka z vodního děla silnější. Když vodní dělo zastavili, nastoupili těžkooděnci.

Zadržené mlátili. Ne přímo na ulici, zatáhli je do průjezdů. Ne před kamerami. Nevynechali ani novináře, k těm se chovali stejně jako k ostatním protestujícím, rozbíjeli jim fotoaparáty a kamery a brali jim pořízené záběry. Ted'

tudíž není k dispozici víc než tak tři čtyři záznamy těch událostí.

Celkem zadrželi 237 lidí, to znamená převážnou většinu těch, kteří tam byli. Drželi je osm až dvanáct hodin.

PRVNÍ BARIKÁDA

Když se informace o událostech na Bagramjanově třídě dostaly do médií, zvedl se obrovský křik. Policejní brutalita není samozřejmě pro Arménii něčím neobvyklým, byly tu události z 1. března, kdy se protestovalo proti volebním podvodům, policie použila ostré náboje, bylo tam několik mrtvých. Teď se ale začalo mluvit o nepřiměřenosti násilí. Policie zaútočila na nevelkou skupinu lidí, kteří prostě seděli na ulici.

Tentokrát násilí vzbouřilo celou společnost. Na ulicích, v autobusech, v obchodech lidé mluvili jen o tom. Video ze zásahu bylo masově sdíleno na Facebooku. A už v šest hodin večer bylo náměstí vedle Opery zaplněné lidmi. Všechny je to naštvalo. Přicházeli „chlápci z předměstí“ podpořit své známé nebo známé svých známých, které policie napadla. Byla to nejradikálněji naladěná část hnutí. Dočkali se propuštění všech zadržených a zástup se vydal k místu střetu. Na policajty, co tam stáli, letělo pár lahvi (tedy jen plastových), ale dostat se přes ně nikdo nezkoušel. Všem bylo jasné, že zůstaneme tam. Po nějaké době začala skupina lidí, které nikdo neznal, tahat kontejnery na odpad a postavili první barikádu, která se stala základem hranice mezi policií a protestujícími.

PROCES ORGANIZOVÁNÍ

Do té doby se opoziční síly protestů prakticky neúčastnily a posílaly tam v lepším případě část mládeže, ale od 23. června se na akcích začali objevovat politici a další VIP osoby. Ale zapojili se na úrovni „živého štítu“, když zabrali prostranství mezi barikádou a policií. Najednou jich byla skoro stovka. Je fakt, že nikdo z nich si nezkoušel stoupnout na odpadkové kontejnery a říct: „Tak jsem tady.“

Ani mezi organizátory nebyla jednota a pravidelně si mezi sebou začínali znova rozdělovat moc. Někdo navrhoval ustavit výbor, který bude odpovědný za přijímání všech rozhodnutí, protože lidé o všem rozhodovat nemůžou. Naštěstí ho vypískali. Jiní říkali, že jsou hrdinové, protože si odseděli sedm hodin na fízlárně nebo si z protestů odnesli zlomenou ruku, a to znamená, že rozhodovat mají oni. Z toho taky nic nebylo. Většina lidí je poslala do háje.

„Ulice“ sehrála nemalou roli v tom, že protesty zůstaly nekompromisní. Od 22. června chodil za demonstranty zástupce šéfa nebo sám šéf jerevanské policie a navrhoval, aby byla sestavena delegace z několika lidí, která by jednala s prezidentem. Ale pokaždé je lidi odmítli.

Kvůli organizátorům, kteří se snaží udávat tón, a taky kvůli neznalosti jiného modelu, to mělo všechno trochu autoritářský charakter. A když se tu sejde hodně lidí, začnou zkrátka zpívat vlastenecké písně z dob národně osvobozeneckého boje proti Osmanské říši. Ale objevily se i počátky sebeorganizace: lidé začali spontánně pomáhat, nosit věci na spaní, potraviny...

Všeobecná podpora byla evidentní. Za celou dobu protestů nebylo ani jednou slyšet, že na ně není vhodná doba - což je skoro s podivem. Spíš naopak: třeba když v obchodě zjistili, že je člověk účastník protestů, začali ho chválit, a dokonce si ani nechťeli vzít peníze za zboží.

TÉMATA

Od začátku zůstalo základním heslem „Už ani halič“, i když většina účastníků protestů chtěla časem požadavky rozšířit. Mnozí si říkali, že zůstanou na ulici, dokud prezident republiky Serž Sarkisjan neodstoupí. Oficiálně se ovšem žádné nové požadavky nevyhlásily. A když třeba lidé začali skandovat „Pryč se Sarkisjanem“, hned se objevil někdo z organizátorů a nabádal lidi, aby se drželi tématu. Už kvůli tomu bylo i pár rvaček.

Další politické požadavky nebyly vzneseny, protože žádná ze skupin nemá promyšlený program. V základu šlo skutečně o sociální protest, do kterého přibýlo téma boje proti

politickému násilí. Pokud bylo na jedné straně přání zachovat sociální charakter protestů a nepolitizovat je, na druhé straně si lidé stěžovali uměle představit možnost této politizace. Nevídeli ani taktiku, ani metody k dosažení cíle, nebyli si ani jisti, jestli je třeba to dělat. Když volali „Pryč se Seržikem“, byl to spíš zvyk.

Zvlášť citliví byli lidé na pokusy médií dělat z arménských protestů analogii s ukrajinským Majdanem. Když zahlédli zahraničního novináře, radši předem volali: „Hele, frajere, tohle není Majdan!“ Týkalo se to zvlášť ruských médií. Lidé ostatně začali být ostrážejší vůči rétorice tzv. organizátorů protestů, a když pak někdo přinesl vlajku Evropské unie a někdo další ukrajinskou vlajku, společně zakázali na shromáždění jakékoli vlajky kromě arménské. Snažili se očistit od ztotožňování s Majdanem ze všech sil a trvali na tom, že tohle není geopolitický boj. Pokud se to někdo snažil říkat, byl automaticky považován za provokatéra. Vyhledávání provokatérů se ostatně stalo nedílnou součástí protestů, a nakonec komplikovalo uplatnění alternativních idejí, jdoucích za rámcem tématu zdrazení elektřiny.

TABU

Zejména reportáže ruských médií vyvolaly velké rozhořčení. Všem bylo zřejmé, že jde o otevřené lhaní. Ovšem vztahy s Ruskem jsou v Arménii velmi složitým tématem. Všichni vědí, že jak elektřina, tak ropa nebo plyn tu patří Rusku. Ale v tom, že by se místo na Rusko měla země přeorientovat na Evropu, už tu shoda nepadne. Je to hodně komplikovaný problém. Když někdo začne otevřeně mluvit o koloniální podstatě arménského režimu, o zneužívání ze strany Ruska, hned to vyvolá řadu otázek, například: A co ruské vojenské jednotky, které chrání arménské hranice a jsou tak jediným garantem zdejší mírové bezpečnosti? (Arménie je od války z počátku 90. let fakticky v permanentním územním konfliktu se sousedním Ázerbájdžánem.) V podstatě nikdo neví, co by se s tím dalo dělat, jak tuto situaci změnit - geopolitické otázky jsou zkrátka tabu. Všechno je to špatně, ale nikdo neví, co s tím, proto se o tom raději nemluví.

P. S.

Anarchisté se v protestech snažili zejména o otevření diskusí na širší témata, upozorňování na nebezpečí nacionálních tendencí a maximální demokratizaci protestů. Lidové plénum na Bagramjanově třídě bylo rozeznáno policií 6. července. Protesty pokračovaly na náměstí Svobody.

Zdroje:

- ★ revbel.org/2015/06/eto-ne-majdan-intervyu-s-armyanskimi-anarhistami/
- ★ www.nihilist.li/2015/06/22/anarhisty-ob-aktsiyah-protesta-v-erevane/
- ★ www.aitrus.info/node/4300

TEXT LETÁKU, KTERÝ V PRŮBĚHU ČERVNA ŠÍŘILI ANARCHISTÉ V JEREVANU

V důsledku aktuálního zdražování se chudí stanou ještě chudšími a ti, kteří se mezi chudé nepočítají, budou nuceni rozloučit se s iluzemi. Nejméně zajištěné vrstvy společnosti budou odsouzeny k chudobě a takzvaná střední třída zaplní řady nezajištěných.

Je třeba se zbavit zlodějského vedení Elektrické sítě Arménie? Ano, to je třeba!

Je třeba se zbavit zkorumpovaných úředníků? Ano, to je třeba!

Je třeba se zbavit nelegitimního prezidenta? Ano, to je třeba!

Jediný způsob, jak to vyřešit definitivně, je jedno po druhém odmítat vše, co je jako Elektrické sítě Arménie, úřednictvo i prezident.

Je třeba, aby všichni měli možnost plnohodnotné účasti na procesu přijímání rozhodnutí, týkajících se rozvodu elektrické energie. Jednou z možných cest je založení společnosti s neodcizitelnou podílovou účastí všech odběratelů.

Na téhle cestě se ale střetneme:

- s policií, chránící reprezentanty moci
- s kapitalisty a jejich honbou za ziskem
- se státem, kterému jsou lhostejné zájmy obyvatel
- s kolonizátory, kteří využívají stát jako svůj nástroj.

Abychom dosáhli cíle, je třeba bojovat, ne předkládat požadavky. Každý musí mít možnost užívat elektrickou energii a další základní prostředky, aby mohl vést důstojný život. A o ten nemá smysl žádat, je třeba ho vybojovat!

GULAGY 21. STOLETÍ

0 podmínek v běloruských věznicích

Igor Oliněvič

DVANÁCTÉHO SRPNA BYL ZVEŘEJNĚN TEXT IGORA OLINĚVIČE, VE KTERÉM POPISUJE VĚZEŇSKÉ PODMÍNKY, TAK JAK JE ZAŽÍVAL POSLEDNÍCH PĚT LET SVÉHO ŽIVOTA. TEHDY NEJSPÍŠ NIKDO NETUŠIL, ŽE ZA POUHÝCH DESET DNÍ UDĚLÍ BĚLORUSKÝ PREZIDENT LUKAŠENKO SVÝM POLITICKÝM VĚZŇŮM MILOST. PŘEKVAPIVĚ MEZI NĚ ZAHRNUL I ANARCHISTY, PŘESTOŽE JIM STATUT POLITICKÝCH VĚZŇŮ UPÍRAL. SNAD TEDY NÁSLEDUJÍCÍ TEXT ZŮSTANE PRO IGORA JEN VZPOMÍNKOU.

Když jsem se dočetl, že „za posledních pět let se situace v běloruských věznicích zlepšila“, jen jsem se nad tím pousmál. Osobně jsem zažil takzvanou inspekci ve vazební věznici. Kdyby se mě při ní zeptali na můj názor, řekl bych jim, jak v zimě vězňům odebírají prádlo, jak jim nedovolí mít u sebe ručník a mýdlo nebo hrnek na pití.

Před mýma očima se věznice proměnily v gulagy stalinského typu. Chybí jen někdejší čísla na zádech politických vězňů - to je pokrok. Jediné zlepšení, které jsem zažil, bylo zdvojnásobení množství věcí, které si může „zatvrzelý zločinec“ koupit ve vězeňském obchodě. Zato seznam toho, co se zhoršilo... od zákazu balíků s ovocem přes možnost dostávat hygienické potřeby jen podle váhy, zvýšení srážek z výdělku na 90 procent, snížení počtu návštěv až třeba po zákaz právnícké literatury. Ten seznam by neměl konce. Je čas s tím seznámit veřejnost.

Zásadní rozdíly mezi postsovětskými věznicemi a někdejšími gulagy: dnes v nich není hlad, baráky se jakžtakž vytápějí, práce není zabíjácí, zabít vězně už není všední věcí. Ještě v roce 2001 ve věznici v Žodinu vítali zatčené dozorcí s tyčemi v ruce. Zavíralo se preventivně. Vitebská věznice byla samá krev ještě v letech 2006-2010. Moje zážitky z vazby už byly ve srovnání s tím jen dětskou zábavou. Ovšem to bezdůvodné bití se nezměnilo dodnes.

Ani kápoři se už po věznici neprocházejí, ale to je výsledek neformálního vězeňského zákona. Uplatňování bezdůvodného násilí mezi vězni se považuje za bezprávi. Koneckonců vězni aktivně odstraňují trestanecké tradice - a když se to odehraje, nastoupí bezprávi současné.

Materiálně-sociální podmínky se za poslední roky zlepšily jen v rámci toho, co se ukazuje všelijakým těm inspekcím. Klasické divadýlko. Mezi to, co se ukazuje, už nepatří zákaz zásuvek v obytných částech věznic nebo záchody bez dveří. Co se týče nádobí, je oficiálně povolena jedna nádoba z nerozbitného materiálu. Když si chce člověk zamíchat kaši nebo salát, zbývá mu tedy plastová nádoba, které jsou teď ovšem v balíčcích zvenku zakázané. Když dostanete varnou konvici, je vám zabavena.

Nesmí se nosit vlněný svetr. Na zimu i léto je jeden model bot, jiné vám zabaví. Oficiálně se nesmí nosit kratasy nebo kšiltovky. Jako by se tu nestřídal roční období: chybí vám pláštěnka, bunda, kabát, pracovní taška. Zubní kartáček není tři měsíce k sehnání.

Materiální podmínky ale nejsou to hlavní. I v troskách se dá lidsky žít. Mnohem důležitější jsou podmínky sociální: právní situace a kulturní a psychologická atmosféra. A tam stalinské pořádky bují ve své původní podobě.

Hlavním rysem zděděným po gulagu je atmosféra beztrestnosti vězňů, ať udělají cokoli. Vězeň není plnohodnotným člověkem. Tenhle pocit člověka přemůže v prvních dnech. Mechanismus otroctví začíná tím, čemu se říká „režim“. Každý den je trestanec povinen chodit do jídelny, ať chce nebo ne. Na samostatnou přípravu jídla nezbude čas. Stejně povinná je účast na zbytečných výchovných akcích v klubu. Nakup, koupel... vše probíhá podle přísných pokynů. Celý den se změnil v idiotský pohyb vpřed, vzad, v přesném útvaru po pěti v řadě. Na to se zvlášť dohlíží.

Veškerou dobu, která se netráví v jídelně, na výchovných akcích a v práci, musí být vězni na svých odděleních. Tvoří je sto až dvě stě lidí. Jednotlivé části oddělení jsou nevelké voliery obehnané ostrnatým drátem. Chodit do jiných částí nebo oddělení se nesmí bez zvláštního povolení. Pohyb po oddělení je organizován tak, aby se trestanci nepotkávali. Každá zóna je tak fakticky rozdělena na desítky mikrozón. Vězni žijí ve skupinách od pětadvaceti do sedmdesáti lidí. Ve volném čase musí všichni sedět ve společenské místnosti nebo na ubikaci na židlíčkách.

Vedle téhle obecné buzerace se dohlíží i na osobní režim. Když je horko, jsou vězni sekýrováni za rozepnutý knoflík, když je zima, tak za vyhrnutý límec. Nebo jim zakážou telefonovat, když k tomu neabsolvuji dvouhodinové čekání ve frontě. Nebo vpouštějí příbuzné na návštěvu až po obědě, i když tam čekali od osmi hodin od rána. Nebo vracejí balíčky, protože „zapomenou“ udělat poznámku v osobní kartě.

Nikolaj Dědok a Igor Oliněvič

Abych mohl zatelefonovat domů, musel jsem napsat hned několik žádostí kvůli každému telefonátu, v určený den je jako všichni ostatní odevzdat a pak dva tři týdny čekat na jejich podepsání. Každý měsíc se tak použije několik tisíc papírů na zcela nesmyslný rituál podepisování. Telefonáty stejně zapisují do jediné knihy. Celé tyhle byrokratické průtahy mají jediný cíl: odradit trestance od pokusů telefonovat domů.

Čas od času to mívá tragické důsledky. Osmnáctého května nedovolil velitel jednomu klukovi z mého oddělení zavolat domů mámě. Byly tam nějaké problémy s příští návštěvou. A večer se ten kluk oběsil. Myslíte, že to něco změnilo? Ne. Velitel dostal na pár týdnů dovolenou, aby se na to zapomnělo. Jak to shrnul jeden z velitelů: „Snáz odepíšu vězně než židli.“

Ještěže dřív dozorcí uspokojovali svoje sadistické sklony násilím, hrubánstvím, zvůli, teď to maskují požadavky nápravného procesu, uspořádáním dne a režimem. Jde jen o modifikaci vztahu k člověku. Vždyť v normální stáji je dobytek v teple, dostává dost potravy, nebijou ho a nekřičí na něj. Stejně je to v lágrech. Jen chleba zůstane chlebem a dobytek dobyt看. Ptáte se, jak to tu snášíme? Občas se nesouhlas objeví. Letos v červnu jsme u nás zahájili hladovku. Dozorcům, z nichž většina dřív pracovala ve věznici pro neplnoleté, nedocházelo, že tady mají co dělat s dospělými lidmi, a jednoho vězně vmanévrovali do nejzší vězeňské kasty - což vedlo právě ke všeobecnému protestu.

Jenže takové akce jsou velmi vzácné. Správa věznice má přece v rukou možnost rozhodnout o předčasném propuštění libovolného vězně (aby se to stalo, je navíc člověk povinen přiznat vinu). A efektivně funguje princip „rozděl a panuj“. Všem požadavkům režimu atd. jsou například v mnohem menší míře podrobeni tzv. „aktivisté“. Dříve se jim říkalo „lágrovi pitomci“, teď prostě „kozlové“. Tvoří spodní stupeň vězeňské správy z řad samotných trestanců. Oficiálně mají být vybíráni odsouzenými v jednotlivých odděleních, ale ve skutečnosti jsou určováni shora. Věznitelé jim vytvoří lepší podmínky (více návštěv, telefonátů domů, balíčků, přehlížení případných incidentů, volnější pohyb po věznici) výměnou za jejich služby a loajalitu. Stát se „aktivistou“ touží hodně vězňů. Nejde jen o lepší podmínky k přežití, ale i podíl na zdejší moci. O tuhle moc se vede v lágru bitva každý den. Trestanci a žalárnici se spojují do klanů. Kdo koho ovlivňuje, už není znát.

Vedle otevřené privilegované vrstvy mezi vězni je i další skrytá, kam patří například donašeči. Jeden chlápek se mi chlubil, že v jeho oddělení je ze sto dvaceti lidí šedesát pět práskačů. Rád bych věřil, že si vymýšlel. Vždyť ve vězeňském prostředí už dávno nikdo nikdy nic neříká na rovinu. Všechno se prý donese dozorcům, a to během několika minut. Je tudíž výhodné vědět, kdo je kdo, a když je to potřeba, použít dezinformace.

Důvody donašectví jsou různé. Pro jedny je to krok na cestě do privilegované vrstvy, pro jiné k předčasnému propuštění. Pro další jde o směnu za materiální výhody (čaj a cigarety), pro ostatní je to možnost chodit na návštěvu do jiných částí věznice nebo beztrestnost při porušování zdejšího řádu.

Ovšem nejhorší je, že dost donašečů to dělá pro potěšení. Na pozadí obecné ustrašenosti a ponižování práskač zažívá svoji důležitost díky téhle tajné moci. Jak jsem se ty roky poznal, byli kolem mě lidé, kteří mi zároveň pomáhali a donášeli na mě. Obecné vězeňský systém napomáhá pokřivení lidí.

Vychovávají je tu jako psy - odměnou je jídlo. Jde o to, že většina vězňů nemá prostředky na nakupování dokonce ani v rámci standardního finančního limitu. Obdobné je to i s návštěvami: za většinou prostě nikdo nejedí. Návštěvy jsou povoleny jen blízkým příbuzným. Strýčkové a tetičky, bratřenci a sestřenice, přátelé, kolegové, spolužáci - ti sem na návštěvy nesmějí. Zní to nevěrohodně, protože jsme si zvykli na stereotypy z filmů, ale je to tak. Správa věznic vykríkne o důležitosti podpory sociálních vztahů a současně je likviduje.

Ale vraťme se k penězům. Jak se stane, že lidi nemají ani minimální povolené částky? Prací se tu vydělávat nedá. Asi osmdesát procent lidí je tu evidovaných jako zaměstnaných jen formálně: práce není. A ti, co pracují, se dělí na dvě nerovné skupiny. První tvoří několik desítek šťastlivců a ti můžou skutečně dostat dost peněz, protože jsou ve výnosných provozech (např. výroba nábytku). Druhá skupina zahrnuje pár set vězňů, díky jejichž práci funguje celá průmyslová zóna, ale jejich „výplaty“ se nedají nazývat penězi. Například ten, kdo dělá celý den s pilou, dostává na účet čtyřicet tisíc běloruských rublů (53 Kč). Podle zákona se nejprve musí pokrýt náklady na živobytí, a pak může jít deset procent výdělku na osobní účet. To znamená, že mzda činí čtyři sta tisíc - několikrát méně, než je mzda minimální. Prokuratura a ministerstvo práce tohle všechno tají, stížnosti jsou zbytečné. Pracovní smlouvy se s odsouzenými neuzavírají, příslušný bod v zákoně byl upraven už před několika lety. Fakticky v zemi funguje systém otrocké práce, která se týká desítek tisíc lidí. Lidé přezívají, jak můžou, ilegálně provozují nejrůznější řemesla a odvádějí z nich částky těm, kteří je kryjí...

Kromě prostředků na opravy klade vězeňská správa prvořadý důraz na uhrazení pohledávek z trestního stíhání. Všude visí tabulky a celé panely s grafy, kolik každé oddělení za daný měsíc uhradilo. Celý penitenciární systém je na to zaměřen. Zaprvé amnestie: nevztahuje se na ty, kteří neuhradili pohledávky. Zadruhé se na ty, kteří mají pohledávky, nevztahuje předčasné propuštění (i když podle zákona taková podmínka neexistuje). Zatřetí jsou omezeni v nakupování. Pokud přitom vězeň navíc nedostává balíčky, znamená to, že byvá o hladu. Mívá i mňů povolených návštěv a nemá povoleno dostávat od nich jídlo. Staré matky, které přijedou veřejnou dopravou, ho pak musí vozit zpátky domů.

Správa věznic jen opakuje: Plat', plat', plat'. Ale jak platit, když není možné nic vydělat! Na to má vězeňská správa odpověď: platit z peněz, které posílají příbuzní, nebo ať to příbuzní zaplatí rovnou, a jestli nemají peníze, ať si vezmou půjčku v bance. Tohle vydirání se tedy týká nejen vězňů, ale i jejich příbuzných. Ale tam to nekončí.

V roce 2013, v „době významných zlepšení“, omezili nákup i těm, jejichž dluhy nijak nesouvisí s trestním případem. To je zcela nezákonné, proto vězeňská správa někdy ustoupí, když se vězni začnou kvůli tomuhle rozčilovat.

A jak jsou trestání nepohodlní? Variant, jak dostat vězně do neřešitelné situace, je hodně. Po ránu zazní budíček, a člověk ani nestihne slézt z kavalce, když tam vrazí dozorcí. A už píšou hlášení: nesplnil rozkaz vstávat. Když se člověk nepostaví při příchodu dozorců (chodívali někdy denně), píšou hlášení. Nebo převrátí matraci a napíšou: nehygienický stav lůžka. Když člověk přes den usne, píšou o porušení denního režimu (i když to žádné nařízení nezakazuje)...

Ještě rozšířenější metoda je prohlídka osobních věcí a kontrola, jestli se shodují se seznamem. Ani u jednoho vězně se neshodují, není zkrátka možné mít je sepsané přesně. Respektuj režim nebo ne, rozdíl se neprojeví.

Kromě samoty zakazují návštěvy (jsou dvě dlouhé a tři krátké do roka) a balíčky (tři do roka), omezují nákup. Tak v 21. století trestají člověka přidělením jídla a zákazem setkávání s rodinou. A to pořád ještě není všechno. Neustále prohlídky, štvání donašců nebo demonstrativní trestání celého oddělení ani nepočítám. Zavírání člověka na betonový dvorek na hodiny nebo dokonce na celý den je vcelku všední každodenní rutina. Když nestačí samota, může se člověk ocitnout ve zvláštní cele až na půl roku. Tam jsou zakázané nejen návštěvy a balíčky, ale i telefonování... Další pokračování je už jen zvláštní věznice. Ty jsou v Bělorusku dvě: jedna v Mogilevu (pro poprvé odsouzené) a jedna v Grodnu (pro odsouzené do nejtěžší nápravné skupiny). Tam se lidi posílají na tři roky, potom jdou zpátky do původního lágru. Dost lidí tam odjel jen proto, aby se nenakazili zdejší atmosférou a nestali se idioty. Něco podobného jsem četl ve vzpomínkách vězňů z gulagů.

V trestním zákoníku je paragraf 411 o úmyslné neposlušnosti. Když k ní dojde v průběhu roku po pobytu v jedné z uvedených věznic, můžou člověka dát dva roky navíc k trestu. V Bělorusku není důležité, o jaký je paragraf - trest může být v podstatě neohraňovaný. Člověk bude sedět tak dlouho, jak budou ti nahoře chtít. Čím se to liší od stalinských metod?

Kontrola věznic zvenčí neexistuje. Když přijedou důležité komise, vězni nesmějí vylézt a na všech důležitých bodech jsou rozmístěni zaměstnanci věznic. V květnu 2015 přijela delegace v čele s nějakým Rakušanem. Nás zahnal a vidět byl jen velitel.

BĚLORUŠTÍ ANARCHISTÉ NA SVOBODĚ

V sobotu 22. srpna 2015 propustil prezident Lukašenko politické vězně ve své zemi. Po pěti letech se tak na svobodu dostali i anarchisté Igor Oliněvič, Nikolaj Dědok a Artěm Prokopenko. Amnestie pro politické vězně nebyla předem ohlášena, lidé se o ní dozvěděli až z médií nebo od propuštěných, kteří se najednou objevili doma. Ti byli prostě zničehonic odvedeni k bráně věznic, kde jim předali jejich věci a poslali je pryč.

Ze strany Lukašenka jde o zřejmý ústupek Západu, k němuž ho mohla dovést ekonomická krize a sociální problémy v zemi. Ať už je cíl vysoké mocenské hry jakýkoli, jsme rádi, že jeho vedlejším efektem je propuštění našich kamarádů na svobodu.

Anarchisté Igor Oliněvič, Nikolaj Dědok i Artěm Prokopenko byli spolu s dalšími odsouzeni v roce 2011 k několikaletým trestům za více či méně radikální politické akce, které jim ovšem při neobjektivním soudním procesu v podstatě nebyly dokázány.

Těžko představitelné podmínky v běloruských věznicích snášeli důstojně hlavně díky solidární podpoře, projevované lidmi zvenčí po celou dobu, co byli za mřížemi. Například Nikolaj Dědok řekl po propuštění: „*Cítil jsem obrovskou podporu od prvního do posledního dne. Poslední den jsem ještě dostal desítky dopisů s přáním k narozeninám, takže jsem je ani nestačil všechny přečíst. Když člověk ví o této solidaritě, nic není úplně nepřekonatelné.*“

O osudech běloruských anarchistických vězňů jsme informovali už například prostřednictvím brožurky vydané v lednu 2014 a překladu knihy Igora Oliněviče *Jedu do Magadanu*, který vyšel v dubnu téhož roku. Výtěžek z prodeje knihy byl předán běloruským anarchistům.

Propuštění běloruských kamarádů vlastně otevřelo letošní mezinárodní týden anarchistických vězňů, kterých je po světě stále ještě dost. Od letošního jara máme anarchistické vězně svědomí i u nás - dejme jim najevo svou solidaritu!

Zdroje: abc-belarus.org/?p=6313#more-6313;

revbel.org/2015/08/anarhisty-na-svobode/#more-35395

Legální spojení s lidmi na svobodě skoro neexistuje. Každý dopis prochází cenzurou, včetně stížností. Bez povolení správy věznic nelze napsat do novin. Stížnosti pro prokuraturu nepošlou všechny - záleží na odesílateli. Obvykle zkoušejí, jestli si to nerozmyslí a nevezme ji zpátky. Pokud je tvrdohlavý a má venku podporu, má větší šanci. Nicméně smysl ty stížnosti nemají. Neslyšel jsem ani jednou, že by prokuratura nebo soud změnila nespravedlivé rozhodnutí vězeňské správy. Oficiální odpovědi jsou vždy ve stejném duchu - všechno je v pořádku, chyby v postupu nebyly shledány.

Správa věznic našla zajímavý způsob boje proti těm, kteří si stěžují: stížnost jim nedají do ruky a kopie nedělají. Kdo kopii chce, ať si ji napíše sám. To je novinka posledních let. Ale nejnovější právní vylepšení je zákaz vlastnit zákoníky a ostatní právníkové materiály. V únoru 2015 i mně odebrali tyhle texty. Člověk si právníkou literaturu může půjčit u velitele oddělení. Cíl je jasný - méně korespondence s prokuraturou a soudy.

Co se týče vztahu k politickým vězňům, už samotný vězeňský systém je zvláštním vztahem. Politický vězeň v něm má pozici nepohodlného trestance, na kterého se aplikuje zvláštní soubor represivních postupů. K těm specifickým patří režim návštěv advokáta, který musí mluvit jen skrze sklo, nebo zákaz psát většině lidí venku. Osobně nesmím dostávat dopisy od starých kamarádů, přestože nemají s politikou nic společného.

Vězeň žije v režimu všestranných předpisů a ztrácí téměř veškerý prostor pro vlastní iniciativu a seberealizaci. Kulturní život ve věznicích je ubohý. Poddanství a otrocká práce, legalizované vyděračství, výsměch, to je typická realita lágru.

Kdo vychází z těchto věznic? Podstata „nápravy“ změny člověka v robota bez vůle, který se plazí před mocí. Vězení dělá všechno, aby maximálně oddělilo člověka od společnosti, aby se neměl kam vrátit. Jedni se vracejí naštvaní, bez halíře v kapse, bez důvěry ve spravedlnost a lidstvo. Jiní překročili všechny myslitelné morální meze: společnost je pro ně jako pokusná laboratoř jejich touhy po moci. Z dalších jsou absolutní trosky.

Oficiální recidiva je 54 procent. Víc než polovina. A dokonce ze skupiny tzv. napravených je to čtvrtina. Ale nepletme se ohledně zbytku. Po „vězeňských univerzitách“ se tam už nedostávají, protože se stanou profesionálními zločinci. Určitá část propuštěných odjede ze země, protože je jim jasné, že je seberou při první vhodné příležitosti. Lágrová psychologie propustuje celou společnost, protože počet těch, kteří prošli vězením, jde do stovek tisíc.

Zdroj: avtonom.org/news/igor-olinevich-ob-usloviyah-v-ispravitelnyh-lageryah-suicidy-izdevatelstva-i-polnoe-bespravie. Redakčně kráceno.

MÍSTO URČENÍ: KELETI

Jeden příběh antiautoritářské pomoci strádajícím uprchlíkům

UPRCHLICKÁ KRIZE PROBUDILA NOVOU VLNU XENOFOBIE, NENÁVISTI A FAŠIZUJÍCÍCH TENDENCÍ. NA DRUHOU STRANU ALE UMOŽNILA VZNIKOUT NEMALÉ INICIATIVĚ TĚCH, KTERÝM JE CIZÍ SOBECTVÍ A NACIONALISTICKÁ ZAPRDNĚNOST A NAOPAK UPŘEDNOST-ŇUJÍ LIDSKOST A SOLIDARITU. POPIS JEDNOHO Z PRVNÍCH PROJEVŮ POMOCI, KTERÝ PUTOVAL Z KLINIKY DO MAĎARSKA JSME SI VYPŮJČILI ZE STRÁNEK TOHOTO AUTONOMNÍHO CENTRA. BYLA BY ŠKODA, KDYBY BYL ZAPOMENUT KVŮLI RYCHLÉMU ZASTARÁVÁNÍ ZPRÁV NA INTERNETU.

Možnost poslat první várku humanitární pomoci se nám naskytla díky milým odvážlivcům, kteří nám poskytli prostor ve vlaku mířícím do Budapešti, zastavujícím přímo na nádraží Keleti, kde mnoho uprchlíků uvízlo. Měla to být velmi rychlá, ekonomicky výhodná a snadná cesta. Vlak by se naložil v Praze a vyložil přímo na místě potřebným. Přesto jsme si mysleli, že by bylo nejlepší, aby mohl jet i někdo, kdo zjistí situaci a možnosti další pomoci. Nejdříve to vypadalo, že pojedou sama, nakonec jedeme dvě.

UŽ VSTÁVÁŠ, ŽE JO?

Kolem čtvrté ráno se v sedmi lidech srocujeme na zahradě Kliniky. Humanitární pomoc, která pojedou do Maďarska, je naložená v dodávce už od večera. Nezbyvá než se rozdělit do aut a vyrazit. Dodávkou ve třech jedeme za čtyřčlenným osobákem na hlavní nádraží, kde budeme překládat. I když nás není málo, víme, že nás pořad není dost. Doba, kdy budeme moct věci přeložit, bude krátká a věcí je hodně. Zjišťujeme tedy, z jakého nástupiště vlak pojedou. Nástupiště zatím není známo. Nezbyvá, než si věci přiblížit alespoň z dodávky do podchodu u prvního nástupiště. Jakmile víme, odkud vlak pojedou, přesunujeme hromadu přímo tam. Nejsme ani ve třetině, když vlak přijíždí. Hned se ukazuje, že naše mravenčení pořad není dost blízko cíli. Věci půjdou až do přední části vlaku. Do odjezdu zbývá dvacet minut. Spěch. Běháme s pytlí oblečení, krabicemi jídla, balíky plen, taškami plnými hraček, batohy a jinými zavazadly všeho druhu a tě nejpešnější naplně sem a tam a minut ubývá. Někdo si nás v té zběsilosti fotí. „Nechtěl byste nám místo toho raději pomoc?“ ptám se ho, když utíkám kolem. „A co to je?“ „Humanitární pomoc pro uprchlíky do Budapešti.“

„To nestihneme všechno!“ „Musíme si ještě do dodávky pro batohy!“ „Kdo má klíče?“ Radši si pro ně s Martinou běžme hned. Pak běháme dál. Z igelitového pytle se mi něco sune ven a za mnou padá na zem. Cestou zpátky pro další věci sbírám plyšového slona. Dalšímu pomocníkovi přede mnou se rozsype krabice s balíčky tampónů, běží dál, dokud mu toho v náručí stále dost zbývá. Ještě pár celých minut! Tolik času! „To je ta druhá?“ slyším dámu Aa z vlaku. „Už nikam nechodte. Pojdte nahoru. Už tu zůstaňte.“ Dáma Aa a pán Bé, kteří celou přepravu domluvili, mají strach, že nám vlak ujede, a tak nás s Martinou při posledních bězích už nepouštějí ven.

Stojíme ve dveřích. Kluci dobíhají k nám a ládují nám nahoru všechno, co ještě pobrali. Za námi stojí Aa a Bé a rovnají to dál do vagonu. Zase stojíme samy ve dveřích. Vlak

vydehuje, už bude každou chvíli vyjíždět a já mám ještě u sebe klíč od dodávky, která musí z nádraží odjet na Kliniku a vypravit se s další várkou do Budapešti. Když se dveře začnou automaticky zavírat, na poslední chvíli ho stihnu prohodit škvírou ven. Uřícený, přilepený na okýnku zírám přes zatemněné sklo a čekáme na rozjezd. Místo toho se dveře vagonu znovu otevrou. Kluci. Na nástupišti něco málo zbylo, teď už ale jen loučení. „Tak se tam držte!“ „Máte ten klíč?“ „Jo už jsem si ho vzal.“ Potom se vlak skutečně rozjíždí.

VE VLAKU

Zase nalepené na okýnku sledujeme, jak kluci odcházejí. S Martinou se na sebe podíváme. Jako bych se dívala do zrcadla. „Ne, ne,“ říkám jí. „Já se rozhodla, že nebudu brečet.“ „Takže, kámo!“

S Martinou si domlouváme „žádný brečení“, což je stav, který přichází ve vlnách, kdykoli nějakým způsobem přicházíte do kontaktu s poskytnutou sbírkou, kterou lidé na Kliniku nanosili. Je to stav, který přichází znenadání, v nejméně vhodných chvílích, když nemáte kapesník ani dlouhé rukávy. Nežrídka po větách jako: „Tady malá přinesla dětem hračky, vybírala je sama.“

I přes naši dohodu během toho, co se snažíme náklad ve vagonu trochu urovnat, aby věci co nejméně překážely a dalo se projít uličkou, Martina přichází s tím, že to už má za sebou. Těžko říct, zda to vyvolaly balíky přesnídávek nebo lékárníčky. „Hlavně nebudeme brečet, až přijedeme tam.“ Upravuje Martina dohodu. To by bylo totiž obzvláště trapný...

Když je pošlícháno, společně se s milou dvojicí dobrodinců, paní Aa a panem Bé, hroutime na sedačce. „To bylo hezký, jak s váma běhali i ty cestující, to je milý, že takhle pomůžou,“ říká Aa prohlížejíci si bohatou hromadu. „A to jste jim řekly, na co to je?“ „No.“ „A přesto pomohli?“ Podezřívám paní Aa ze syndromu žádného brečení (ŽB). „A to vám toho lidi vážně nanosili tolik? - Máte toho ještě víc? - Plný místnosti? - Chcete napít?“

S Martinou sedíme, každá po lahvi vody, s našimi dobrodinci. Tak takhle vypadají ti hrdinové, říkáme si a posloucháme, jak to dnes na trati chodí. „Lidi se bojí. Nechtějí jezdit, protože nikdo neví, co se vlastně děje!“ „Politici nic nedělají, nikdo nic neřeší,“ odmlčí se Aa. „To my jsme je viděli první. - A at' mi žádný politik neříká, že ta ženská, co tady kojila to dítě, měla pod sukní bombu!“

Přeruší nás příchod průvodčí. Nemáme jízdenky, což je problém. A mohl by to být ještě větší problém, a vůbec všechno, včetně nás, ve vagonu by mohl být velký problém... ale řekněme bez hany a jiných podrobností, že se to vyřešilo, alespoň do Břeclavi máme klid. Jdeme si proto s Martinou na chvíli zdřímnout do kupé. V Břeclavi se nesnáz s jízdenkami opakuje, ale je vyřešena mile, rychle, charismaticky. Úleva. Bubinky nám zareznoují znovu až při obhlídce security. Páter se zas protáhne také při obhlídce celní policie, ale vše se vyřeší. Odvaha všech těch lidí kolem nás fascinuje. Jiříkovo vidění. Winton. Druhá světová. Pročítáme slovenské noviny. Diskutujeme.

„Mě ta situace netěší, jaká je! Ale jsou to lidi a měly by jim být zajištěny lidské podmínky! Když jsme tam byli naposled, tak ženský z toho

nádraží natlačili dolů do metra a chlapy oddělili nahore. Takhle v nich akorát pěstujeme tu nenávist, která se potom podepíše. Malý dítě, poprvý vidí bělocha! A ten jde kolem něho a odflusne si! No tak co si pomyslí? Bilej je zlej a hotovo. - Když s nima jednáji, maj na sobě roušky a rukavice, a to je další překážka, která je od nás odděluje!“

Chtěla bych toho tolik říct a tolik napsat, kolik vřelosti se nám jen během té vlakové cesty dostalo, ale není to možný, a tak musím heslovat a přeskočit k tomu zjištění...

„Končíme! Budeme otáčet zpátky, Maďarsko zavřelo hranice, nikoho dovnitř nepouští.“ „To není možný a co Schengen?“ „To je vážně jak za války.“ „Takže všechno ven?“ „No, my pojedeme zpátky, jedeme zpátky na Prahu, takže to musíte vyložit nebo jet zpátky.“ „A kam nejdál ten vlak dojede?“ Chvilí to vypadá, že vlak dojede až na maďarskou hranici do Szobu, chvíli, že budeme muset vystoupit ve Štúrově. Tak jako tak, my s Martinou hned víme, že zpátky nejedeme. I přes nastalou komplikaci je to všechno, co se děje, zatím neuvěřitelný úspěch. Už jen sbírka samotná. Navíc ochota lidí z vlaku nám poskytnout prostor jinak prakticky prázdného vagonu. Dostali jsme se až sem!

Zase telefonujeme. Burcujeme kamarády, kteří se po naložení vlaku konečně možná odvážíli jít spát, že do Budapešti nedojedeme. Po telefonu se dozvídáme, že pokud bychom dojeli alespoň do Szobu, mohli bychom to taky rovnou vyložit tam, protože i tam prý jsou migranti. „Jedeme do Szobu!“ hlásí průvodčí. Radujeme se a vydáváme se na lov vlakem. Oběti se nacházejí v jednotlivých kupé. Přiznáváme jim, co s nimi cestuje v jednom vlaku, a prosíme je o pomoc s vyložením. V Maďarsku jsme mohli počítat s pomocí s vykládkou, navíc vlak tam měl být odstaven asi hodinu, ale teď v Szobu nebudeme mít nikoho. Vzhledem k dřívějším náladám okolo uprchlické krize jsme si stále nezvykli na vlidné přijetí, a tak nás zaskakuje samozřejmost, se kterou přislubují svou pomoc. K tomu ale i dál obvoláváme kontakty v Čechách, na Slovensku i v Maďarsku a snažíme se sehnat odvoz alespoň části věcí z nádraží v Szobu do Budapešti, tam je to prý obzvláště třeba. Navíc o migrantech v Szobu nevíme jistě.

Ve Štúrově ještě jednou pro jistotu obcházejme cestující, aby byli připraveni v Szobu. Vlak tu však nečekaně déle stojí. Průvodčí venku zběsile telefonují. „Končíme tady!“ přichází s informací. „Tady?“ „Tady!“ „Dál to nepojede?“ „Je to jistý?“ „Takže všechno ven?“ Cestující jsou se situací také zmatení. Chodí se ptát průvodčích, telefonují, sami nevědí, jak se situaci naložit. I tak nám naštěstí přijde pomoc šest lidí. Společně vytváříme řetěz a vykládáme věci rychle na peron. Stiháme vyložit všechno. Dostáváme ještě i něco navíc, sbírka se rozšiřuje.

Telefonáty, telefonáty, smsky: „Změna - konečná Štúrov!!!!“ Sháníme odvoz. Na parkovišti před nádražím obíhám místní taxi, ale nemají k dispozici dodávky. Ptám se kohokoli v okolí s dodávkou. Mezitím to vypadá, že pro nás kluci vyjednali dodávku za padesát euro z Budapešti, posádka by pomohla i naložit a vyložit na nádraží Keleti. Tu později odmítáme. S místním se mi podaří usmlouvat dodávku za třicet euro. Nakonec nebereme ani tu. Čekáme na někoho, kdo se nabídl se svým vozidlem čistě z dobré vůle.

Přenášíme zatím věci z peronu na peron a k silnici. Cestující, nádražáci, policie i údržbáři trati dělají, že nevidí, jak přebíháme v provozu přes dvoje koleje, ale zároveň zaujatě pozorují, co to je za cirkus, zatímco jiným vlakem dorazíviš Tomáš Rata si to všechno fotí a Martina od toho občas točí. Bizar. Připadám si jak Miroslav Brož a z toho je mi teprve do pláce. „Myslím, že v tomhle okamžiku nám oběma pod rukama prošla každá taška.“ „Kámo!“

Konečně přijede domluvené vozidlo. Menší klimatizovaný džíp by asi potěšil, ale v jiné situaci. „Co nepochopili na tom, že potřebujeme dodávku? Velký auto! Že vezeme vážně hodně věcí!“ „Možná je zmátlo, že jsme dvě?“ Neskryváme zklamání. Posádka džípu, dáma s pánem, mezi sebou maďarsky diskutují, zatímco my pro změnu telefonujeme. Pak se na nás obrátí s definitivou: „The car is too small.“ V momentu se naše role mění. Dáma si s pánem bere vše na starost.

Opity rohlíkem, klobásou a ice tea, svačinkou, pro kterou nám zaběhl pán do místního restaurantu, sedíme na peronu mezi ptačími cáky a pozorujeme telefonující dámu. Na chvíli se zjeví sedačkový minibus, ale pak zas mizí. „The car and the man is not good.“ Dál tedy ladujeme přijatou energii bombu. Přijíždí zelená dodávka a vše je zažehnáno. Zase řetěz, zase pytlování. Farář baptistické církve, jenž byl ochoten s dodávkou přijet a věci odvézt do Budapešti, nás nechává odcestovat v klimatizovaném džípu, protože sám musí stihnout ještě vlastní kázání. Přijede za námi s druhou částí humanitární pomoci později. V džípu nám nejde spát, myšlenek je příliš. „Jak to tam asi bude vypadat?“ „Zvládnem to?“ „A co když už tam nebudou?“ „No to by bylo nejlepší, přijet a zjistit, že to tam vlastně nikdo nepotřebuje. Že si to celý vymysleli. Že to neexistuje...“

Chvilí nás utěšují výhledy do krajiny. „Tak to máme konečně tu turistiku?“ směje se Martina. „No, tenhle výjezd už asi nic nepředčí!“ Hraje blues a za chvíli jsme na nádraží, nevím kde, jsem unavená a nepamatuji si to. Každopádně na tomhle nádraží žádní uprchlíci nejsou. „Kéž by to bylo tak, jak se to tváří,“ konstatuji. Nasedáme do auta a přemísťujeme se ke druhému nádraží.

KELETI

Čím blíž jsme druhému nádraží, tím víc se ozývá výše zmíněný syndrom. Pokud mu nedopřejete volný průchod, což je velmi riziková záležitost, která nemusí brát konce, nad kořenem nosu se zhroutí svíslá vráska. Ta hluboká prohlubeň zračí starost, ale horší než ta je neviditelná, silná, ale tenká nit, co od ní vede napříč obličejem k bradě, kterou stahuje v cucek. Ta napíná celý obličej k prasknutí. A ta je směsicí nepochopitelnosti, úzkosti, lítosti, krivdy a ohroženého dětství. Porůznu po městě postávají lidé cestující nalahko, žmoulající jenom spacák nebo kůži druhého prstu. Pročítají jízdní řady. Něco hledají. Drží se při sobě a zároveň jsou od sebe odtrženi, ztraceni. Každý zajat jinou obavou, jiným vjemem.

Parkujeme auto do řady za jiná odstavená auta bokem od obrovské nádražní budovy. Venku před autem se pokoušíme domluvit, ale duchem jsme už na tom nejspíš stejně jako zmínění. Na schodišti před hlavním vchodem nádražní budovy stojí několik mluvčích s megafonem obklopených pískajícím, občas vytleskávajícím davem. „Nejdřív bych se porozhlídla a zjistila situaci.“ Demonstranti ve směsici s místními s fotografy a kameramany tvoří pulzující masu. „Zjistíme, jak je to velký.“ Zaplňují schodiště před vchodem a prostranství pod schodištěm, kde se dav už trhá a přechází v obsazená prostranství, na kterých se lidé

snaží na malých cípech prostoru vytvořit svou, snad aspoň trochu bezpečnou, dočasnou autonomní zónu. „Zjistíme, kam dát ty věci.“ Tam sedí na dekách především ženy a starší lidé s menšími dětmi a kolem nich pobíhají ty větší. Oči jsou zarudlé leskem nevyspání. „Zatím bych se držela při sobě.“ Jak jen popsat všechny příběhy, které potkáte na jedné dece? Nehybné batole s pusou dokořán u nohou matky děsí, ale bandičky teenagerů houpající se v kolenou od vln smíchu probouzí jiný cit. Zanechávají jiný dojem. „Půjdem dohromady,“ vysvětluju těm maďarskému pánovi, řidiči džípu. Maminky v chumlu, před sebou spící děti, v náručí další, se smějí. Děti okolo mě se honí. Zhruba dvacetiletý mladík se holí. Dívka si pročesává vlasy. Ostražitý starší muž se na mě nečekaně usměje. Za místem, kde zrovna leží jen kluci jeden vedle druhého, scházím sama po schodech do neznáma. Jak rychle jsme se sami sobě ztratili.

Hned chápnu, že to, co jsem zahlédla nahoře, je jen nepatrný zlomek toho všeho. Je to tu obrovské a jsou všude. Lidé. Leží, kde se dá. Zem. Karton. Deka. Stan. Muž o berlich. Chlapec na motokárce. Spousta dětí a jedna koloběžka. Muži sedící u prodlužovačky a dobíjející si mobily. A místní lidé, ti neméně unavení kolem nich vycházejí v proudech, jak sem vcházejí z eskalátorů. Jsem v metru? Ano, v jednom z jeho vestibulů, kde končí eskalátory. Vestibul je částečně odkrytý, částečně zastřešený. Tam se schovává nejvíce lidí. Stěny podloubí po celém jeho obvodu jsou obsazeny odpočívajícími. V prostředku se tak vytvořilo volné prostranství, kde jsou kroužky s dětmi, které si tam malují, vyrábí papírové koruny nebo poslouchají muzikanty, co jim hrajou na kytary. Možná v úplném středu toho všeho se nachází středisko Migration Aid. Místo, které vzniklo čistě díky dobrodiní jejich dobrovolníků. Tam, mezi sloupovím, se nachází šňůrami oddělený prostor, za který by nikdo krom dobrovolníků neměl chodit, a v něm se rozdávají dodávky humanitární pomoci. V momentě, kdy tu jsme (čtvrtek 3. září asi šest hodin), je ošňurované prostranství absolutně obklopené lidmi. V jeho středu dobrovolníci ukazují lidem jednotlivé věci, o které se mohou přihlásit. Vracím se zpátky k autu.

„Tak já jsem to nezvládla,“ chlubit se Martina. „No, ale šla jsem stranou. Protože jsem si říkala, já sem přijedu a já, který se nic neděje, tu budu brečet? Ještě nad situací, který se oni smějou?“ Vím, jak to myslí. Situace je sice krizová, ale to neznamená, že se člověk i tak nemůže nějak potěšit, třeba se svými dětmi, i když na dlažbě uprostřed Budapešti. Těžko to vysvětlit. Bereme tašky a začínáme obcházet lidi kolem. Nejdříve hygienické potřeby, především pleny. Obíháme maminky. Když jsou už vybaveny, dar zdvořile odmítají. Když ne, zarážejí. Pak deky. U hraček a oblečení ztrácíme kontrolu. Lidé už odpozorovali, že z auta se distribuují věci a piraňovitě se seběhli. Někdo se probere věcmi, zbytek nechá. Někdo zvolí taktiku pobrat, co se dá. Ale i tak, vyzkouší to dětem nebo sobě a to, co nevyužije, předá dál. Nebo nechá někde, kde si to rozeberou další. Je vidět, že se věcmi moc nezahlcují, přece jenom čekají na další cestu, musí být nalahko. Spousta věcí se nám do auta vrátila, aby byla rozebrána za jinými. Boty, bundy, všechno je pryč. O hračkách a sladkostech ani nemluvě.

Maďarský pán, řidič džípu se tedy chystá odjet neznámo kam, anglicky nemluví, ale i bez toho se vřele loučíme. Čekáme ještě zelenou dodávku. Musíme se dostat dolů do Migration Aid a požádat je o pomoc s vykládkou, případně i o příjem věcí. Hned jsme v prostoru za šňůrou. John říká, abychom po-

čkali, než nám sežene alespoň tři lidi, kteří nám pomohou. Připadám si tu jak na indické tržnici. Lidé za šňůrou se tlačí, všichni kolem najednou mluví. Dobrovolníci za šňůrou jsou dokonale překomunikovaní. Ať se s Martinou snažíme v přeplněném prostoru zmenšit sebevíc, nelze v něm prostě nepřekážet. Po chvíli čekání a zahlédnutí zaneprázdněného Johna u dveří přecházíme opět do akce. Do oka nám padne asi tak 190centimetrový Georg. Pod tlakem naléhavosti situace – dodávka už má přijet každou chvíli – nečekaně vyšvihnu větu ze samých opozit toho, co jsem mu chtěla ve skutečnosti říct. Něco jako: „Nepotřebujeme od vás pomoc s odjíždějící dodávkou.“ Přemávám to ve vzduchu rukama a začínám znovu. Georg z toho začne koktat. Je zpocení, má vytřeštěné lesklé oči, ve kterých adrenalin rozšířil zorničky do maxima, poslouchá napjatý a skloněný ke mně, aby eliminoval ruchy okolí, a já si náhle uvědomuju, že vypadám úplně stejně až na to, že se k němu vytahuju nahoru. „Yes, let's do it,“ řekne nakonec a odběhne.

Georg sehnal další čtyři chlapy. Společně s nimi vyhlížíme zelenou dodávku. Divoká vykládka dopadla dobře. Z Keleti odjíždíme v době, kdy se demonstrace před nádražím mění v živý průvod, který prochází celým prostorem, zatímco děti sledují projekci Krtečka a Toma a Jerryho. Kdy se za šňůrou vydává balená voda a kdy se u mnohých spících hlaviček dají najít vyskládané, zatím nenačaté, přesnídávky.

V Migration Aid se ještě naposledy zastavujeme domluvit se s místními na příjezdu další dodávky, která z Kliniky vyrazila kolem sedmé podvečerní a teď je někde za Brnem. Získané kontakty posíláme klukům na cestě. U téhle vykládky už nebudeme. Potřebujeme se trochu prosnat. Zvažujeme nejbližší hostel. Nakonec kombinujeme přítomné síly. Béla z Migration Aid nám může poskytnout nocleh, sám potřebuje už domů, protože jde ráno do práce, ale nemá auto a my tu máme čerstvě vyloženou zelenou dodávku...

Ke spokojenosti všech nakonec u Bély společně večeříme, pak se loučíme s milým farářem, který převezl druhou část humanitární pomoci ze Štúrova, a nyní pokračuje domů mimo Budapešť a snad alespoň na dvě hodiny usínáme. Brzy nás probudí telefonát. Volá posádka druhé dodávky. Džony a Petr už v Migration Aid vyložili a jsou nám nablízku. V době, kdy tam byli, většina lidí spala, ale i tak se vynášení pomoci neobešlo bez pozornosti, takže museli dodávku několikrát zavírat. S Martinou a Bélou se rychle obklíkáme a vybíháme na ulici, kde se všichni setkáváme. Vystřídám Džonyho, který v kuse řídil až do Budapešti a měl za sebou vykládku, za volantem a vyrazíme zpět do Prahy. V Brně mě zas vystřídá.

Po deváté ráno přijíždíme na Kliniku a jsme ohromeni záplavou darů, která už se nachází v každé místnosti.

Situace v Keleti by mohla být mnohem lepší, kdyby se maďarská vláda snažila zajistit základní nouzové řešení, například zpřístupnění toalet, které byly v době naší přítomnosti zamčené! Popřípadě přístavení toaioek, zastřešení, stany, kde by bylo možné vykonávat základní hygienické úkony apod. Dobrovolníci v Budapešti však dokázali pokrýt veškeré základní potřeby utečenců, včetně zdravotní péče. O lidi v Keleti je tedy postaráno. Horší bude situace lidí, kteří v Keleti nečekali na znovuoobnovení železniční dopravy a vydali se na cestu. Nehledě na další a další místa, kde migrující byli zadrženi, popřípadě zavražděni.

Zdroj: klinika.451.cz/2015/09/08/report-z-madarska/#more-1042

AF

Anarchistická federace, která přímo navazuje na Československou anarchistickou federaci (ČSAF), sdružuje od roku 1995 některé lokální anarchistické skupiny a jednotlivce coby organizační platforma pro vzájemnou komunikaci a koordinaci různorodých aktivit a je součástí Internacionály anarchistických federací.

POHNULI JSME SE?

Ohlédnutí za uplynulými pěti lety Anarchistické federace

ÚVODNÍ DISKUSNÍ PŘÍSPĚVEK, KTERÝ ZAZNĚL NA SETKÁNÍ K 20. VÝROČÍ ZALOŽENÍ ANARCHISTICKÉ FEDERACE.

Podobné setkání jako dnes jsme pořádali před pěti lety na oslavě 15. výročí znovuzaložení České anarchistické federace. Rozsah tehdejšího setkání byl o něco větší, zahrnoval přednášky různých skupin a jednotlivců, diskuse, koncert, raut, několik promítání a výstavu, která byla průřezem oněch 15 let činnosti federace. Setkání jsme využili zejména k tomu, abychom zhodnotili, co se za těch 15 let událo, co se nám podařilo, a naopak, kde jsme dělali chyby a kde máme rezervy. Dílčí závěry, poučení, varování, ale i otevřené otázky plynoucí z této reflexe pak tvořily i hlavní téma *Existence*, která vyšla na podzim roku 2010.

Dalších pět let je za námi, což je bezesporu dostatečně dlouhá doba pro další hodnocení. Aby bylo jasné, kde na diskusi navazujeme, musíme si zopakovat její základní body. Předtím je však třeba stručně charakterizovat účel a smysl Anarchistické federace, jelikož právě od něho se veškerá diskuse odvíjí. Jde o bod důležitý nejen pro samotné členy a členky, aby měli jasnou představu, co od společné organizace očekávat a co ne, ale i pro zbytek hnutí, pro něž musí být role federace co nejčitelnější.

Anarchistická federace je organizační platformou, která poskytuje (nejen) svým členům a členkám nástroje pro komunikaci, diskusi, tvoření společné politiky, styk se zahraničními skupinami, propagaci, koordinaci aktivit a organizaci různých projektů. Tomu napomáhá mimo jiné i vytváření lokálních a regionálních, stejně jako pracovních, skupin, vždy podle aktuální potřeby a zájmu zúčastněných.

PŘED PĚTI LETY

A nyní zpět k tomu, co jsme řešili před pěti lety na obdobném setkání v prostoru žižkovského Discentra, tedy jak jsme zhodnotili prvních 15 let federace. Uvítali jsme zjednodušení programových materiálů, stanov a praktické struktury organizace, stejně jako způsob organizace pracovních skupin federace. Všechny organizační změny postupně vedly k respektování skutečného stavu organizace a rozdílnosti individuálních přístupů. Byla odsouzena nekonceptnost, organizační kroky a přístupy neodpovídající individualitě členů a členek. Naopak byly odkryty přínosy syntetického charakteru federace (který však není bez určitých ideových mantinelů), osvědčil se potenciál vzájemné inspirace vlastními aktivitami, ukázaly se přínosy prohlubování transparentnosti, důsledného plánování aktivit a jejich zhodnocení, aktivní interní i externí komunikace a sdílení zkušeností. Konstatovali jsme potřebu kultivace prostoru, který vytváříme, i odklon od subkulturnosti k politickému obsahu. Stejně tak byla zdůrazněna důležitost existence autonomních prostorů pro hnutí, jejichž podoba a praxe se ale neobejde bez kritického přístupu. Diskutovaly se klady a záporny veřejných akcí, vztah k médiím a chybějící zpětná vazba. Jedním z důležitých

tých bodů se stala i debata o chybějící generační kontinuitě a zaznělo i konstatování skutečnosti, že po 15 letech de facto chybí zastoupení „československé“ federace na Slovensku.

HLEDÁNÍ ANARCHISTICKÉ POLITIKY

Od roku 2009 se začalo pozvolna s novým teoretickým ukotvením vlastní politiky a způsobů práce. Již v roce 2009 se konalo interní setkání pro efektivní organizování aktivit. Zároveň byla definována struktura anarchistických cílů coby výchozí předpoklad (spolu s reflexí zkušeností předchozích 15 let) další diskuse ohledně hledání vlastní anarchistické politiky pro následující roky. Naši politiku pak můžeme odvíjet od stavu společnosti a možnosti samotného anarchistického hnutí. Již tehdy jsme se přihlásili k tomu, co na jednom z MayDayů prezentoval John Holloway, tedy ke snaze pochytit vztek lidí, který pramení z frustrace, již přináší život v neoliberálním kapitalistickém režimu. Pokud se nepodaří obrátit tento vztek proti těm nahofe a kapitalistickým vztahům, tzn. proti skutečným příčinám frustrace, potom je otevřená cesta pro fašizující síly obracející vztek lidí proti těm nejzranitelnějším. Tento přístup se ukázal jako relevantní během posledních let několikrát a při pohledu na poslední xenofobní vlnu víc než kdy jindy. Hledání anarchistické politiky vedlo v roce 2011 k vymezení pěti okruhů, na něž bychom se měli zaměřit. 1) Brát si zpět veřejný prostor; 2) Budovat hnutí solidarity; 3) Vstupovat do aktuálních protestních hnutí; 4) Samosprávné projekty; 5) Rozvoj anarchistického hnutí.

Podívejme se tedy, jaký vývoj se v rámci federace v posledních pěti letech odehrál. Začneme od posledního bodu.

ROZVOJ ANARCHISTICKÉHO HNUTÍ

Předně došlo k výrazné změně reflektovaných témat od upozorňování na negativní jevy ve společnosti a protesty proti nim směrem k prezentování pozitivních alternativ a přibližování inspiraci antiautoritářské praxe. Věnovali jsme se v našich médiích pohledům na samosprávné projekty, pracoviště pod dělnickou samosprávou, organizování prostřednictvím plén, virtuálním svobodným prostorům, otázkám commons a lokality, etické spotřebě atd. Snahou nebylo předkládat konečné odpovědi, ale hledat to, co může obohacovat anarchistickou teorii a praxi. Jednotlivá témata jsme rozebírali z antiautoritářské a antikapitalistické perspektivy; nikoliv z dogmatických pozic, ale s potřebnou dávkou respektu i k tomu, co bychom nemuseli hned označit za čisté anarchistické. Byl tak mimo jiné položen důraz na politiku každodenního života, prohlubující propojování snah o osobní autonomie s těmi kolektivními. V hnutí jsme dále podporovali diskuse např. o sexuálním násilí, postanarchismu či o neschopnosti anarchistů přiznat si dílčí vítězství. Definovali jsme nově mantinely naší spolupráce s různými (rádoby)proudy anarchismu a naše místo v rámci anarchistického hnutí. Přihlásili jsme se v obecnější rovině k sociálnímu anarchismu v jeho otevřené podobě. V anarchistickém

Anarchistická federace

ké revui *Existence* jsme nabídli prostor ostatním antiautoritářským skupinám.

V otázce generační kontinuity hnutí jsme zkusili vytvořit prostor pro starší aktivisty a bývalé členy a členky. Tento pokus se setkal s kladným ohlasem a ukázal se životaschopným, i když původní očekávání zcela nenaplnil. Rozhodně byl vytvořen nástroj k udržení starých vazeb a otevřena možnost aktivistického návratu. Směrem k začínajícím aktivistům a aktivistkám byly vytvořeny nástroje na jejich zapojení, zejména co se týká pochopení účelu a struktury federace a praktického plánování aktivit. Žel tyto nástroje nebyly využity v takové míře, v jaké bylo a je potřeba.

Pokusili jsme se také řešit skutečnost, že „československá“ federace nemá takřka žádné zastoupení na Slovensku. V tomto směru jsme se snažili vyvolat debatu přímo mezi slovenskými anarchisty a anarchistkami a přišli jsme i s několika scénáři, jak anarchistické federaci organizování na Slovensku obnovit. Jelikož se však přímo na místě neobjevila žádná potenciální síla, která by učinila potřebné kroky, rozhodli jsme se pro přejmenování na Anarchistickou federaci, která působí zejména v Česku, ale je stále otevřená zájemcům a zájemkyním ze Slovenska. Dalším důvodem k přejmenování byla jistá potřeba zbavit se národnostních přívlastků v názvu organizace. V přejmenování jsme viděli určitý potenciál, který bychom při větší podpoře zevnitř organizace mohli využít. Naši snahu, i když se vyvíjela v mnohem menším měřítku, než mohla, překazila vlna represe z konce dubna. Rozhodnutí o přejmenování ale bylo alespoň dobrou příležitostí k provedení hlubší ankety mezi členy a členkami o fungování organizace a jejich možnostech a vyhlídkách.

SAMOSPRÁVNÉ PROJEKTY

Nadále stavíme na poznání, že pro rozvoj samotného hnutí, propagaci našich myšlenek na praktických příkladech a jejich osvojování jsou samosprávné projekty nezbytností. Nemyslíme si, že je nutné takové projekty realizovat pod hlavičkou federace, naopak by bylo spíše nezdravé vtěsňovat nadějně projekty pod jednoho jmenovatele, a tím je svým způsobem omezovat. Jako jednotlivci a skupiny se v nich však snažíme angažovat či o nich alespoň informovat a propagovat je. V posledních letech se oproti těm předešlým celkem daří samosprávné projekty rozvíjet (často bez našeho přičinění), ať již jde o autonomní prostory (nejen v Praze), kolektivy FNB, veganské kuchyně, spotřební

projekty apod. Přímou pod hlavičkou federace se v posledních pěti letech velmi slušně zavedlo Nakladatelství AF a začíná se rýsovat zájmový spolek „radikální historie“ zaměřený na dějiny českého anarchismu. Přehlédnout nelze ani nějakou dobu funkční projekt infocafé Victoria v Časlavi.

V našich materiálech pak klademe důraz na inspiraci ze zahraničí, která se může stát impulzem k diskusím o dalších možnostech samosprávy a autonomie a vést i k jejich přímé realizaci.

PODÍL NA SOCIÁLNÍCH HNUTÍCH

A INICIATIVÁCH

Tato otázka se stala naléhavou v konfrontaci s váhivými postoji anarchistů v zahraničí tváří v tvář hnutím roku 2011. Bylo jasné, že anarchisté nemohou setrhnout odříznutí ve svém ghettu a je nutno se kriticky zapojit a snažit se mít vliv v oblasti antiautoritářské a antikapitalistické perspektivy.

Přivítali jsme vznik iniciativy ProAlt a někteří se do jejích řad i aktivně zapojili, zejména v lokálních skupinách. Avšak vytiženost vlastní agendou nedovolovala příliš ovlivňovat linii vytvářenou z valné většiny v Praze, která rezignovala na nabídku alternativ a zaměřila se na poražení pravicové vlády. V souvislosti s tím jsme kolektivně kriticky podporovali velké odborářské akce.

Aktivně jsme se zapojili do podpory studentských protestů a snažili se propagovat taktiku okupací univerzitních budov na příkladu chorvatských studentů. V Hradci Králové málem k realizaci tohoto modelu došlo. Zapojili jsme se také do kampaní na obranu sociálně vyloučených před vystěhováváním a Romů před pokusy o pogromy, a to zejména v individuální rovině. Dlouhodobě se snažíme v tomto směru podporovat Iniciativu Ne rasismu! V neposlední řadě jsme participovali na protestech proti dohodě ACTA.

Pokusili jsme se i o reflexi jedné z největších překážek, kterou si v rámci spolupráce anarchistické hnutí za posledních dvacet let vytvořilo, a to negativního vztahu k částečně radikální levici zjednodušeně zahrnovaným do škatulky „trockisté“.

V reakci na výzvu k založení nového levicového subjektu jsme vyjádřili anarchistické stanovisko, že subjekt, jenž by měl zabřednout ve vodách parlamentarismu, je pro nás nezajímavý, ale pokud by mělo jít o budování hnutí zdola, které pracuje přímo s lidmi, pak jsme otevření spolupráci.

BUDOVÁNÍ HNUTÍ SOLIDARITY

V tomto bodě jsme přímou iniciativu nevyvíjeli, jelikož se jí ujala nejprve Mostecká solidární síť, posléze následovaná pražskou Solis. K akcím sítě jsme se podle možnosti individuálně připojovali, zejména v Praze. Jako zlouhbu se pro nás dobře rozjeté projekty ukázala být snaha o ideologickou vyhraněnost vedoucí k organizačnímu podřízení MSS Asociaci Alerta. Navíc byly protesty proti majiteli restaurace Řízkárna pohřbeny insurrekcionistickými útoky, které postupně budovaný mediální zájem, jenž dával prostor okradeným zaměstnancům, otočily ve prospěch „trpčícího“ majitele.

BRANÍ SI ZPĚT VEŘEJNÉHO PROSTORU

Do veřejného prostoru, jak formou plakátování, graffiti, samolepek či vyvěšování transparentů, tak prostřednictvím veřejných akcí jsme vstupovali s několika hlavními tématy – protivolebním, antimilitaristickým, protirasistickým a na pozadí dopadů krize antikapitalis-

tickým. Jedním z důležitých nástrojů veřejné propagace se staly nástěnné noviny A3, které se každý měsíc snažíme vydávat v takové podobě, která by byla srozumitelná co největší škále čtenářů. Při výlepu A3 a dalších materiálů však chybí tolik potřebná masovost a vytrvalost, takže nemůže být dosaženo alespoň nějakého uspokojivého efektu.

Také několik slibně rozjetých politických streetartových projektů vzalo za své a v tomto ohledu je cítit znatelný útlum.

PROBLEMATICKÁ MÍSTA

Nyní by nebylo od věci podívat se, jaká úskalí nás v našich aktivitách brzdí a kde jsou problematická místa současné anarchistické organizace – nejen AF, jelikož asi i ostatní skupiny se potýkají s podobnými otázkami.

Kvantita

I když bychom mohli tvrdit, že řadu otázek máme prodiskutovaných a po organizační stránce máme vytvořeno (nebo alespoň teoreticky podchyceno) množství nástrojů, realita značně pokulhává za teorií. V první řadě se stále motáme v začarovaném kruhu malého počtu aktivistů a aktivistek. Zahlcení nevelkého okruhu lidí brání překročení jistých hranic, kam by se organizace jako celek mohla rozvíjet, což omezuje možnosti kvantitativního rozvoje a tato situace se tak konzervuje.

Kolektiv a individuum

I když jsme reflektovali, jak moc je důležité brát každého takového, jaký je, a snažit se vycházet z jeho motivací, potřeb, zájmů, schopností a možností, v praxi se nám příliš nedaří podporovat kolektivní a individuální rozvoj. Je třeba brát v potaz osobní překážky a pomáhat je překonávat a udržet místo v hnutí pro každého. Musíme se naučit více jednat jako kolektiv, k čemuž by nám federace měla být nápomocná. Kupříkladu když je třeba zajistit účast na demonstraci, měly by fungovat mechanismy, kdy by ti, kteří se nemohou účastnit z časových důvodů, podpořili ty, jejichž překážkou jsou důvody finanční. Dál je třeba kolektivně pracovat na prohlubování zodpovědnosti, vlastní iniciativy a ohledu na druhé.

Praha – „venkov“

Charakter a možnosti AF jako celku se značnou měrou odvíjí od její geografické rozmanitosti. Po většinu své existence tvořili federaci zejména mimopražští anarchisté a anarchistky. Silnou stránkou AF je tedy pořádání menších decentralizovaných kampaní a akcí. Velké centralizované akce jsou zpravidla vázány na velká města, a to zejména na Prahu, kde je největší aktivistický potenciál, nejlepší dostupnost a naprostá většina center moci. Pro federaci je proto velmi důležité, aby existovala silná a funkční skupina v Praze. Znamená to ale, že na jejích bedrech se ocitá podstatná část organizační práce. Je proto potřeba zajistit takovou koordinaci, aby mimopražští členové a členky pomohli v co největší míře toto břemeno „Praze“ ulehčit. Vztah Praha – „venkov“ by navíc měl být reflektován napříč celým hnutím.

Chybějící téma

V anketě, která proběhla v souvislosti s přejmenováním federace, opakovaně zazněl problém chybějícího tématu, kolem něhož by se federace mohla semknout. Jiní se ale zas vyjádřili, že takové téma není zapotřebí. Otázka tedy zůstává stále otevřená.

Tolik k uplynulým pěti letům AF. Dalším diskusním tématem je logický výhled do budoucna. (Seznámení s diskusí na toto téma přineseme v příštím čísle.)

EXISTENČNÍ VEČÍREK

Ve čtvrtek 16. července jsme nedlouho po vydání minulého čísla této revue uspořádali již tradiční „existenční večírek“ v infoshopu Salé. Po skvělé společné večeři, kterou na místě připravili členové a členky pražské skupiny AF, bylo představeno téma čísla – úspěchy – a položeny otázky, které jsou s ním spojené. Jako vždy se ihned rozjela diskuse, které je zpravidla ponechán volný průběh, takže se posléze řešila především otázka možností oslovení širšího okruhu lidí anarchistickými myšlenkami. Přítomní anarchisté a anarchistky se nicméně shodli, že základ naší strategie v oslovování lidí musí vycházet z jednotlivých míst, lokalit, komunit, nikoliv shora, jako je tomu u mainstreamových médií, kterým svými skromnými prostředky a počty opravdu nemůžeme konkurovat. To ale znamená i potřebu dobré provázanosti, koordinace, spolupráce a sdílení technických prostředků.

20 LET FEDERACE

V sobotu 29. srpna jsme si na žižkovské Klinice připomněli 20. výročí založení České anarchistické federace, a to celodenním programem, jehož těžiště tvořily především tematické diskuse. Dostalo se ale i na kulturu, na začátku prostřednictvím písniček našeho dlouholetého sympatizanta a po polední recitačním blokem. V jeho rámci si přítomní vyslechli verše přívrženců první České anarchistické federace, Stanislava Kostky Neumanny, Karla Tomana a Fráni Šrámka, poté zaznělo něco z tvorby dvou členů dnešní federace a našeho kamaráda Maxe. Zatímco se básníci starali o potravu ducha, připravovali kamarádi z VAP potravu pro naše těla, za což si vysloužili stejně hlasitý aplaus.

První diskuse setkání reflektovala posun federace za posledních pět let. Po úvodním příspěvku, který zde zveřejňujeme, se postupně každý vyjádřil k tomu, co se za uvedeného období podařilo či nikoliv, a následně se vedla o některých bodech diskuse. Zajímavým bodem bylo kupříkladu nebezpečí vzniku hierarchií v antiautoritářském hnutí, které je dáno rozdílnými schopnostmi, možnostmi a zaujetím jednotlivců. Velmi dobře byly hodnoceny publikační aktivity, i když kritika šla i tímto směrem. Někdo by zapojil více humoru, jinému vadilo, že se hodně píše o historii. Protiargumentem zas bylo, že poznávání vlastní historie nám odkrývá kontext současného hnutí a základy, na nichž vyrostlo a jimiž je částečně determinováno.

Opolední debata se zaměřila na vyhlídky, možnosti a další směřování jak federace, tak celého anarchistického hnutí. Úvodní příspěvek k tomuto tématu přineseme v příštím čísle. Po úvodu každý nastínil, co by se do budoucna mohlo změnit nebo jak by si představoval či představovala federaci, potažmo celé hnutí za pět let. Mezi poměrně idealistická a odvážná patřila přání mít v každém městě fungující skupinu anebo vytvořit propojenou síť funkčních autonomních projektů, které by se staly zároveň hlavním propagačním nástrojem anarchistické alternativy. Bylo konstatováno, že se často nacházíme v zajetí rutiny a jsou třeba nové nápady a přístupy. To vše by mohlo přijít zároveň s novými lidmi, které je potřeba pro organizované hnutí zaujmout.

Poslední, po večerní debatě si vzala na mušku probíhající represivní vlnu a otázky, které před naším hnutím otevírá a před nimiž bychom neměli uhybat.

ABC

Anarchistický černý kříž je celosvětově rozšířená iniciativa, která se v rámci anarchistického a širšího antiautoritářského hnutí stará o pomoc a podporu stíhaným a vězněným aktivistům a aktivistkám. Věnuje se informování o jednotlivých kauzách, shánění právní a finanční pomoci stíhaným a projevům solidarity vězněným.

VĚZEŇ ILJA ROMANOV: PŘÍPAD TERORISMU VYKONSTRUOVANÝ POLICIÍ

VÝROBA TERORISTŮ V ČESKU BY SE MOHLA SMĚLE INSPIROVAT V TOLIK OFICIÁLNĚ NENÁVIDĚNÉM RUSKU, KTERÉ JICH VYPRODUKOVALO MOMENTÁLNĚ HNED NĚKOLIK. NA ZÁKLADĚ PARAGRAFU O TERORISMU BYLI V RUSKU NA ZÁKLADĚ VYKONSTRUOVANÉHO OBVINĚNÍ ODSOUZENI NAPŘÍKLAD ALEXANDR KOLČENKO A OLEG SENCOV. V POLOVINĚ ČERVNA 2015 PAK ZAČAL SOUD S RUSKÝM ANARCHISTOU ILJOU ROMANOVEM Z NIŽNÍHO NOVGORODU, KTERÝ JE ROVNĚŽ OBVINĚN Z TERORISMU.

Sedmačtyřicetiletý Ilja Romanov se od konce 80. let aktivně zapojoval do anarchistického hnutí. V roce 2002 byl na Ukrajině odsouzen k deseti letům vězení v tzv. případě oděských partyzánů, který vymyslela tamější tajná policie. Po propuštění se Romanov vrátil do rodného Nižního Novgorodu. V noci na 26. října 2013 se zranil petardou, která mu vybuchla v rukou. V nemocnici mu bylo amputováno levé předloktí. Této historky se najednou chytilo Centrum E v Nižním Novgorodu, zřízené pro boj s extremismem a známé svými provokacemi. Proti Romanovovi zahájili vyšetřování podle paragrafu 222 Trestního zákoníku Ruské federace (držení výbušných zařízení) a za jeden a půl měsíce k tomu přibýlo absurdní obvinění z přípravy teroristického činu (paragrafy 30 a 205 TZ RF). Ilja Romanov byl od té doby ve vazbě. Následující text poskytl redakci časopisu *Avtonom* na počátku vyšetřování jeho „teroristického“ případu.

PETARDA

Šlo prý o sídlo vojenské správy. Událost, při které jsem byl zraněn, se odehrála ve čtyři ráno 26. října na liduprázdném náměstí. Přes silnici asi třicet metrů daleko stojí budova vojenské správy, ale ve chvíli, kdy se to stalo, jsem to ani nevěděl. Vojenští prd'olové mě nezajímají, žádné požadavky jsem vůči nim neměl.

Předmět, který vybuchl, byla podomácku vyrobená petarda. Jestli je libo, může se tomu říkat „výbušnina“, ale nešlo o žádné detonační zařízení. Bylo to pouze několik lžiček pyrotechnické směsi (žádná výbušná látka) v plastové krabičce od čínských nudlů. Žádné tříštivé součásti, nic nebezpečného. Velikost energie uvolněné při explozi byla naprosto zanedbatelná (a že jsem po té zkušenosti schopen to posoudit). Pro srovnání: ten nejmenší výkonný granát PGD-5, útočný, bezplášťový, uvolní šestnáctkrát víc energie při explozi. A když spadne pod nohy, tak tu nohy utrhne, ale člověka nezabije.

A proč jsem měl petardu s sebou? Když už jsem šel k ránu na procházku, proč bych si ji nevezl? Chtěl jsem ji vyzkoušet. K čemu jsou vůbec petardy? To každý ví, a jestli ne, ať se podívá na televizi, na zprávy. Vybuchlo to kvůli chemickému odpálení, což je většinou nebezpečné. Rychlost reakce bývá vždycky různá, závisí na teplotě okolního prostředí a mnoha dalších faktorech.

CENTRUM E

K obvinění z teroristického činu: úkolem operativců, tajných, je vyhrožovat, a když to nejde jinak, experimentují - všelijak podezřelého zpracovávají, nutí ho podepsat doznání. Vyšetřovatel potom právnicky upraví „výsledek“ dosažené operativci. Jen velmi zřídka se vyšetřovatel rozhodne vyhrožovat osobně. Mně vyšetřovatelé nevyhrožovali, i když ne vždy pracovali v rámci zákona. Na jejich nezákonné jednání podám stížnost soudu podle procesního trestního práva.

Výhrůžky jsem poslouchal od operativců z Centra E. Fyzicky mi neublížovali, aspoň zatím. Ale Centrum E je tu od toho, aby lidem vyhrožovalo. Prý v něm nechali ty nejhorší lidi z útvarů pro boj s organizovaným zločinem po jeho transformaci. Výhrůžky to byly ty nejobvyklejší: že ze mě udělají fašírku apod. Novinka je, že do toho chtějí zatahovat příbuzné, jako to bylo obvyklé za Stalina v roce 1937 - říkali, že příbuzné zavřou taky.

Pokud jde o má zranění způsobená výbuchem petardy, amputovali mi levou ruku v zápěstí a levé předloktí. Jinak se mi nic nestalo. Zpočátku jsem měl ještě zraněné oko a obličej, ale to se spravilo. Bolest levé ruky nepřestala ani po třech měsících, pochybuji, že vůbec kdy přejde. Léčení... kdybyste byli ve vazbě, bylo by vám jasné, jak se tady asi léčí. Dostávám aspoň v balíčcích prášky proti bolesti.

Co se týče rodiny, nemám moc informací. Balíčky ale chodí pravidelně - takže podporu mám. Tajní opakovaně dělali prohlídky u mé rodiny, při nich zabavili počítače mému otci (je to profesor, lékař) a dceři (chodí do 10. třídy), které potřebuji pro běžnou práci a kterých jsem se nikdy ani nedotkl.

Podpora od přátel je mnohem větší, než jsem předpokládal. Zvlášť radostné je, že hodně úplně neznámých lidí mi nějak vyjadřuje solidaritu, za což jsem jim moc vděčný.

PO DESETI LETECH

K odsouzení v tzv. oděském případu na Ukrajině bych asi mohl upřesnit, že jsem nebyl obžalován z krádeží. Byl jsem odsouzen za tři paragrafy: činnost směřující k násilné změně ústavního zřízení Ukrajiny, teroristický čin a nezákonná manipulace se zbraněmi. Co se týče rozsudku, myslím, že zákony buržoazního státu (zvlášť takových, jako jsou Ukrajina a Rusko) ze své podstaty spravedlivé nejsou.

A zákonnost v oděském případě nebyla dodržena ani v nejmenším. Nebo si někdo myslí, že dvacetiletý Sergej Berdugin (jeden z jedenácti obžalovaných) skutečně zemřel na náhle propuknutí rakoviny? Nemám nejmenší pochybnosti, že Evropský soud pro lidská práva rozhodne, že Ukrajina bude muset zrušit všechna soudní rozhodnutí v tomto případě.

Po návratu z Ukrajiny do Nižního Novgorodu mě nikdo nikam nepředvolával, ale lze se domnívat, že pozornost ze strany tajných byla - sledování bylo v některých případech očividné a odposlouchávali mě občas evidentně taky.

Pokud jde o zaměstnání, podívejte se, co je o mně na Wikipedii. Nevím, kdo to napsal, ale v každé firmě, kde se dá aspoň trochu vydělat, uchazeče „prověřují“, takže jsem měl šanci jen na ty „nejnižší“ práce, které dělají imigranti, alkoholici atd. Zkrátka byl jsem na sociálním dně - odpad společnosti.

Co jsem ještě dělal? Seznamoval jsem se s internetem, se sociálními sítěmi - ty ještě nefungovaly, když jsem šel do vězení. Užíval jsem si přírodu, protože jsem ji dlouho neviděl. Po deseti letech ve vězení jsem se v ničem neorientoval, jako bych přiletěl z jiné planety. Na nějaký terorismus jsem ani nepomyslel. To bych musel být nadčlověk. To může vymyslet jen policajt v kanceláři.

Co se týče mých politických názorů, zůstal jsem vyznavačem společenského vlastnictví a přímé demokracie, samosprávy. Myslím, že stranickou politikou a politikařením se nedají řešit sociální otázky. Jsem proti nerovnosti, útlaču, byrokracii, nacionalismu, kvůli mocným, soukromému vlastnictví, tržní ekonomice, konzervativismu, „patriarchálním hodnotám“. Jak se tomu říká, to je jedno. Dá se říct, že jsem anarchista a komunista. Ze současných teoretiků, o kterých vím, respektuji Antonia Negriho. V naší zemi v dnešní situaci je žel celá levice ve slepé uličce. Ultrapravicové nálady jsou na vzestupu.

V Nižním Novgorodu jsem se už aktivně protestního hnutí neúčastnil. Nějak na to nebyl čas. Jen jsem občas zašel na některé akce. Nižní Novgorod je hodně konzervativní, většiny protesty tu nebudou.

Jednu dobu jsem myslel na to, že napíšu knihu, spíš takové memoáry o aktivismu v 90. letech a začátkem nového tisíciletí. Potom jsem ale dospěl k názoru, že o tom nejde psát a uvádět lidi třeba jen pod pseudonymy. I po tolika letech by tajní řešili, kdo je kdo. A začali by lidem ničit život. Bude lepší krotit grafomanii, zvlášť když člověku chybí literární talent.

Iljovi Romanovovi lze pomoci peněžní sbírkou na zaplacení právníků prostřednictvím ABC (info na webu avtonom.org/abc). Psát mu lze na adresu: Россия 603098 г. Н.Новгород пр. Гагарина, 26 «А», СИЗО-1, Романов Илья Эдуардович, 1967 г.р. (Rossija 603098 g. N. Novgorod, pr. Gagarina, 26, „A“, SIZO-1, Romanov Ilja Eduardovič, 1967 g. r.)

Zdroj: avtonom.org/pages/zaklyuchennyy-ilya-romanov-moe-delo-ne-bolee-chem-domysly-oprichnikov-xxi-veka

P. S. Ve čtvrtek 6. srpna 2015 byl Ilja Romanov odsouzen k deseti letům vězení. Podrobnosti o kauze, jejímž cílem bylo vyrobit a exemplárně potrestat anarchistického teroristu, lze najít na avtonom.org/news/10-let-strogogo-rezhima-anarhistu-ile-romanovu-kak-eto-bylo.

KONTO ABC
8760190237/0100

VAP

je volná komunita hlásící se k ideám anarchismu a antiautoritářství, odmítající násili jako programový prostředek společenské změny. Ideové základy VAP jsou vytvářeny názorovými průsečíky jejich aktivistů a aktivistek. VAP se snaží podporovat veškeré smysluplné aktivity vedoucí ke společnosti založené na svobodě a rovnosti.

TAKOVÉ OBYČEJNÉ ODPOLEDNE

RUBRIKU VOLNÉ KOMUNITY VAP JSME TENTOKRÁT VĚNOVALI DOPISŮM PETRA A MARTINA, NA KTERÉ BYLA V RÁMCI OPERACE FÉNIX UVALENA VAZBA A ČELÍ VYKONSTRUOVANÉMU OBVINĚNÍ Z PŘÍPRAVY TERORISTICKÉHO ÚTOKU.

Život ve věznici je sice zdánlivě fádní, věčně se opakující cyklus zaběhnutých rituálů, přesto - stejně jako kdekoli jinde - je to život. Ženoucí se kupředu s energií a s věčným hledáním svého smyslu.

Po obědě snědeném z plastových misek mají vězni takzvané osobní volno. Můžou zůstat ležet na kavalcích nebo se snažit číst knihy a noviny tisíckrát přečtené. Další možností je sportovní nebo kulturní „vyžití“. Podle toho, jaký je den, můžou se odebrat do cely s rotopedem, popraskaným terčem na šípky, nebo pokud mají štěstí, na celu s televizí. Je to v době, kdy většina televizních kanálů nevysílá žádné filmy, a tak si mohou vybrat z brakových DVD jeden dva tituly a doufat, že se staříček přehrávač nezakousne hned po prvních minutách. Ale i když zakousne, vlastně to nikomu moc nevadí. Ty dvě tři hodiny všem slouží jako čas, kdy se potkávají, mluví spolu a snaží se nasytit svou potřebu po mezilidském kontaktu. Je to pro všechny jedna z mála možností, jak si zachovat alespoň nějaké sociální vazby. Vězni vypráví o svých osudech a kauzách, snaží se nalézt u ostatních trochu pochopení, no a samozřejmě i naděje.

Chodím rád mezi vězně. Po prvním měsíci, kdy jsem nesměl nikoho potkat ani na chodbě, si celkem užívám ty chvílky, kdy mohu naslouchat jejich vyprávění a případně jim i podle svých možností trochu ulehčit jejich nezáviděníhodnou situaci. A jak jinak, debaty se mnohdy od osobních příběhů stočí i k obecnějším tématům. K politice, filosofii, sociálním otázkám. Je velice podnětné seznamovat se s životními filozofiemi lidí, kteří z různých důvodů překročili hranice toho, co současný systém

určil za zákonné. Přitom naprostá většina z nich přijímá hodnoty, které jsou tím, co udržuje celý systém v chodu. Honbu za majetkem, konzumní způsob života a akceptaci uměle vytvořených autorit. Možná by si někdo myslel, že tito lidé mají touhu po obohacení či majetku větší než běžná společnost. A proto přemůžou snáze strach z potenciálního trestu. Ale to rozhodně není pravidlo a možná bych se nebál říct, že je tomu spíše naopak.

Samozřejmě se mnohdy dostaneme i k tématům příčin toho všeho. V tu chvíli je tolik patrná jejich touha po opravdové svobodě, a to nejen v souvislosti se současným pobytem v kriminále, ale jako ideálním stavu celkového života každého jedince. V takový okamžik se odkrývá podstata každého. Už nepatří mezi jejich sny poslední model BMW a tučné konto v bance, ale svobodný život nesvázaný a neomezený nejen falešnými autoritami, ale ani honbou za majetkem. V takový okamžik slyším různé modifikace snů o svobodné společnosti. V mnoha bodech tolik vycházející z idejí, kterým celý život věřím. Snažím se proto, abychom společně dané otázky rozebrali trochu důkladněji. Někdy se to podaří, někdy ne. Některé debaty však nejsou příliš vzdálené „diskusním setkáním“, co léta pořádáme. A je to naprosto identické, jako když diskutuji s lidmi na pracovištích, školách či v sociálně vyloučených lokalitách. Pod různými slovy a formulacemi se stále znovu a znovu objevuje ta jasně patrná touha po svobodném životě ve svobodné společnosti. A i když nemusí zaznít ani jednou jméno žádného z anarchistických teoretiků, jejich myšlenky i úvahy vycházejí z lidí samých jako jejich vlastní. V takovou chvíli člověk snadno zapomíná na vězeňské mříže a trestanec-ký mundúr. V takovou chvíli jsme všichni jen obyčejní lidé toužící po svobodném životě. Diskutující spolu v jedno obyčejné odpoledne.

Petr (vazební věznice Ruzyně, červen 2015)

POBYT VE VAZEBNÍCH VĚZNICÍCH

Budu se snažit těmito řádky stručně přiblížit svůj pobyt ve vazebních věznicích.

Ruzyně: Začátek byl velice těžký, první dny jsem nebyl schopen jíst, spát. V hlavě jsem měl docela zmatek a nevěděl jsem, na co se mám soustředit. Mnoho nocí jsem nemohl usnout a přes den jsem opravdu nevěděl, co mám dělat. No, když je člověk zavřený 22,5 hodiny denně v prostoru asi 2x3 metry, je to velice těžké. A nemít knihu ani časopis, prostě nic. Přiznávám, že v ty první dny jsem byl moc psychicky vyčerpaný. Někdy na druhý den mi dozorce donesl aspoň dvě knížky, bylo asi vidět, jak se cítím. Byl jsem mu vděčný, že se i trochu pousmál. Takhle to bylo asi dva týdny, na vycházky jsem chodil sám a zbytek času jsem byl na cele. Zažádal jsem si o pohovor se zástupcem výkonu vazby. Po půl hodině i on pochopil, že ty podmínky jsou zbytečné a na druhý den jsem už chodil s ostatními i na kulturní program každý den. Začal jsem se cítit celkem v pohodě, je to jinačí, když se člověk může bavit i s ostatními. Bylo to celkem fajn. Jenomže po výslechu mi bylo sděleno, že budu převezen na Pankrác. Možná se to někomu nelíbilo, ten můj pobyt na Ruzyni, možná si někdo myslel, že mám až moc velkou volnost. Píši možná, nemůžu to říct určitě.

Pankrác: Na začátku jsem si myslel, že budu mít stejné podmínky jako na Ruzyni, první den to tak skutečně bylo. Na vycházku jsem šel normálně s ostatními, bez pout... Druhý den najednou přišel nevysvětlitelný zlom. Na vycházku jsem šel sám (předtím se mnou byl soused z cely), nasadili mi pouta a byl jsem opět izolovaný a chodil jsem z cely ven jen na vycházku, což jsem vůbec nechápal. S obhájcem jsem mluvil přes mříž a sklo. Úplná změna, která mě trochu zaskočila. Říkal jsem si, že si opět zkúsím promluvit se zástupcem výkonu vazby, bylo mi sděleno, že to nařídil ředitel v. v. Pankrác. Tak jsem mu napsal vřelý a přátelský dopis a po týdnu jsem měl pohovor, kde mi sdělil, že „policie prej tvrdí“, že jsem nebezpečný. A tak se to rozhodlo a je to tak doteď. Na Ruzyni, když jsem si zažádal o vegetariánskou stravu, druhý den jsem ji měl. Tady jsou s tím problémy.

Ale vězení a život uvnitř není jenom špatný. I mezi vězni jsem zažil vzájemnou pomoc a podporu. I bachaři jsou v pohodě, myslím tím, že se s vámi baví a chovají normálně. Venku jsem žil v přesvědčení, že své názory můžu říkat otevřeně. Nemyslel jsem si, že diskuse je trestná. Snažil jsem se spíš pomáhat druhým, třeba vaření pro lidi bez domova bylo úžasné.

Děkuji vám za vaši podporu, díky ní jsem silný. Dopisy a křik z demonstrací mne povzbuzují a upevňují ve mně pocit, že nejsem sám. Pevně věřím, že lidé pochopí pravdu. Posílám všem srdečné objetí a polibky.

Martin (vazební věznice Pankrác, červenec 2015)

O SMYSLU REPRESE

(...) Bylo by asi naivní myslet si, že bezpečnostní složky reálně věří ve svoji schopnost anarchistické hnutí zcela zničit, nebo naprosto paralyzovat. To konečně není možné, už ze samé podstaty anarchismu jako ideologie. Autonomie/sebeorganizace/neformální sdružování, to jsou pro anarchismus přívlastky, které nedovolují žádnou plošnou perzekuci. Hledání konkrétních vazeb tam, kde nejsou, je jen zbytečná práce.

O tom se policie přesvědčila už před více než sto lety. Přesto si samozřejmě nechce nechat ujít žádnou příležitost alespoň nějak anarchistické hnutí zasáhnout. Pokud k tomu přidáme společenskou poptávku po aktivitách údajně zvyšujících bezpečnost, vychází nám z toho jasný výsledek. Anarchisté a anarchistky prezentovaní veřejnosti jako banda hrdlořežů, pokud možno připravující nějaký krvelačný čin. Média, vědecký pomocník, vše náležitě vykreslí a vystrašená veřejnost s vděkem hledí na represivní složky.

Scénář, který se opakuje jako bezduchý televizní seriál, byl realizován v mnoha zemích. Většinou se stejným výsledkem. Dlouhé vyšetřování, sloužící jako záminka k získání alespoň nějakých informací o části hnutí a případně několik trestů pro jednotlivé anarchisty a anarchistky, mnohdy ve zcela vykonstruovaných obviněních. O tom, že se jednalo o velké divadlo, se samozřejmě veřejnost nesmí dozvědět. Potom by totiž postrádalo jakýkoliv smysl. Jak to bude v České republice, ukáže čas.

Petr (vazební věznice Ruzyně, začátek léta 2015)

VOICEOFANARCHOPACIFISTS.NOLOGS.ORG

FNB

je volná anarchistická iniciativa, již tvoří po světě stovky kolektivů poskytujících zdarma jídlo potřebným. Jejich cílem je solidaritou v praxi upozornit na sociální nespravedlnosti, kdy jsou na jedné straně vydávány miliardy na zbrojení a na druhé trpí nespočet lidí hladem, ať již v zemích chudého jihu či bohatého severu.

DEJME NAŠIM STARÝM VĚCEM NOVÝ ŽIVOT

SE ZAČÁTKEM LÉTA PŘIPLUL NA HRADECKÝ BAHNÁK NOVÝ PROJEKT, CO ROZČEŘIL HDNĚ STOJATÉ VODY. JEDNODUCHÉ, PROSTÉ, NAIVNÍ. PŘÁTELSKÉ SDÍLENÍ VĚCI. BAZAR, KDE JE VŠE ZDARMA. ČI STÁLÁ BEZPEČNOSTNÍ ZÓNA.

Říkejme tomu jakkoli, ale to, o čem se všude mluví a občas se to na jeden den někde uskuteční, musela v Hradci Králové rozjet Američanka jménem Lindsey, působící nějaký čas v Čechách, momentálně v Hradci jako učitelka. Kde se v Hradci vzala, to je trochu záhada. Náhodně jsem ji potkal na jedné akci, kde jsme jako FNB rozdávali jídlo. Podle samolepek a malého distra na místě hned poznala, že jsme tenhle její nový projekt už náležitě podpořili.

FREESHOP NA MÍSTO STAREJCH HAJZLŮ

„Tohle místo je pro každého, kdo si provětrává domov a zbavuje se věcí, které je mu ale zároveň líto vyhodit. Je otevřeno všem, kteří tu najdou něco, co by se jim hodilo. Můžeš přinést, co už nepotřebuješ, nebo odnést, co se ti líbí. A ano, je to zdarma.“ Tak byl prostor definován pro veřejnost. V zastřešeném prostoru před bývalými toaletami pro řidiče MHD na točné linky č. 7 se objevily knihy, obrazy, hračky, elektronika nebo skříň plná nejrůznějšího oblečení. Všechny věci byly zdarma, jiné tam zase lidé mohli nechat. Otevřený prostor do slova a do písmene. Skupina přátel dala nevyužívaný prostor do pořádku, vyzdobila ho a nainstalovala do něj několik regálů a šatní tyč s ramínky, na něž mohli lidé věšet nepoužívané oblečení. A ti, kterým by se kousek hodil do šatníku, si ho mohli naopak vzít.

Něco podobného Lindsey viděla na YouTube a rozhodla se, že to zkouší s přáteli zrealizovat jako místo setkávání v okrajové části Hradce, Mašovicích, kde žije. A prý měli velkou radost, když viděli, jak odtamtud věci mizí a nové přibývají. Prostor fungoval skvěle, Lindsey místo chodila kontrolovat a i uklízet, když bylo třeba. Nicméně ne déle než měsíc. To, co na

YouTube vypadá jako fajn myšlenka a po světě funguje dlouhodobě, je pro čecháčka skládka, odpad, pelech pro krysy a bezdomovce, ve zkratce prostě bordel. Karel, co sedí na zahrádce hospody U Čechů, ví své, když se ho na daný prostor ptají. „Myslíte tu haldu krámů, co tam někdo vyvalil? To asi vyklízel půdu ne? Mně se to nelíbí, bude z toho akorát skládka haraburdí.“ „Všimla jsem si toho hned. Podle mě je to normální skládka, a čím víc těch věcí tam bude, tím horší nepořádek tady z toho budeme mít. Člověk vyleze z autobusu a do očí ho praští takováhle nádhra. Navíc se ani nedočtete, komu to patří, to by měla vyřešit policie,“ myslí si Marie s vizáží domovní důvěrnice. Někteří místní si začali stěžovat, že projekt do lokality přitahuje v nočních hodinách bezdomovce. To, že tam spali v zimě běžně, už nikdo neřeší. Jiní místu vyjadřovali podporu, jako například paní Irena, která dovezla některé věci a jak sama říká: „Za dvě hodiny už tam nebyly. Ale zároveň se tam objevily jiné věci. Takže se skutečně nestalo, že by tam bylo prázdné.“

OKURKOVÁ SEZONA PRO RADNÍ

Zóně, kde byl ještě před pár dny čilý ruch, lidé přinášeli své nepotřebné věci a další si je zase brali, udělaly přítrž hradecké technické služby, které na pokyn městské policie prostor z minuty na minutu kompletně vyklidily. Nikde žádná výzva od policie, žádné upozornění. Proč taky. Vybavení a všechny věci skončily ve sběrném dvoře. Jak říká jedna z podporovatelek projektu, je to paradox, ty věci bylo lidem líto vyhodit, tak je přivezli sem, ale nakonec stejně skončily na skládce. „Nechápu, jak tam mohli zničit tolik dobré práce. Moc se nám ten nápad líbil, rádi podepíšeme jakýkoli papír, aby se to vrátilo,“ říká osazenstvo vinárny naproti přes silnici.

A zde začíná byrokratické okénko. Lindsey si sice svůj bazar zřídila v části budovy, kterou jí propůjčil její známý, městu však patří pozemek pod budovou, proto usoudilo, že ho nechá vy-

klidit. Některé věci byly na propůjčeném pozemku, jiné na veřejném prostranství. Podle mluvčí magistrátu Magdalény Vlčkové si měli autoři projektu nejprve vyřídit zábor veřejného prostranství na odboru správy majetku města, čímž by prostor pro svou činnost zlegalizovali. Dále dodala, že pak bude také zřejmé, kdo je kontaktní osoba, jak dlouho hodlá prostor využívat a za jakým účelem. Stejným způsobem postupují prý i stavební firmy, které opravují domy a ploty kolem staveb a přesahují na městské pozemky. Autorka projektu podle ní udělala chybu i v tom, že na místě nebyl vyvěšen kontakt na odpovědnou osobu. „Pokud by autorka přišla za kolegy na odbor správy majetku města, tak jí určitě rádi poradí a vše potřebné vysvětlí,“ přislíbila Vlčková. A co když přesně o tohle autorka projektu nestojí?

CO DÁL?

Lindsey říká, že vzhledem k tomu, že měla souhlas majitele objektu, byla přesvědčená, že je všechno v pořádku. Radikální postup policie zaráží nejen jí. Lindsey je takové zjevení na zdejší maloměstské dvorečku, její lánaná čeština a snad i naivita dokáže vykouzlit na tváři úsměv. Po vyklizení neuspořádala petici, s kterou by mohla bouchat na dveře hradeckým radním (a že podpisů by měla jako Babiš polí, o to by se hradecká sluníčková hipsterská komunita postarala), ale ve vinárně naproti nechala papír, na který se mohli lidé podepsat a tím vyjádřit podporu projektu a dát jí motivaci pro vyjednávání s radními. Podpora lidí okolo je velká, a prostor by se měl tudíž snad během října znovu obnovit. Momentálně se opravují zdi a prostor se chystá na znovuootevření, tentokrát už se všemi potřebnými papíry, povoleními, razítky, úřednickými kolečky. Je trochu hanba, že musí přijít sluníčková Američanka, aby se pokusila o něco tak jednoduchého. Jasně. Já přijet někam do ciziny, tak se tam taky nudou dlouhou v nose a tropím „výtržnosti“.

Samozřejmě mi nedá nezamyslet se a nebyť trochu paranoidní. Prostor byl vyklizen jen pár dní po tom, co jsme tam přinesli starší čísla Existence a další literaturu. Na již zmíněné samolepky samozřejmě také došlo. Podle všeho „slušným“ místním prostor vadil, ale to jim vadil od začátku. Proč městská policie nejdříve na stížnosti rozhořčených občanů reagovala vysvětlením, že se jedná o soukromý pozemek a na to jsou krátkí, aby pár dní po „našem úřadování“ celý prostor nechala vyklidit za cenu toho, že zasahují i tam, kam jim pravomoc nesahá? Ze strany technických služeb se jedná vlastně o krádež s asistencí městské policie. Nezačalo spíše někomu vadit, že něco vzniká bez dotazování se na přepážkách a placení za ověřené podpisy? Nedej Bakunin, když se u toho objeví slovní spojení Anarchistická federace.

Food not Bombs Hradec Králové vyjadřuje podporu permanentní bezpečnostní zóně jakýmkoli možným způsobem, od přiložení ruky k dílu při opravách až po zajištění občerstvení. Naši zbraní je solidarita!

-ju-

Hradec Králové

WWW.FACEBOOK.COM/DEJME-NAŠIM-STARÝM-VĚCEM-NOVÝ-ŽIVOT-951860574836628

A3

je projekt nástěnných novin, které každý měsíc vydává Anarchistická federace a vylepují ho její členové a členky. Přidat se však může každý, kdo má zájem a rád by širil A3 ve svém okolí. Každé nové číslo je ihned k dispozici ke stažení v tiskové podobě na webu federace nebo si o něj můžete napsat na kontaktní e-mail.

A3 — červenec 2015

A3 — srpen 2015

NEMŮŽEME SE NEČINNĚ DÍVAT

Okrajoví politici, kteří by rádi přičichli k moci, se chytají kdekakého stěbla, po němž by teoreticky mohli výšplhat až do výšin vládní politiky. Je politováníhodné, že se o něj často přetahují i s politiky etablovanými, kteří se rádi svezou na vlně negativních nálad ve strachu, aby jim neušel vlak. Onim pomyslným stěblem je toto léto odpor k uprchlíkům. Není to tak dlouho, co podobným způsobem zafungovali Romové, „nepřizpůsobiví“, bezdomovci, „liní Řekové“ či muslimové.

Fašizující náklady se opět prohnaly českými ulicemi. A i když nenávislné zástupy tvoří z větší (jako tomu bylo v Brně) či menší části známí neonacisté, pivní rasisté a chuligáni vybíjející se na fotbalových stadionech i mimo ně, přidávají se i další. A proč se tak bojí uprchlíků, když velmi často žádného ani nepotkali, natož aby s nimi mluvili a vyslechli jejich příběhy o tom, proč se odhodlali k tak drastickému rozhodnutí, jako je opuštění domova a cesta do neznáma?

„Nemůžeme se nečinně dívat na stovky lidí s dětmi, jak chodí ulicemi a leží na ulicích, a nechat je umírat ve slunci.“ Vždyť pro tyto imigranty máme připravené šibenice. Tak by pokračoval citát, pokud by ho promluvil některý z těch hrdých českých rasistů, co se realizují na Facebooku nebo v davu sešikovaném nějakým zdejšími populistou nebo otevřeným fašistou. Citát našťáhe končí jinak, protože jeho autorem není fašistický tluchuba, ale obyčejný člověk, který pomáhá jiným obyčejným lidem. Odehrává se to v Řecku, a hned dodejme, že ani tam to není beztestné – tak jako není beztestné postavit se u nás proti davu se šibenicemi. V Řecku vám za organizování provizorních středisek pro uprchlíky hrozí paragraf za pašování lidí, v Česku vás napadne policie, jejmž úkolem je chránit svobodu slova rasistů.

Ti, kteří přichází v Řecku a v Itálii s uprchlíky do styku, se snaží pomáhat. Mají totiž před sebou lidské bytosti, které mají velmi pádné důvody pro útěk před válkou, násilím a bídou. Starosta sicilského městečka, kde se nachází tisíce uprchlíků, nabádá zbytek Evropy, aby se přišel podívat, že je možné a potřebné pomáhat, že veškerá démonizace přichozích je vylhaná a že při pohledu do očí lidem na útěku je prostě nemůžete jen tak nenávidět.

V Česku se straší uprchlickou tsunami. Náš komplex vazalů obohacený sociální a ekonomickou krizí je živnou půdou pro populismus. Populismus je zase věrně provázen fašismem. Je asi jen otázkou času, než o sobě zdejší slušní rasisté (jak se někteří Češi začali jen tak mezi řeči sami označovat v rámci protiromských nálad) začnou stejně samozřejmě říkat, že jsou fašisté (tentokrát tak potvrdí svůj statut lepších lidí vůči uprchlíkům). A je smutné, že jen pár jich bude opravdu tušit, co tím vlastně říkají. Protože řada z těch nemyslicích papoušků by člověku umírajícímu na ulici pomohla, kdyby se v takové situaci ocitla.

To, že jejich strach se obrací iracionálně v nenávist vůči cizím, neznamená, že nemá reálný základ v sociální realitě, kterou žijí. Jsou to lidé, kteří uvěřili v utopii toho, že bez „cizích“ bychom si s problémy dokázali poradit. A přitom je tak jako tak od pádu na dno dělí jen několik platů, o práci můžou kdykoliv přijít a jedno zaměstnání jim k důstojnému životu mnohdy nestačí. Zdejší frustrace je spojená s tím, že nejsme skutečnou součástí „Západu“, jak nám slibovali. A tak je tato frustrace kompenzována přijetím koloniálního myšlení i bez kolonií, tzn. vyzdvihováním hodnot „našich“ (a jaké to vůbec jsou?) proti podřadným hodnotám „cizích“, „podřadných“, „zaostalých“.

Budeme-li však skutečně radikální, tedy půjdeme ke kořenu věci, zjistíme, že izolování se od obětních beránků či jejich likvidace ničemu nepomůže. Náš strach a frustrace jsou dány našimi materiálními podmínkami, a ty nejsou určovány žádnými menšinami, nýbrž kapitalistickými vztahy.

Budme radikální – pojďme ke kořenu věci. Postavme se kapitalismu. Budme lidmi a chovejme se podle toho: přízejně lidství i „jiným“. Ke dnu nás nestahují ti, kteří už na něm jsou, ale tlačí nás na něj ti, kterým rostou miliardová konta.

KONTROLOVAT A TRESTAT

V mediální štvanci proti těm nejubožejším, tedy lidem, kteří utíkají z oblasti zasažených válek, tak trochu zapadla důležitá informace o praktických české policie. Pro někoho překvapivá a pohoršující, pro jiného v podstatě očekávatelná.

Ukázalo se, že Policie ČR figuruje na seznamu klientů italské hackerské firmy Hacking Team, která se nechává najímat na pomoc s hackováním počítačů a telefonů, s odposlechy a kradením hesel. Policie ČR se tak ocitla na seznamu hned vedle mnoha diktátorských režimů, které sledují naprosto stejný cíl – kontrolovat obyvatele a jejich komunikaci.

Firmu Hacking Team, které policie za její služby nalila již nemalé sumy, zařadila mezinárodní nezisková organizace Reportéři bez hranic na seznam hlavních nepřátel internetu. Italská firma totiž svou špinavou prací pro různé režimy, jejich represivní složky i soukromé subjekty činí z celosvětové počítačové sítě nebezpečné místo tím, že narušuje soukromí jejich uživatelů a napomáhá jejich kontrole, takže se mohou stávat objekty podvodů a krádeží dat či být perzekvováni.

Hlavním produktem firmy je tzv. trojský kůň, který infikuje počítač sledované osoby, na němž pak neviditelně běží a sbírá data – zadávaná hesla, seznamy otevřených webových stránek, snímky obrazovky, soubory z disku. Pokud je počítač vybaven mikrofonom, umí nahrávat zvuk, a pokud má kameru, natáčí obraz a pořizuje fotografie. Existuje i varianta viru pro „chytré“ mobilní telefony, která umí mimo jiné nahrávat hovory či zvuk v okolí telefonu, zaznamenávat SMS, pořizovat fotky a videa nebo hlásit polohu. Data se pak posílají zákazníkovi firmy Hacking Team.

Kdo s čím zachází, s tím také schází – jak říká staré přísloví. A tak nakonec přátelé svobodného internetu nabourali počítače italské šmírovací firmy a dali ji ochutnat vlastní medicínu. Získaná data byla zveřejněna a svět se mohl dozvědět o rozsahu činnosti a zakázek této společnosti. Ze zveřejněného také vyplynulo, že Policie ČR sdílela s firmou získaná data a ta, i když šlo o soukromý a zahraniční subjekt, měla možnost přístupu k informacím z počítačů sledovaných osob.

Použití šmírovací techniky, programů a virů je svým způsobem nekontrolovatelné, čemuž odpovídá i skutečnost, že Policie ČR kolem toho dělá takové tajnosti. Jistě se nám budou snažit namluvit klasický nesmysl užívaný všemi režimy, že pokud neděláte nic špatného, nemusíte se ničeho obávat. Jenže to je velmi chatrný argument pro likvidaci soukromí a ochrany dat.

Ideálně mnoha klientů Hacking Teamu, ať už jde o diktátorské režimy či Policii ČR, je společnost totální kontroly – neomezená kontrola nad elektronickým provozem, který dnes tvoří naprostou většinu komunikace, kamery na každém kroku, systémy sledování pohybu osob, elektronická identifikace podle obličejů či chůze apod.

Letos jsme se navíc mohli přesvědčit, že když se dostanete do hledáčku policie, která má eminentní zájem vás perzekvovat, nijak vám nepomůže ani vaše bezúhonnost. Na vlastní kůži to pocítilo anarchistické hnutí, na nějž se tato nežádoucí pozornost represivních složek, konkrétně tzv. protixtremistického oddělení, ve zvýšené míře obrátila. Když neměli nic, za co by mohli někoho „zašít“, prostě si „pachatele“ vyrobili. Pomocí nasazených policejních agentů namočili několik lidí do údajné přípravy teroristické akce. Nebo prostě jen prohlásili, že konkrétní člověk mohl mít možnost hodit lahev na zahrádku ministra obrany. Takovou obvinění mohl mít samozřejmě kdokoli. A tak snaha vykázt činnost a vyrobít nějaké nebezpečí, které by ospravedlnilo navýšení rozpočtu, vede k ničení životů konkrétních lidí.

Cílem neoliberálního režimu je maximálně osekat sociální roli státu a zároveň maximálně využít jeho roli represivní. Okřídlené policejní heslo „pomáhat a chránit“ se viditelně týká především zájmů kapitálu. Pro ostatní platí: kontrolovat a trestat.

OD TOLERANCE K RESPEKTU

V polovině srpna prošlo Prahou několik desítek tisíc lidí coby součást průvodu Prague Pride. Stejně jako v předešlých letech se ho účastnili gayové, lesby, bisexuálové, transsexuálové a další, kteří normalizující optikou bývají označováni v tom lepším případě jako „jiní“. Přišli, aby dali najevo, že svou sexuální orientaci nepovažují za něco špatného či méněcenného a že se k ní neváhají přihlásit. Spolu s nimi dorazilo také množství heterosexuálů, kteří chtěli vyjádřit, že netrpí nesmyslnými předurčeními, odmítají demonizaci homosexuálů a jsou přesvědčeni, že ti by měli požívat naprosto stejného práv jako ostatní.

Festival radosti, lásky a barev byl ten den v Praze nepřehlédnutelný, v jeho stínu zcela zapadl například pochod nenávisti v režii fašistů a neonacistů, kterým se nelíbí každý, kdo neodpovídá jejich představám, nebo nepočtené homofobní akcicky, tvořené klerofašisty, náboženskými fanatiky a bigotními lidovci. Svůj nelidský přístup opět osvědčil kardinál Duka, jinak tolik vřelý, pokud jde o miliardy z církevních restitucí. Pěkně po vzoru inkvizice zakázal dvě osvětové akce, které se měly konat na církevní půdě z iniciativy organizace Logos sdružující věřící homosexuály. A nechal se slyšet, že homosexuální chování je nezřízené a že takový jedinec nemá právo na vztah. Duka zbožštil sám sebe a určuje, kdo může a nemůže mít vztah s jinou osobou. Své bohorovné výroky ale moc nevytěpšil, když prohlásil, že homosexuálové si své zaměření nezvolili, a tak je třeba s nimi jednat se „soucitem a jemnocitem“.

Prague Pride ale byla akce, která hlásala něco zcela opačného. Homosexuálové nepotřebují žádný soucit ani jemnocit. Nechtějí být tolerováni jako nějací postižení jedinci, jak k nim blahosklonně přistupuje Duka. Oni a ony (jak to kdo cítí) potřebují naopak respekt. Jsou to zcela plnohodnotné lidské bytosti. Lidé, jimž nikdo nemá právo upírat osobní volbu ohledně vztahů, sexu či výchovy dětí.

Jenže ona snaha být bráni jako ostatní odkryla tmavé odstíny duhové vlajky nad průvodem. Postup pořadatelů festivalu Prague Pride, který netvoří jen zmíněný pochod, ale i řada doprovodných akcí, totiž budi dojem, že se chtějí zavděčit mainstreamu natolik, že z něj přijímají i to, co následovat netřeba.

Místo rozvíjení rozmanitých forem soužití se tlačí na uznání rodiny jen s tím kosmetickým rozdílem, že rodiče mohou být i stejného biologického pohlaví. Pro děti jako takové je nejdůležitější láska a péče a je naprosto lhostejné, kolik osob a jakého pohlaví je poskytuje. Každému hlavou i srdcem uvažujícímu člověku asi bude jasné, že podmínka heterosexuální rodiny tyto podmínky nutně nezaručuje.

Prague Pride nezbudil pohoršení jen mezi nenávisnými homofoby, ale i mezi částí homosexuálů a jejich heterosexuálních přátel. A to v přístupu, jenž kopíruje ideologii neoliberálního režimu a reprodukuje sociální nerovnosti, zjevně podle hesla „Když chceš s vlky býti, musíš s nimi výtí“. A tak festival umožnil zdůraznit sociální hierarchii spoustou V.I.P. programů a služeb a neopomněl zdůrazňovat, že mezi homosexuály je množství úspěšných a bohatých lidí. Jako kdyby kariérní úspěch a konto v bance byly průkazem vašeho lidství a z něj plynoucích práv a místa na slunci. Součástí festivalu byla i akce Pride Business Forum, jejíž hlavní hvězdou byl lord John Browne, bývalý generální ředitel British Petroleum (BP). Není divu, že se mnohým nelíbilo, že je má před veřejností tímto způsobem reprezentovat člověk, který je výraznou měrou spoluzodpovědný za klimatické problémy, ničení životního prostředí a globální vykořisťování.

Homosexuálové a další „jiní“ by ale neměli nic dokazovat. Neměli by opakovat a napodobovat vše, co razí mainstream. Neměli by se přizpůsobovat jen proto, aby byli tolerováni. Zaslouží si respekt jako každý jiný a jejich lidství neurčuje jejich orientace ani sociální postavení, nýbrž to, jakými jsou v životě lidmi a zda sami respektují ostatní „jiné“, bez ohledu na jejich orientaci, rasu, národnost, pohlaví, status apod.

RECENZE

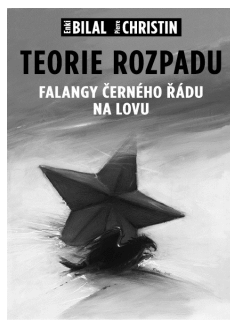
Přehled tiskovin vydaných (nejen) v rámci antiautoritářského hnutí od uzávěrky předešlého čísla *Existence*: publikace Nakladatelství Anarchistické federace, regionální zpravodaje, informační listy autonomních center, časopisy, ziny, knihy, brožury...

TEORIE ROZPADU

Pod souhrnným názvem *Teorie rozpadu* vyšla letos u komiksového nakladatelství Crew sbírka dvou významných děl tvůrčí dvojice Enki Bilal (*1951) a Pierre Christian (*1938), která se dala dohromady v roce 1975 v časopise *Pilote*. O jejich setkání, následné spolupráci a způsobech práce vypovídá rozhovor, který je uveden uprostřed publikace. Bilal, coby emigrant z Jugoslávie, zde mluví o svém postupném rozpoznávání francouzské reality, která stála dlouhou dobu mimo něj. Christian se mj. vyjadřuje ke své politické pozici levičáka, který se však drží „daleko od komunistické strany“. K této distanci plně „dospěl v roce 1956, v okamžiku, kdy sovětské tanky vjely do Budapešti“.

První komiks *Falanga Černého řádu* byl dokončen v roce 1979 a hned úvodní scéna přenáší čtenáře do Španělska krátce po Frankově smrti, kdy je další budoucnost země stále nejasná. Spolu s diktátorem umírá poslední z bašt evropského fašismu, což těžce nesou ti, kteří jí dopomohli k vítězství. Skupina starých fašistů z několika zemí, která si říká Falanga Černého řádu se rozhodne se zbraní v ruce vrátit časy, kdy byla jejich vražedná ideologie na vrcholu, a bojovat za „hodnoty křesťanského západu“. Nic jiného než zoufalá metoda teroru jim ale nezbyvá. Jde jen o návrat k tomu, co jim šlo vždycky tak dobře. Důkazem toho je hned jejich první akce - vyvražštění a vypálení malé vesnice kdesi v Aragonii.

Tento hrůzný akt, který je pro evropská média jen nezajímavou zprávou, ozivuje vzpomínky bývalého interbrigadisty, který během Španělské občanské války ve vypálené vesnici pobýval. Dosavadní život ho příliš nenaplnuje a nezáměr o osud povražděných vesničanů ho vede k tomu, že obvolá své bývalé spolubojovníky. Mnozí z nich zastávají často významné pozice a ukazují se, že i jejich srdce zůstala ve Španělsku i poté, co byly republikánské síly poraženy fašisty, k čemuž mimo jiné přispěly kontrarevoluční aktivity Sovětského svazu a ignoranci západních zemí. Naprostá většina oslovených se neváhá zapojit do nejisté výpravy, která může velmi snadno skončit jejich smrtí. Ta ale stejně není příliš vzdálená a jako mnohem lepší se jim jeví zemřít v boji, na nějž se snažili zapomenout, než v posteli. Nebylo by fér prozrazovat děj příběhu, ale můžete se těšit na akční cestu odhodlaných duchodců

po několika zemích západní Evropy, která má ukončit jednu kapitolu dějin a odkrýt rozdíly mezi revolucionáři minulosti a současnosti.

Christian v rozhovoru říká, že ho vždy ovlivňovala kniha *Hold Katalánsku* George Orwella a vadil mu nezáměr o veterány interbrigád: „Opravdoví odbojáři, lidé, kteří všechno opustili a všechno riskovali, jen tak, pro krásu toho gesta.“ Tento komiks tedy může být chápán jako určitá pocta jejich odvaze a idealismu. Na druhou stranu však Christina pohoršovala jistá shovívavost k marx-leninským městským gerílám 70. let, jejichž „revoluční násilí“ nesnášel.

Druhý komiks *Na lovu* (z roku 1981, aktualizovaný v roce 1990) vypráví o setkání bolševických aparátčků ze zemí východní Evropy, které spojuje postava osmaosmdesátiletého, nyní němého, Vasilije Čevčenka. Ten symbolizuje kontinuitu sovětského režimu a vliv na jeho východoevropské satelity. Každá z postav má svůj příběh, který koresponduje s novodobými dějinami jejich zemí, a téměř každá se během nich ocitla v dočasné nemilosti. Jediným mladíkem mezi starci je člen francouzské komunistické strany, jenž zde symbolizuje bolševického idealistu využitého soudruhy z východu pro jejich vlastní plán - Čevčenkovu „poslední politické gesto“, které mělo zlomit onu „strašnou nehybnost“, již způsobily „jeho skutky i skutky mnoha dalších“, jelikož „masy by to jaksí nedokázaly“.

Christian zde vlastně ještě v době, kdy vládl v Kremlu Brežněv, vizionářsky předznamenal pozdější nástup Gorbačovovy éry, která ohlašovala konec staré gardy aparátčků a politiku dalšího nevmešování se do osudu sovětských satelitů. Stejně tak se skrze postavu mladého Francouze hořce vysmál roli západních komunistických stran jednajících ve vleku Moskvy. *Na lovu* se dá podobně jako předchozí příběh brát coby uzavření jedné kapitoly dějin na pozadí osudů jejich stárnoucích protagonistů.

Vydání *Teorie rozpadu* má možná jen dvě slabiny. Jednak cenu, kterou bude akceptovat jen opravdu zanícený komiksový fanda, a potom doslov zavilého pražáčka Ondřeje Neffa, který se na poselství příběhů snaží namontovat islamistický terorismus a Putinovu politiku a o odpůrcích španělských fašistů během občanské války tvrdí, že vlastně neměli daleko ke svým protějškům. Jenže to, že Christian v závěru prvního příběhu připodobňuje zneprátené skupiny staříků, nemá s ideami nic společného, naopak tím sděluje, že i přes diametrální rozdíly v tom, zač bojují, už v současnosti nikoho nezajímají a médiu nedělá nejmenší problém hodit je do jednoho pytle. Budiž určitou satisfakcí, že se komiks o zapomenutých interbrigadistech těší po svém vydání ohromnému úspěchu, a to i díky výtvarnému zpracování Enkiho Bilala.

200 stran, 589 Kč. (-jk-)

FÉNIX NEVSTAL Z POPELA

Iniciativa Antifénix vydala koncem července brožurku s podtitulem *Sedm mýtů o policejní operaci Fénix aneb Proč jsou podpora vězňů a šíření informací důležité*.

Po krátkém úvodu, jenž velmi stručně představuje policejní monstakci a hlavní pochybnosti nad jejím účelem, je popsáno, že ač policie tvrdí, že zasahuje proti tzv. Síti revolučních buněk (SRB), nikdo ze zadržených ani vazebně stíhaných žádné obvinění, které by souviselo se SRB, neslyšel. Nejvíce obvinění je spojeno s údajnou přípravou útoku na vlak s vojenským materiálem, policie však takticky mlčí o tom, že tato příprava byla od začátku v režii nasazených policejních agentů. Spolu s mediální panikou při razii v Brně, která - jak se později ukázalo - s předešlým případem nespojila, se rychle vytvořil i mýtus o českých teroristech, přesně podle evidentně připraveného policejního scénáře. Další mýtus má vytvořit ruská národnost anarchisty vazebně stíhaného za to, že mohl hodit lahev na dům ministra obrany. I zde je policejní konstrukce motivu a provedení silně přitažena za vlasy. Takové konstruování a vyrábění údajných teroristů stojí miliony, což má být zdůvodněno mýtem, že jde o prostředky vydávané kvůli skutečné hrozbě. Ta má ovšem ke skutečnosti opravdu hodně daleko. Dalším popsáním mýtem je, že zveřejnění komuniké SRB musí být hned souhlasem s nimi a nezveřejnění nutně nesouhlasem. Zaznívá i naléhavý apel na podporu stíhaných aktivistů a aktivistek bez ohledu na případné osobní animozity, jelikož v případě uvěznění potřebují zejména naši solidaritu.

Tomuto apelu jsou věnovány hned dva mýty s podtituly „Vždyť to nebyli naši kamarádi, nikdo je neměl rád a udělali spoustu chyb“ a „Tohle je jejich problém, můžou si za to sami, navíc díky nim máme všechny tyto problémy, ti si naši podporu nezaslouží - máme omezené možnosti a jiné priority“. U všech, kterým bylo zatím v rámci Fénixu sděleno nějaké obvinění, asi takový problém není. Jenže tento apel je poněkud problematický v tom, že odmítnutí podpory vydává de facto za neetický postoj, bez ohledu na důvody odmítnutí. Zcela hypoteticky nelze přece nikomu zazlívát, že se nezastane někoho, koho např. považuje za bezcharakterního a nesouhlasí s jeho aktivitami, jen proto, že dotyčný sám sebe prohlásil za anarchistu či anarchistku. Obecně je jasné, že osobní antipatie musí stranou, pokud jde o odrazení útoku na hnutí jako celek, bylo by však poměrně autoritářské takové loajalitu odepřít určité mantinely, které mají především subjektivní charakter. V této otázce zkrátka zřejmě nelze stanovovat zcela obecný konfrontační přístup. Ten bychom měli přenechat tradiční demagogům na druhé straně barikád.

Po „sedmi mýtech“ brožura krátce seznamuje s podmínkami vězňů, zejména s jejich záměrnou izolací a odpiráním přístupu k veganské stravě, a předkládá možnosti, jak stíhaným aktivistům pomoci, ať už jde o solidární a informační akce či finanční podporu. Následuje výňatek z eseje „Lovci dětí a odměn“, který odhaluje praktiky FBI v jejich boji proti anarchickému hnutí v USA (celý si ho můžete přečíst v rubrice Téma této Existence). A nakonec nechybí apel na rozvíjení bezpečnostní kultury v aktivistickém prostředí.

28 stran A5, ke stažení na antifenix.noblogs.org/files/2015/08/sazba_fenix_nevstal_NEW.pdf. (-jk-)

A-KONTRA - ZÁŘÍ 2015

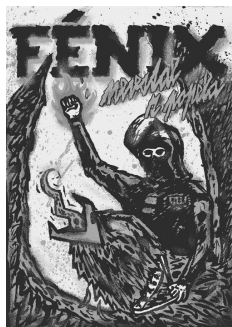
Zcela mimo byrokratické mantinely se po roce a půl vrací A-*kontra*, a to ve výborné kondici. Na bezmála třiceti stranách v parádní khaki-fialové grafice přináší kupu článků, jež se z velké části věnují třem tématům, které za dobu mlčení A-*kontry* zahýbaly anarchickými hnutími. Zaprvé je to samozřejmě autonomní centrum Klinika a dění kolem něj. Na to navazuje rozhovor s členem brněnského kolektivu Kultura proti chátřání, který se snaží o legální získání domu v Brně, a krátký text o košickém kulturně-společenském objektu Klub.

Následujícími texty, které rozebírají z různých pohledů útoky SRB a také represivní operaci Fénix, se vine linie otázek, jaká je vlastně strategie a funkčnost českého anarchického hnutí tváří v tvář nejen represí, ale i kontroverznímu insurrekcionismu, který se tu poslední dobou hlásí - nebo spíše dere - o slovo. O reflexi zásadních diskusí hnutí se snaží i další texty, které jsou zajímavou četbou pro každého, kdo se nějakým způsobem o danou problematiku zajímá. Celé číslo se nese v kritickém a inspirativním duchu a nakopává k neotřelému přemýšlení nad řadou témat, o kterých přemýšlet a diskutovat potřebujeme.

Kromě zmíněných článků tu najdeš i rozhovor s aktivistkami pracujícími v romských komunitách, dvě básně a k zamyšlení vedoucí úvahy o problematice neformálních hierarchií v anarchických kolektivech, o efektivnosti přímé akce a vztahu akademické obce a aktivismu.

Je toho spousta a zabere pěknou chvíli se tím vším prokousat. Témata v nové A-*kontře* jsou zvolena perfektně ve vztahu k současné situaci hnutí v Česku a i pokud (jako já) nemusíš sáhodlouhé teoretické diskuse a texty, nemusíš se obávat, že by tě čtení znudilo.

Takže pokud novou A-*kontru* nemáš a zaujalo tě to, klusej pro ni na Kliniku, do Salé, Rekamanda nebo na nějakou akci. Řečeno z tržní perspektivy, za těch třináct korun to sakra stojí! (-vi-)

KLÍČENÍ č. 1/2015

Na jaře vyšlo staronové *Klíčení*, které si s prvním mnoho nezádá. Sama pozměněná redakce se již dopředu v poslední osmičce vyjadřovala, že rubriky upraví, některé vyhodí, jiné přibudou. Jednou z hlavních změn je, že číslo je tematické a je určeno primárně pro děti. Ačkoli jsem si při listování myslel, že tématem je les, redakce moje podezření vyvrátila a uvedla na pravou míru, že děkují za dotaz, ale že tématem je Dřevo. Jako pravidelný čtenář časopisu jsem si rozdíl všiml již od těch chvil, co jsem ho dostal do ruky. *Klíčení* nám, jako vše co stárne, zmenšilo výšku, zato nabylo do tloušťky do počtu 48 plnobarevných stran, na příjemnějším nelesklém papíře (tuto podobu má i obálka, na první omak skvělá, na pátý už jsou vidět stopy používání a takový přenos v batohu jí dává direkt na bradu). Nicméně, ze stávajících rubrik zbyla akorát dílna a komiks. Oblíbeného bojovníka za svobodu hrocha Buňče nečekejte, nahradil ho komiks s libovým názvem „Fujtajbl“ s hlavní postavou vesmírné pirátky Mykyny. Je to celkem divočina na šesti stránkách, ale máme se nejspíše na co těšit. Samotný komiks časopis otevírá a komiksáči jsou vyobrazení i na zadní straně s informacemi o novém čísku. Po komiksu přicházejí příběhy z Amazonie a nejspíš autorský příběh Ludva Pomahač. V prostředku najdeme oboustranný vytrhávací plakát (velké plus). Následuje Dílna na téma Hmyzí hotel, další příběh tentokrát od romských autorů a pak obsáhlé jakési edukační okénko. Zde se dozvíte takřka vše, co vás ve spojitosti se dřevem napadne. Různé rekordy z oblasti stromů a lesa, o sýkorce jako chladnokrevném zabijákově, proč se bojíme lesa, kdo všechno ve dřevě bydlí, o zkáze deštých pralesů a mnoho dalšího. Konec je věnován tomu, co bylo vytvořeno společně redakcí a dětmi na hracím vikendu v Jihlavě. Celkové nové *Klíčení* působí velice sympatickým dojmem s moderním a hravým vizuálem, kterému to jen kazí občasné chyby v gramatice, které se určitě do budoucna vyčistí. V korunách stromů listí šustí něco o tom, že by další číslo mohlo vyjít ještě letos, takže se můžeme jen těšit, čím nás překvapí.

48 stran, cena 65 Kč, info na www.casopiskliceni.cz. (-ju-)

REVENGE OF THE NERDS č. 4

Začátkem září vyšlo nové, již čtvrté, číslo zinu *Revenge of the Nerds*. Můžete si v něm počít o psychologických experimentech či defenzivní architektuře, z hudebních luhů a hájů o francouzské emo hardcore scéně devadesátých let nebo report z loňské tour kapel Gattaca a Remek. V zinu samozřejmě nechybí spousta rozhovorů: Banán (Hanba, Balacava...), Ikiru, Or, Drom, David (Smuteční slavnost), Marek & Petr (SF Crew Olomouc), Jirza (czehcore.cz), Miruus (Festa Desperato, Brünner Todesmarsch...). No a taky tu najdete pár knižních tipů.

Čtyřku *Revenge of the Nerds* seženete za 70 kaček na kontaktu lakme.is.dead@seznam.cz nebo si ji můžete koupit na některém z koncertů kapel Remek a Gattaca. Rozhodně neváhejte, jelikož prvních 100 kusů zinu se prodalo už během pěti dnů. Vliv na to možná měla skutečnost, že vydání čísla bylo spojeno s konáním olomouckého „DIY zine festu“. Ten 5. září zaplnil tamní minirampu spoustou podzemních tiskovin, nejen subkulturního zaměření. Odpolednímu programu dominovala panelová diskuse, které se účastnili vydavatelé zínů *Hluboká Orba*, *Papagájův Hlasatel* a *Crook*. V rámci debaty byly zasazeny české ziny do historického kontextu, a to i v porovnání se zahraničím; byla zmíněna otázka, proč ve scéně chybí holky autorky; řešilo se, kde je hlavní váha při šíření zínů, či techniky tvorby zínů a jejich obsahová proměna od dřívějších aktivistických agitek po prohloubení obsahu a zakonzervování jednotlivých čísel v nadčasovou hodnotu. Večer patřil hudbě, vystoupili Rosa Parks, Ikiru, polští Past, Ctib a Daša fon Flaša. (-pv-)

DIY zine fest, Olomouc

Nakladatelství Anarchistické federace

anarchistická revue Existence

40 STRAN
40,-

3/2015 - ÚSPĚCHY

Stop TTIP / 1. máj 2015 / Za Káchou / Graeber: Šok z vítězství / Psychoterapie protestu / Naplňování cílů / Za čím se ohlédnout? / Tiché revoluce / G. Pinelli / Fénix / Rozhovor s AFA / Klinika / ...

2/2015 - RADIKÁLNÍ LEVICE

Jak jsem válčil s trockisty / Anarchistická hypotéza / Voie communiste / Občanská válka na Ukrajině / Revoluční smolař / Rozhovor s aktivistou ABC / Den pro Kliniku / FNB Hradec Králové / Západní terorismus / ...

1/2015 - COMMONS

Jak dopadly komunálky / 17. listopad / Reprodukce jako sdílený statek / Obecné sdílené statky proti kapitalismu / Klinika / Alternativa na Blízkém východě / Markelov a Baburová / Duch Frestonie / Max Ščur / ...

4/2014 - VÁLKA

Válka je selháním rozumu / NATO / Konflikt na Ukrajině / Chomsky o Gaze / Mladá Bosna / Ze vzpomínek židovského anarchisty / Kazova / Kým (ne)jsme / Queer anarchismus / Rozhovor o Číně / Tekutý dohled / ...

(ročníky 2010-2013 za sníženou cenu 20 Kč)

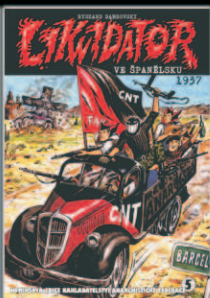
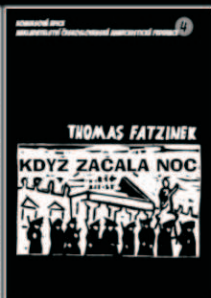
komiksová edice

sv. 2 - ANARCHIX 40 stran / 40,-

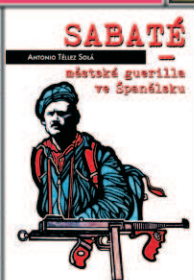
sv. 3 - CLASS WAR COMIX 40 stran / 40,-

sv. 4 - KDYŽ ZAČALA NOC 64 stran / 58,-

sv. 5 - LIKVIDÁTOR 52 stran / 50,-

brožury a knihy

OKUPAČNÍ KUCHAŘKA

60 stran / 20,-

HRANICE AKTIVISMU

56 stran / 48,-

COMUNISMO LIBERTARIO

56 stran / 48,-

SABATÉ - MĚSTSKÁ

GUERRILLA VE ŠPANĚLSKU

124 stran / 100,-

MARIKANSKÝ MASAKR

48 stran / 45,-

JEDU DO MAGADANU

120 stran / 100,-

ANARCHISTICKÁ

PUBLICISTIKA 1990-2013

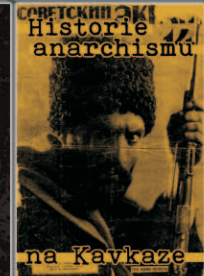
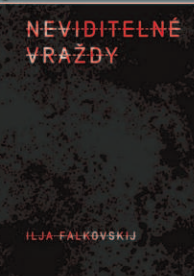
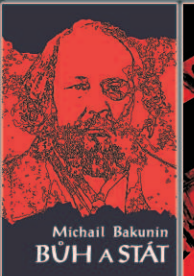
284 stran / 200,-

TÁBOR SMRTI LETY

510 stran / 330,-

BŮH A STÁT

192 stran / 198,-

VLASTENECTVÍ JAKO DIAGNÓZA 48 stran / 35,-

NEVIDITELNÉ VRAŽDY 194 stran / 249,-

HISTORIE ANARCHISMU NA KAVKAZE 40 stran / 25,-

MICHAEL KÁCHA (1874-1940) 52 stran / 30,-

Aktuální přehled o všech vydaných publikacích a dalších materiálech, stejně jako seznam distribučních míst naleznete na webové stránce

nakladatelstvi.afed.cz

(v době vydání tohoto čísla je stránka dočasně mimo provoz)